

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI

YAZDIKLARIMIZ: 26

Müslüm
TUNABOYLU
ÇORUMLU
2000'DE
YAZDIKLARI

Mahmut Selim GÜRSEL
2017

YAZDIKLARIMIZ: 26

Müslüm TUNABOYLU ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI

Mahmut Selim GÜRSEL
2017

ISBN 978-625-93346-4-6

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 1

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Mahmut Selim GÜRSEL

Müslüm TUNABOYLU

GÖLÜN YAZI MI YOKSA EĞMİR GÖLÜ
MÜ?

ANADOLU BOZKIRINDA

UNUTULMAYAN EĞİTİM KURUMLARI
KÖY ENSTİTÜLERİ

METEOROLOJİK OLAYLAR ARASINDA
KALAN ÇORUM

BİR PAZAR GEZİNTİSİ

KENTLER BÜYÜDÜKÇE SORUNLAR
ÇOĞALIYOR

TAŞIMACILIK KENTLERDE NEDEN
SAVSAKLANIYOR

MAHMUT TUNABOYLU'YU ANARKEN
SORUMLULUĞU YETKİ KADAR
SEVELİM

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 2

TEKERLEĞİN GÜCÜ VE ÖZGÜRLÜKLER
KÖY ENSTİTÜLERİ NİN UNUTULMAZ
EĞİTİM VE KÜLTÜR HİZMETLERİ
YALNIZLIĞIN SAATLERİNİ YOLCU
EDERKEN
KÖY ENSTİTÜLERİNİ TANIYALIM
HASTALARIMIZIN İLAÇ SORUNU
24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜNÜ
YAŞADIKÇA YAŞANANLAR
ANAYASA ÇALIŞMALARI SÜRERKEN
ZİRVE KÖYE 53 YIL SONRA YAPILAN
BİR GEZİ
BİRDE SEÇİM BARAJIMIZ VAR
HALK İLE KENTLİLER ARASINDAKİ
BOZUK Dengeyi EŞİTLEMek İÇİN
“KÖY ENSTİTÜLERİ”
TEKNOLOJİYE NEDEN AYAK
UYDURAMIYORUZ
KENTLER GİDEREK YAŞANMAZ HALE
GELİYOR

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 3

NEDEN 10 KASIMLAR
TEKNOLOJİ VE HABERLEŞME
ÖZGÜRLÜĞÜ
YALNIZLIĞIN SAATLERİNİ YOLCU
EDERKEN
GÜNEYDEN İZLENİMLER
TARİHİ MEKANLAR
OYMAPINAR BARAJI
DEĞİRMENDERE PİKNIK ALANI
UNUTULMAYAN İFTAR SOFRALARI
ÇİLE BÜLBÜLÜM ÇİLE
İLETİŞİMDE RADYOYU İHMAL
ETMEYELİM

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum.

Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi. İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sınıftasın de babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim.

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 6

Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım.

Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde

Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 7

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu

Tasnif Fihristi (Dewey) "kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan " El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççılıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum' da kalmasını sağladım!

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu anda emekli memurum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 8

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum:

Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imın izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirerseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüdür.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 9

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bunlar:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",
Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Çalışmalarım:

<https://gurselyayin.com>
corumlu2000@gmail.com

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MÜSLÜM TUNABOĞLU

Müslüm Tunaboğlu, 1938 yılında ailesi ile birlikte Bulgaristan'dan Anadolu'ya göç etti. Ailenin en küçüğü olan Müslüm Tunaboğlu o tarihte Çorum'un Mecitözü ilçesine bağlı Çıkrık Köyünde ilköğrenimini bitirdi.

Tunaboğlu, Çıkrık Köyünde ailesinin yakın ilgi ve ekonomik dayanışma içinde günlük yaşamlarını İkinci Dünya Savaşı'nın zorlu yansımasını Anadolu insanının unutulmaz katkıları ile yok etmesini başardı.

Müslüm Tunaboğlu, 1943 yılında ilköğrenimini Çıkrıkta tamamladıktan sonra aynı yılın Ağustos ayı içerisinde Kastamonu Gököy Enstitüsü'ne on arkadaşı ile birlikte giderek kaydını yaptırdı.

Avrupa da devam ettiği bir yıllık okul yolları Anadolu da itibar görmediği için Tunaboğlu birinci sınıfa iki yıl devam etti. 1943 te enstitü de ikinci sınıfa geçti. Bir yıllık kaybını Tunaboğlu böylelikle kapatmış oldu.

İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un Kastamonu Gököy Köy Enstitüsü'ne 1945 yazında yaptığı gezide Mecitözü öğrencilerin yıllık izine ekonomik güçleri olmadığı için çıkamayan 17 arkadaşının Samsun Ladik Akpınar Köy Enstitüsü'ne nakillerini verdiği bir dilekçe ile sağladı.

1947 yılında beş yıllık öğrenimi tamamlayarak öğretmen olan Tunaboğlu Mecitözü'nün Kışlacık Köyünde öğretmenliğe başladı. 1950 yılı Eylül ayına kadar burada hizmet vermeye çalışan Tunaboğlu bir arkadaşı ile karşılıklı becayiş yaparak Bayındır Köyünde askere gittiği 1955 Haziran ayına dek burada öğretmenliğini sürdürdü.

İzmir-Gazimir Ulaştırma Okulunda altı ay kalan Tunaboğlu Asteğmen rütbesi ile İstanbul-Yassı viran da bulunan 33.tümen Hafif Ulaştırma Oto Bölüğünde göreve başladı. 1956 yılında Teğmen olarak terhis olan [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 12

Tunaboğlu askerlik sonrası 30 Kasım 1956 da Mecitözü'nün Devletoglan Köyünde göreve başladı. 1957 yılında tekrar Kışlacık Köyünde göreve başlayan Tunaboğlu 1960 yılının eylül ayına kadar burada kaldı. Aynı yılın sonbaharında Çorum Merkez Hürriyet İlkokulunda görevini sürdüren Tunaboğlu bu okulda dokuz ay okul Müdürlüğüne vekalet ederken 55 öğrencisi bulunan birinci sınıfa da öğretmenlik yaptı. Tunaboğlu aynı okula Müdür olabilmek için başvuruda bulunsa da kendisine yarım puan verilemediği için müdür olamadı

Merkez Hürriyet İlkokulu'nda görevli iken güçlüklerle boğuşan Tunaboğlu, kendisine Müdürlük verilmeyince buradan kırgın olarak ayrılarak İstiklal Okulunda göreve başladı.

Hürriyet ve İstiklal İlkokulu'nda görevli bulunduğu yıllarda merkezde öğretmen derneklerinde ve Türkiye Öğretmenler Sendikasında yöneticilik yaptı, birkaç yılda TÖS'ÜN bölge temsilciliğinde bulunarak öğretmen hareketlerinde faal ve etkin görevlerde bulundu.

1932 yılında Cumhuriyetimizin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleri ile kurulan

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 13

ancak, Demokrat Parti'nin iktidar olduğu ilk yıllarda kapatılan Halkevlerinin Çorum da ikinci kez açılışında yönetim kurulu başkanı olarak görev aldı, Açtığı halk dershaneleri ile halkın beğenisini kazanan gönüllü kuruluşun da taşra ve merkez örgütünde de görev aldı. Sahipliğini yaptığı MADIMAK yayın organı hemen tüm şubelere dağıtılarak Çorum'un tanıtımına yardımcı oldu.

12 Eylül 1980 de yapılan askeri darbe sonrasında el konulan öğretmenler binasının yapımında ki çabaları ve çalışmaları unutulmayan Tunaboğlu, binanın tekrar öğretmen kuruluşuna devri için siyasilerin çaba göstermeyişi devamlı yendi.

1973 yılının 9 ağustosunda Merkez Kale İlkokulundan emekliye ayrılan Tunaboğlu, 1974 yılı ocak ayı başlarında Çorum Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü ile gazeteciliğe başladı. 1990 yılına dek yerel gazeteler ile ulusal basında Çorum Temsilciliği yaptı. 1981 yılında görev aldığı Anadolu Ajansı Muhabirliğini sürdürmektedir.

Gazetecilik yıllarında Hürriyet, Milliyet, Günaydın gibi ulusal basın muhabirliği yaparak [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 14

Çorum'un sorunları ile yakından ilgilenmiş, yazıları ile katkılarını sürdürdü. Yerel gazetelere ve Çorumlu Fikir dergisinde yazıları ile zaman, zaman konuk olmaktadır.

1960 yılından beri Çorum merkezde ikamet etmekte olan Tunaboğlu, 1970 yılında Kale Mahallesi Meramevler 6.sokak no 20 de yaptığı iki katlı binanın üst katında ikamet etmektedir.

Müslüm Tunaboğlu; oğlu 1954 doğumlu gazeteci-yazar Mahmut Tunaboğlu'yu 2002 yılının son günü kaybetti. Oğuldan iki, kızlardan üç olmak üzere beş torun sahibidir.

Müslüm Tunaboğlu'yu; 30 Ocak 2021 Tarihinde kaybettik.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 15

GÖLÜN YAZI MI YOKSA EĞMİR GÖLÜ MÜ?

Çorum'dan Laçın İlçesine uzanan karayolunun Kırkdilim Köyü yakınlarında yolun solunda genellikle ilkbaharda kendini göstererek ben buradayım diyen bir su birikintisiyle ve sazlıklarla karşılaşrsınız. Hatta siz oradan geçerken bazı kanatlı hayvanların su birikintisi üzerinde tur attıklarına tanık olursunuz. Bazen de elinde tüfek sazlığın içinde pusu kurmuş avcılara rastlarsınız.

Dikkatimizi çeken bu su birikintisine göl diyoruz. Ben buradan her geçişimde yıllar önce Prof. Faik Sabri Duran'ın imzası ile yayımlanan ya da basılan Doğal Türkiye Haritasını anımsarım. Ama nedense biz oraya Eğmir Gölü demiyoruz da gölün yazı diyoruz. Oradaki düzlüğe isim verirken göle isim vermeyi unutuyoruz. Biz unutmuş olsak da birileri oranın ismini çok değişik kaynaklarda okuyucusuna sunmuştur. Samsun-Lâdik-Akpınar Köy Enstitüsü'nde öğrenim gördüğüm bin dokuz yüz kırklı yıllarında Doğal Türkiye Haritasında [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 16

illeri ve illerin doğal yapısını öğrenmeye çalışırken arkadaşlarıma ”BAKIN BİZİMDE GÖLÜMÜZ VAR” derdim. Ve Çorum’un da bir göle sahip olduğunu gururlanarak arkadaşlarıma sezinletmeye çalışırdım. Göl sözcüğü her nedense beni çok etkilerdi. Okulun yakınındaki Lâdik Gölünü ve göl üzerinde ki kanatlıları ve sazlığı birkaç kez izleme fırsatı bulmuştum. Bu gölde bulunan sazlıklardan yöre halkının hasırlar dokunduğuna da tanık olmuştum.

Öğretmenimiz Enver Metinel, bir gün bizi Akpınar Köy Enstitüsü’ne yakın bir köye yürüyerek götürmüş, burada görevli bulunan bir eğitmenin başarılı çalışmalarını göstermişti. Okulun bitişiğindeki lojmanında oturan eğitmenin evinde Lâdik Gölünde yetişen sazlardan örülmüş hasırların ekonomiye katkısını bir kez daha saptamıştım. Öğretmenimizin bu köyde bizi çok çeşitli dallarda somut olarak bilgilendirdiğini unutmam mümkün değil. Son yıllarda bir markalaşma sevdasına kapıldık. Ne ölçüde başarılı olduk pek bilemiyorum. Ama bilinen bir gerçek varsa yetkililerde aynı çabayı gösteriyorlar. Markalaşmanın ekonomiye katkısı elbette azınsanamaz. Çaba gösterilmesinden yana olan bir kişi olarak diyorum ki

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 17

,bu su birikintisine yıllar önce yetkili imzalar “EĞMİR GÖLÜ” demişler. Biz neden bu isimden yararlanmıyoruz da gölü bırakıp gölün yazı diyoruz. Bu biraz haksızlık olmuyor mu? Gölün ve çevrenin korunmasında ki çabaları yakından izleyen bir kişi olarak, buraya gölün yazı demeye dilim varmıyor. 1982 yılında yetkili uzmanlarca hazırlanan ve basımı yapılan “YURT ANSİKLOPEDİSİ’NİN” 3.cilt ve 2013 sayfasında yer alan ÇORUM tanıtılırken GÖLLER: bölümünde “il sınırları içinde önemli göl yoktur. Merkez İlçedeki EĞMİR GÖLÜ aslında bir birikinti gölü olup yazın suları çok azalır. Sazlık ve bataklıktır. Derinliği 0.50 ile 100 m arasında değişir.” denilmektedir. Anılan yerdeki su birikintisinin ansiklopedik kayıtlarını size EĞMİR GÖLÜ olarak sundum. Belgesel kaynakların gençlere ulaştırılması varken ,neden yeni isimler peşinde koşuşturuyoruz anlamakta güçlük çekiyorum. Konunun yetkililerce ele alınması ve gerçeklerin genç kuşağa ulaştırılması dileği ile saygılar sunarım.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ANADOLU BOZKIRINDA UNUTULMAYAN EĞİTİM KURUMLARI KÖY ENSTİTÜLERİ

Adından da anlaşılacağı gibi Köy Enstitüleri köyler için kurulmuş bir Eğitim ve Öğretim kurumudur .Burada yalnız köy çocukları eğitim ve öğretim görecektir sonra da köyüne dönerek kendisine verilen bilgi ve beceriler doğrultusunda çalışmalar yapacaktır. Köy Enstitüleri duyulan bir zorunluluk sonucudur ki ülkenin 21 yerleşim biriminde kurulmuştur. Bu eğitim yuvalarına ilkokuldan mezun olan bozkırın çocukları alınmaktadır. İlk yıllar bu uygulama yapılırken, her nedense birkaç yıl sonra uygulama sistemi değiştirilmeye başlanmıştır. Yalnız köy ilkokulundan mezun olan çocukların bu okullara gittiğini gören bazı açığözler kentsel alandan kırsal alana bir yıllığına taşınarak köy çocuklarının kontenjanını daraltmak istemişlerdir. Bu girişim giderek daha da değiştirilerek ilkokuldan mezun olan çocukların bu okullarda okutulmasına başlanmıştır.

Bir zorunluluk sonucu Köy Enstitülerinin kurulması ile ülkenin dört bir yanında okuma-yazma olayları arzulanandan daha çabuk gelişmiş, Anadolu insanı okuyup yazmaya başlamıştır. Kısaca bozkırdaki aile oğlundan gelen mektubu köy katibinin köye gelmesini beklemekten kurtarılmıştır. Ama ne yazık ki bugün bile ülkede okuma yazma bilmeyen binlerce insan bulunmaktadır. Bazı eğitim kurumlarının okuma-yazma kursları açtığına tanık olunmaktadır.

Köy Enstitüleri'nde köy çocuklarının günlük hareketlerini bir değerlendirmeye tabi tutarsak, okulda her türlü işçilik bulunmakta, öğrenciler becerilerine göre bu iş dallarına ayrılarak eğitim görmeleri sağlanmaktadır. Enstitülerde yalnız kültür dersleri değil iş eğitimine de ağırlık verilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde askerde onbaşı ve çavuş olan gençlerin ,altı aylık bir kurstan sonra köylere eğitmen olarak gönderilmeleri ile başlayan eğitim seferberliğine 1944 yılı 17 Nisan'ında TBMM de kabul edilen bir yasa ile kurulan Köy Enstitüleri damgasını vurmuştu.

İlk yıllar çadırlarda başlayan eğitim öğretim
[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 20

çalışmaları giderek köy çocuklarının çabaları ile çadırlardan modern binalara taşınmasına neden olmuştur.

Enstitülerin tarım alanlarında hemen her türlü tahıl, sebze ,meyve yetiştiriliyordu. Mutfakta hep okul tarım alanlarında üretilen sebze. meyveler değerlendiriliyor, satın alma olayı çok nadir oluyordu. Enstitülerin mutfak olayında devlete herhangi bir yükü bulunmuyordu.

Öğrenciler okul tarım alanlarında yetişen sebzelerden usanmış olmalı ki okul müdürüne olayı bir kart büyüklüğünde ki kağıda yazılan: ÖĞLE KABAK AKŞAM KABAK MÜDÜR BEY BUNUN BİR ÇARESİNE BAK” sözleri dikkatini çekmiş olacak ki bir sabah toplantısında okul müdürü: Çocuklar bir savaşın ortasındayız. elimizdeki olanakları kullanarak devlete fazla yük olmaktan kurtuluyoruz. Ama ben size bir söz vereyim ..Bundan böyle günde iki kez değil bir kez kabak yemeği yiyeceksiniz. Öğrenci topluluğu ile müdürde söylediklerine gülmüştü.

Bunları neden aktardığımı bende pek anlayamıyorum. Ancak bir şey hiç aklımdan çıkmıyor. O kadar sıkıntıların karşısında kalmamıza

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 21

rağmen idareye yada yönetime karşı her hangi bir yıpratıcı, incitici, zorlayıcı davranışta bulunulmamıştır. Okul idaresi ile öğrenciler arasında öğle bir bağ vardı ki bu bağı koparacak yeni bir güç oluşturulmamış, yada oluşturulamamıştır. Köy Enstitülerinde görev almış yöneticiden tutunda en alt kademedeki uzmanlara kadar unutulmaz bir eğitim ve öğretim kadrosu kurulmuştur .Bu kadroların kuruluşunda İlköğretim Genel Müdürlüğü'ne getirilen İsmail Hakkı Tonguç'un imzasını görürüz.

Köy Enstitüleri'nin genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilke ve devrimlerinin Ankara'dan Anadolu Bozkırına dek uzanmasında unutulmayan katkılarda bulunmuştur. Yapılanları küçümseyen bir gurup Köy Enstitülerinin kuruluşunda karşıt görüşler bulunmuş ancak bunların eğitim ve öğretimde herhangi bir etkinliği olmamıştır.

Köy Enstitülerinde verilen bilgi ve becerilerle köy çocukları beş yıl sonra köylerine öğretmen olarak döndüklerinde karşılaştıkları bazı idari konularda okul yönetiminden destek görmüşlerdir.

1940 lı yılların ilk yarısında ülkede meydana [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 22

gelen depremlerde Köy Enstitüsü'ndeki öğrencilerden oluşturulan küçük guruplarla enstitü bölgesindeki köylerde yapı onarım ve yapımlarında görev almışlardır. Olayın en güzel örneği Samsun Ladik Akpınar Köy Enstitüsü'nde deprem sonrasında komşu Köy Enstitülerinden gelen öğrencilerin yaptıkları tahta barakalarla 1945 yılında bizzat tanışan ve 1947 de bu okuldan mezun olarak bozkırda görev alan bir kişiyim .Öğrenciler guruplar halinde okulun tuğla ocaklarına giderek burada toprağı tuğlaya dönüştürülüşüne dek olan evrelerinde isteyerek görev almışlardır .Tuğla ocağında ki çalışmaların o denemde ekonomiye olan katkısı unutulamaz. Köy Enstitülerinin gelişip büyümesinde tuğla ocaklarının bir damgasının bulunduğunu söylersek yanılmış olmayız

Ülkenin yirmiyi aşkın yerinde kurularak faaliyetini sürdüren Köy Enstitüleri'nin Anadolu insanının bilgi becerisinin artmasında etken olduğu bir gerçektir. Köy çocukları okullardan bozkırdaki köylere dönünce köylerin çehreleri birkaç yıl içersinde her bakımdan değişmiştir. Ne yazık ki bozkırda yeni filizlenen fidanlar çok geçmeden günün iktidarınca kurutulmaya başlandı.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 23

Köy Enstitüleri'nden mezun olan köy çocuklarının bir bölümü yine okul yönetimlerince belirlenerek Hasanoğlan Köy Enstitüsü'de kurulan Yüksek Köy Enstitüsüne aktarılaraq yüksek öğrenim görmeleri sağlandı. Bu öğrencilerin Türk yazım hayatında unutulmayan eserlerini görmekteyiz. Bu yazılı eserler bundan böyle genç kuşak tarafından incelenmeli ve gereği yapılmalıdır diye düşünüyorum.

Köy Enstitüleri bölgelerinde tarımın tüm dallarını modernleştirmede de önemli görevleri üstlenmiştir. Sanatın hemen tüm dalları bu dönemde kırsal alana dek ulaştırılmıştır. Enstitüde verilen bilgi ve beceriler ile donatılan öğretmenler kırsal da etkin olmaya başlamışlar, bozkırda tarımın dışında ufak atölyelerin kurulduğunu görüyoruz. O dönemde çiftçi saban demirinin onarımı için kentsel alana taşınmaktan kurtarılmıştır. Okulların hemen bitişiğinde kurulan işliklerde öğretmenin sanat dalına göre etkinliğini görmek mümkündü. Eğitimin yanında öğreniminde etkin olabilmesi için Köy Enstitülerin de kütüphaneler ve kitaplıklar kurulmuş, Bozkırın Çocukları Dünya Klasikleri ile tanıştırılmıştır. Milli Eğitim Bakanı [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 24

Hasan Ali Yücel'in eğitim seferberliğine olan katkısı hafızalardan silinemeyecektir. Ama ne yazıktır ki o güzelim dünya klasikleri kitaplıklardan ve kütüphanelerden alınarak katledilmişlerdir. Dünyanın çoğu ülkesinde klasik eser katliamı o günün koşulları ile kınanmıştır. Köy Enstitüler'inde spor faaliyetleri hemen tüm dallarda yapılmaktaydı. Milli Bayramlarda törenlere illerde ve ilçelerde katılan enstitü öğrencilerinin etkinleri gösteriliyor, bu öğrenciler kırsal alanla kentsel alanın birbirine yaklaşımını sağlıyordu.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı törenleri için öğrenciler en azından on beş günlük bir çalışma ile becerilerini sergileme olanağı buluyordu. Köy Enstitülerinde köy öğretmeni dışında köy sağlık memurları da yetiştirildi. Bu sağlık memurları faaliyetleri için görevlendirildikleri köylere giderek bizzat ilk sağlık müdahalelerini yapabiliyorlardı .Sayıları az olan sağlık memurlarının köylerdeki hizmetleri küçümsenecek cinsinden değildi .O dönemde görülen görevliler arasında Köy Enstitüsünden mezun olan sağlık memurları Sıtma Savaşında kırsal alanda en etkin olan kamu görevlileriydi. Son yıllarda Köy Enstitüleri'nin adından

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 25

sık, sık bahsedilmekte, bazı kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen toplantılarda bu Eğitim ve Öğretim yuvalarının kapatılmasının büyük bir yanılğı olduğu vurgulanmaktadır.

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Büyük Atatürk'ün emirleri doğrultusunda köy eğitimcileri ile başlayan okuma-yazma seferberliği Köy Enstitüleri'nden mezun olan köy çocuklarının sayesinde gerçekleştirilmiştir. Türk Halkı bundan böyle, Köy Enstitüleri'nin Cumhuriyetimizin gelişip güçlenmesinde ki görevini hiçbir zaman unutmayacaktır. Köy Enstitüleri'nin kuruluşunda ve daha sonraki dönemlerde görev alan tüm yönetici ve öğretim görevlilerini, kuruluş yıldönümü nedeniyle bir kez daha şükranla anar saygılarımı sunarım.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

METEOROLOJİK OLAYLAR ARASINDA KALAN ÇORUM

Durup dururken nerden çıktı bu meteorolojik olaylar. Çorum'un geçmişine şöyle bir göz attığımız da çok değişik meteorolojik olayların yaşandığını görürüz.1979 yılının otuz Ağustosunda otuz bir ağustosa bağlayan gece saat 22. 45 de başlayan sağanak yağış unutulacak cinsten değil. Hava sıcaklığının normalin üzerine çıkması değişik bir meteorolojik olayın habercisi imiş gibi geliyor insana. O günleri yaşayan Çorumlular hafızalarını bir kez daha sorgulayacaklardır.

Nadık deresinden inen sel,, bugün ki Vali konağının ihata duvarlarını yıktı. Gazi Caddesinde selin yüksekliği iki metreyi buldu. Önüne gelen her şeyi alan sel, suları şehrin batısındaki boşlukları yapay göllere çevirdi. Yarım saati aşkın sağanak yağışla birlikte düşen yumurta büyüklüğünde ki dolu dışarıda yakaladığı canlı cansız demeden tüm varlıkları bilinmez bir değişikliğe uğrattı Çorum o gece yirmi beş evladını kaybetti. Haberleşme olanakları kalmadı. Telefon hatları koptu,direkler devrildi, içinde oturulan oturulmayan

.kısaca ne kadar bina varsa kuzey batı yönündeki camlarını kaybetti. Konutların içerisi buz parçaları ile doldu. Balkonlardan evlere dolan suları boşaltmak için büyük küçük herkes görev aldı.Cam üreten firmalar Çorum'a cam ulaştırmak için araç konvoylarında yer aldı. Tekerlekli araçların üst kısımları buz parçalarının darbesinden gerekli nasibini almıştı.Çorum dışına çıkan bu araçların plakasına bakmadan Çorum'dan geldiği hemen dikkati çekiyordu.

Otuz Ağustos seli ve getirdiği felaketi unutmak mümkün değil.çok sayıda konut oturulamaz hale geldi.Sel zedeler için bir süre okullar ve pansiyonlardan yararlanıldı. Dönemin Valisi Nevzat Şensoy'un Çorum'da hayatı normale çevirmek için gösterdiği gayretleri ve çalışmaları da unutmak mümkün değil. Tanık olduğum çok sayıda olayın karşısında unutamadığım bir olayı siz okurlarıma aktarmak istiyorum. Konutlar ya tümünden yıkılmış, ya da bir iki duvarı yıkılmış, evde ne varsa yani ığneye kadar her şey sel suları ile yer değiştirmiş, vatandaş olanaksız kendine uzatılacak eli bekliyor. Vali makamına bir pansiyon yöneticisi çağırdı, sel zedelerin misafir [**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 28

edilmesini istedi. Görevlinin olumsuz tavırları kabullenilecek cinsten değildi. Vali kimin malını kimden esirgiyorsun sen diye görevliyi dışarıya attırdı. Yine aynı saatlerde makama gelen bir görevli hanımı, eşinin şehirde olmadığını, kapalı olan ambarın kendisi tarafından açılarak kullanılabilecek ne kadar su boşalma aracı varsa verebileceğini söylemesi Vali Şensoy'u çok duygulandırdı. Anılan araçlar depo kapısı görevlinin hanımının kontrolünde kırılarak depo boşaltıldı.

Sel sularının temizliği günlerce sürdü. Ağustosun son günü basın mensupları da çaresizlik içindeydi. Haberleşme çok güçtü. Yol kenarında ne kadar telefon kutusu varsa sel suyu ile dolmuş. Görev yapamaz hale gelmişti.

Basın mensupları merkez deki PTT binasında toplandık. Pencerelerin camları gece yere inmişti, odanın içersinde hala buz parçaları temizlenmeyi bekliyordu. Biz çok değişik görüntüleri gördüğümüz için burada ki görüntüyü nice sonra fark edebildik. Aramızda haberleşme için çareler üretirken içeriye dönemin PTT Bakım Müdürü Nuri Bey girdi. Meraklanmayın ben sizi istediğiniz istikamete

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 29

ulaştırırım dedi. Ulusal basın merkezleri ile buluşabilmek için Çorum'dan İzmir'e oradan Ankara'ya, Ankara'dan da İstanbul'a faal iki hattın yararlanarak ilimizin uğradığı doğal afeti yazılı basına ulaştırabildik. Aynı gece Amasya da sağanak yağıştan nasibini almış, bazı maden ocaklarına sel dolmuş işçiler hayatlarını kaybetmişlerdi. Amasya o dönemde yarım otomatik görüşmelere açıktı. Merzifon Tavşan dağı üzerinde ki radyo link aktarıcılarına çok kısa sürede ulaşmışlar, Ankara'yı da bilgilendirmişlerdi. Çorum'un böyle bir olanağı kalmadığı için sabahı beklemek zorunda kalmıştı. Şehir itfaiyesinin telefonundan başka telefon çalışmıyordu. Sabah saat beş sıralarında Vali Şensoy'u arayarak bilgi almak istedim. Bende itfaiyenin numarası ile Sayın Şensoy'a ulaşabildim. Aldığım bilgi ürpertiordu. 25 insanımız boğularak can vermişti Devletin organları tarafından hazırlanan rapora göre kayıp sayısı 18 di. Ancak çoğu yurttaşlar otopsiyi beklemeden cenazeleri köylerine götürerek son yolculuklarına uğurlamışlardı. Basın objektifleri hiçte iç açıcı olmayan görüntüleri saptamışlardı.

O dönemde .yalnız TRT 1 var. Ancak biz [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 30

Çorum'daki felaketi Ankara ya ulaştıramamıştık .Sıfır üçte çalışan görevliye Ankara'ya hangi yönden ulaşabilirsek ulaşalım. Dedim Karşıma Tosya da ki memur çıktı .Ben haberleri Tosya ya o da Ankara ya aktardı .Böylece Çorum'daki felaketi Ankara da öğrenmişti. Olayları neden detayları ile vermek istediğime tepkiniz olabilir.

Amasya Ankara ya bizden önce ulaştığı için yola çıkarılan TRT ekibi Amasya yolunda ilerlerken Kuşsaray karşısına vardıklarında bir görevli biz yakını bırakıp da neden uzağa gidiyoruz. Önce Çorum'da çekim yapalım sonra da Amasya ya gideriz der. Bu sözcükleri arkadaşlarına söyleyen görevli Çorumlu dur. Yaşadığı bölgedeki felaketi o daha yakından hissetmişti. Vali Şensoy. ,TRT ekibine benim yardımcı olmamı istemişti. Akşam haberlerinde Çorum 'daki sel felaketi ülke geneline sunulabilmişti.

Yapılan haberler sonu çok sayıda Çorumlu asker ailesine yardım için izinli bırakılmış, yaralar birlikte sarılmıştı. Anımsadığım kadarı ile yüz altmış beş aile evsiz kalmıştı. Bir süre toplu koruma ve barındırmaya alınan aileler daha sonra akrabalarının yanına yerleştirildi. Kente prefabrik evler gönderildi, ancak

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 31

bunlardan gereği kadar yararlanılamadı. Uygun arsa bulunamadığı için daha sonrada başka bölgelere gönderildi.

O günlerde afetler yasasında ki bazı maddelerin günün koşullarına uygun olmadığı belirtilmiş olmasına rağmen Amasya-Çorum ve Sakarya milletvekilleri bir birlik yaparak zorluk çıkaran maddeyi geçersiz kılmak için genel kurula indiremedi. Maddeye göre evi yıkılana devlet elini uzatır, kiracıya ise herhangi bir yardımda bulunulamaz. Bu maddenin yeni olgulara göre değişikliğe uğratılması gerektiği düşünüyordum.

Geçmişin bir acısını size aktarmakla ne yarar sağlanacağı konusunda değişik yorumlar yapılabilir. Çorum'un alt yapısı bana göre henüz tamamlanmamıştır. Kamu kurum ve kuruluşları bütçeye konulan ödeneklerle alt yapıyı bugün ki duruma getirebilmişlerdir. Çorumun alt yapısı için ayrılacak olan ödeneklerin biraz büyütülmesi gerektiğini düşünüyorum. Çorum'un alt yapısına yine bir göz atmakta fayda var diye düşünüyorum. Nisan sonu ve mayıs ayı içinde meydana gelen sağanak yağışlar sonunda asfaltın hemen gözünün yaşlandığını, asfaltta yarış yapan [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 32

araçların etrafı nasıl ıslattığını birlikte yaşamaktayız. Araç sürücüsü bir yandan arabasını bedavadan temizlerken, yol boyunda yayada yürüyen insanların nasıl üstlerinin kirlendiğinden pek haberi olmuyor. Bütün bunları görmemek yada düşünmemek istiyorsak, Çorum'un alt yapısına bir sil baştan yeniden bakmak zorundayız.

Çok karamsar tablolar çizdiğim için beni bağışlayın, Son günlerde bir hava alanı kırılgınlığının oluştuğuna tanık olmaktayız. Herkesin kendini savunma hakkının bulunduğunu unutmamak gerekiyor .Direnenin bir yararı olmayacağına inanıyor, Bazı yetkililerin ikide bir hava alanı olayı ile haberlere girmelerini uygun bulmuyorum. Çorum bulunmaz bir yerleşim yeridir. Hemen her gün belli saatlerde keşişleme yada poyrazdan etkileniyor ve rahatlıyoruz. Çorum'daki meteorolojik yapı ülkemizde çok az yerleşim biriminde bulunmaktadır, sıcaktan bunalan yöre insanlarına yazı Çorum da geçirmelerini rahatlıkla önerebiliriz diyor saygılar sunuyorum Yapılan haberler sonu çok sayıda Çorumlu asker ailesine yardım için izinli bırakılmış, yaralar birlikte sarılmıştı. Anımsadığım kadarı ile yüz altmış beş aile evsiz kalmıştı. Bir

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 33

süre toplu koruma ve barındırmaya alınan aileler daha sonra akrabalarının yanına yerleştirildi. Kente prefabrik evler gönderildi, ancak bunlardan gereği kadar yararlanılamadı. Uygun arsa bulunamadığı için daha sonrada başka bölgelere gönderildi.

O günlerde afetler yasasında ki bazı maddelerin günün koşullarına uygun olmadığı belirtilmiş olmasına rağmen Amasya-Çorum ve Sakarya milletvekilleri bir birlik yaparak zorluk çıkaran maddeyi geçersiz kılmak için genel kurula indiremedi. Maddeye göre evi yıkılana devlet elini uzatır,k iracıya ise herhangi bir yardımda bulunulamaz. Bu maddenin yeni olgulara göre değişikliğe uğratılması gerektiği düşünüyordum.

Geçmişin bir acısını size aktarmakla ne yarar sağlanacağı konusunda değişik yorumlar yapılabilir. Çorum'un alt yapısı bana göre henüz tamamlanmamıştır. Kamu kurum ve kuruluşları bütçeye konulan ödeneklerle alt yapıyı bugün ki duruma getirebilmişlerdir. Çorumun alt yapısı için ayrılacak olan ödeneklerin biraz büyütülmesi gerektiğini düşünüyorum. Çorum'un alt yapısına yine bir göz atmakta fayda var diye düşünüyorum. Nisan sonu ve mayıs ayı içinde meydana [**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 34

gelen sağanak yağışlar sonunda asfaltın hemen gözünün yaşlandığını, asfaltta yarış yapan araçların etrafı nasıl ıslattığını birlikte yaşamaktayız. Araç sürücüsü bir yandan arabasını bedavadan temizlerken, yol boyunda yayada yürüyen insanların nasıl üstlerinin kirlendiğinden pek haberi olmuyor. Bütün bunları görmemek yada düşünmemek istiyorsak, Çorum'un alt yapısına bir sil baştan yeniden bakmak zorundayız.

Çok karamsar tablolar çizdiğim için beni bağışlayın, Son günlerde bir hava alanı kırılganlığının oluştuğuna tanık olmaktayız. Herkesin kendini savunma hakkının bulunduğunu unutmamak gerekiyor. Direnmenin bir yararı olmayacağına inanıyor, Bazı yetkililerin ikide bir hava alanı olayı ile haberlere girmelerini uygun bulmuyorum. Çorum bulunmaz bir yerleşim yeridir. Hemen her gün belli saatlerde keşişleme yada poyrazdan etkileniyor ve rahatlıyoruz. Çorum'daki meteorolojik yapı ülkemizde çok az yerleşim biriminde bulunmaktadır, sıcaktan bunalan yöre insanlarına yazı Çorum da geçirmelerini rahatlıkla önerebiliriz diyor saygılar sunuyorum!

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 35

BİR PAZAR GEZİNTİSİ

-Alo,Alo,Alo.

-Merhaba arkadaş.

-Merhaba dost.

-Ne yapıyorsun?

-Bildiğin gibi, günlük işlerin tamamlanması için yoğun şekilde çaba harcıyorum.

-Ne güzel ediyorsun. Birde bana sorsan ne yapıyorsun diye. Canım ne sorayım arkadaş, hepsini sen biliyorsun. Senden bir şey mi saklıyorum.

-Sen iş kovalarken biz ne kovalıyoruz hiç sordun mu? Ne soracaksın tabi senin işler halk deyimi ile tıklarında. Sen haftanın sonuna gelmeyi düşünüyorsun. Senin belli bir işin yok mu arkadaş, İş arıyorum amma bir türlü bulamadım. Halk tabiri ile konuşursak sinek avlıyoruz. Avladığımız sinek cinsi de belli değil. Karasinek mi sivrisinek mi bilemiyorum. Sinek çeşitlerini sana saymama gerek yok. Sen sinekleri tanırsın. Onlara karşı bağışıklık edinmişsin. Ya biz bir türlü bağışıklık kazanamadık. Dostlara selam

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 36

vermekten başka bir iş yaptığımız yok. Soruyorlar insana. Bir işin var mı? Var mı dersin yoksa yok mu? Tabii ki var diyoruz. Ancak iş yerine geldiğimizde elimize alacak bir işimizin bulunmadığını anlıyoruz.

-İşimiz olmasa da bilgisayarımız var. Onunla ilgileniyoruz. Onu boş bırakmak olmaz bilirsın. İş yerine doğru birisi yaklaştığında hemen bilgisayara dikkatli bir şekilde bakmaya başlarsın. Dostlar alışverişte görsün diye. Kapıdan içeri dalan kişi bir bakarsın, zaman doldurmak için mi yoksa bir işini yaptırmak için mi geldiğini kişinin tavrına ve rengine yani yüzünün rengine bir bakarsın. Bu kişi zaman doldurmak istemiyor. İş acele herhalde? Selamlaşırın, oturması için ısrar edersin. Biliyorsun ki bu kişi sana iş için geldi. Ne var ne yok derken, kapıdan giren kişi derdini açmayı biraz geciktirmiş olsa da yavaş, yavaş içini dökmeye başlar.. Anlattıklarını dinler görünür bilgisayara bakmayı da ihmal etmezsin. Çünkü bilgisayar sana bilgi aktarıyor, zamanın boş olsa da tatlı saatler geçirmeni sağlıyor. İş yerine iş için dalan kişi kendi kendine söylenmeye başlar. Bu adam bana değil de bilgisayara neden bakıyor. Sanki bu ülkede o mu var. Bende bir başka yere giderim derken bilgisayar

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 37

başında, yani masa başında oturan kişi. Evet! Seni dinledim. Senin bu işin görülmesi için elimizde parça yok. Bilgisayara bir bakalım, fiyatı neymiş? Bir dakika bekler misin? Elbet beklerim yanıtını alır. Bilgisayar açıktır. Haberleşme için birkaç adrese bakar, fiyatlardaki farklılığı görür ondan sonra bilgi bekleyen vatandaşa dönerek, işin maliyetini söyler. İş alanla işveren anlaşılır.

Sizinle kısa bir gezinti yaptık. Buna benzer daha nice iş türleri var. Saymakla bitmez.

Hafta sonunu, yani yorgunluğu dışarıda gidermenin yolunu ararken, karşı taraftaki vatandaşın ekonomisini düzenlemek için harcanan çabadan birkaç saniyelik bölümünü okurlarıma aktarmak istedim.

Pikniğe gitmek apayrı bir zaman alır. Arkadaş bulma, ailece pikniğe gidebilme. Komşuların pikniğe gidişleri, sizin ise evin kapısından onlara bakışınız. İnsanlar, yaşamak için ekonominin artık gerekli olduğunu anlamaya başladılar. Eskiden hal hatır sorulurken, şimdilerde bir işin var mı, ayda ya da yılda ne kadar ciro yapabiliyorsun?

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 38

-Sen hangi cirodan bahsediyorsun arkadaş, bizim ciromuz öyle hesap makineleri ile hesaplanacak gibi değil.

-Ya nasıl arkadaş?

-Bir kez olsun arkadaşına. Seninle uzun süredir görüşemiyoruz. Dedin mi?

-Hafta sonu geldi, pikniğe gidelim diye piknik yeri seçmeye çalışıyorsun. Bizim pikniklerle işimiz kalmadı.

-Pikniğe gidip etrafı kirletme derdimiz bari yok. Karayolu boyunca rüzgâr neler uçuruyor neler. Bir görsen arkadaş! Pazar günü pikniğe gidenler piknik yerlerini kente dönmezden önce geleceğe güzel bir biçimde bırakabilirlerse, pikniğe çıkmayanlar iş yerlerinde bir güzel bakım yapabildilerse ne mutlu onlara.

Güzellikler sizin olsun saygı değer okurlarım.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 39

KENTLER BÜYÜDÜKÇE SORUNLAR ÇOĞALIYOR

Toprak ana doğal nemi bulduğu süre içinde canlılar için neler üretir neler. Üretilenleri isimlendirmeye kalksak belki ömrümüz yeterli olmaz.

Bir zamanlar Orta Asya da bir iç deniz var iken insanlar bu su birikintisinden uzun süre yararlanmış, toprağın nemi kaybolmaya başladığında ise dünyanın çeşitli yerlerine göç başlamıştır. İnsanlar Orta Asya da ki kazanımlarını karşılaştıkları nemli topraklarda konaklayarak yaşamları için gerekli üretimleri gerçekleştirmişlerdir.

Yerkürenin her yeri nemli topraklarla kaplı olmadığı içindir ki insanlar bulundukları yerleşim birimlerinde uzun süre kalamamışlar, zorunlu olarak nemli toprakları aramaya koyulmuşlardır. Buna tarihi bir süreç diyebiliriz.

Küçük toplumlar giderek artış göstermiş böylece artan nüfusla birlikte bazı sorunlarda birlikte gelmiştir.

Ülkemizin tarihine bir göz attığımızda, üretimin [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 40

bol olduğu yerlerde nüfus yoğunluğunun giderek arttığına tanık oluruz. Buralarda ki sorunlar çok değişik türde gelişirken çözümlerde aranmaya başlanmıştır. Böyle olmasının tek nedeni kentlerin büyümesi, kırsal kesimin sorunlarını da ikinci plana bırakılması zorunluluğunu getirmektedir.

Ülkemizde akarsuların toplanarak, göletler ve barajlar yapılmaya başlanması cumhuriyet döneminde başlamıştır. İlimiz sınırları içinde uzun süre kalan Hititlerin toprak anayı nemlendirmek için barajlar yaptıklarına kazılar sonucu tanık olmaktayız.

İnsanoğlu zamanın koşullarına göre çözüm üretmeyi de bilmiş, yıllar boyu yaşamını artan nüfusuna karşılık yeni çözümleri de beraberinde getirmiştir. Dün karasabanla nemli toprağı değerlendirerek gerekli oranda üretimi gerçekleştirmiş, karşılaştığı zor koşullara karşı kendi varlığını koruyabilmiştir.

Nüfus yoğunluğunun artış gösterdiği yerleşim birimlerinde insanoğluna öncelikle içme ve kullanma suyu gereklidir. Sağlıklı bir işgücünü su sorunu bulunan yörede sağlamanız mümkün değildir. İnsanoğlu yaşamının ilk koşulu olarak suyu kullanmayı

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 41

öne çıkarmıştır. Bu olgu tarihte de öyle olmuş, şimdide öyle olmaktadır. Dün mahalle çeşmeleri var iken bugün onlar birer tarih olmuş, insanoğlu suya yakın olmak için onu konutuna kadar getirmiştir.

Nereden nereye geldik. Kırsal alandan kentlere göç zorunlu olarak başlamasından sonra kentlerin nüfus yoğunluğu artmış, kırsal alanda ise köylerde günün gelişen ve değişen koşullarını karşılamak imkansız hale gelmiştir. Devlet öncelikle nüfus yoğunluğunu dikkate alarak hizmetleri karşılamaya çalışmaktadır.

Yaklaşık olarak yirmi yıldan fazla basında çalışarak Çorumun sorunlarını kamuoyu adına ilgililere yansıtmaya çalıştığım süre içinde kırsal alan olsun kent sorunları olsun su sorunu önde gelen sorun olmuştur.

Bin dokuz yüz yetmişli yıllarda. Çorum'da su sorunu artış göstermiş olmasına karşın kent halkı olanla yaşamını sürdürmeyi bilmiş, ilgili kurum ve kuruluşlar sorunu çözmek için olduğunca çaba harcamışlar, bazı kısa vadeli ve masrafı az olan su olanaklarını Çoruma getirmeye çalışmışlar, ancak yöredeki yöneticilerin kendi yörelerindeki su olanaklarının Çoruma uzantısını engellemişlerdir.

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 42

Rakımı Çorum'dan 150 metre yüksekte olan bir ilçemizden cazibe ile su getirmek istenilmiş, ilçe yönetimi bu girişimi önlemiştir.

Bana göre ülke genelinde su sorununu çözmek için önce bir su yasasına ihtiyaç vardır. Yasama organı yurt ölçeğinde ki suların kullanımını bu yasa ile belirlemeli, enerji yurt ölçeğinde nasıl uygulanıyorsa sularda o şekilde bir uygulamaya tabi tutulmalıdır.

Son yağmurlar gelmeseydi Çorum nerdeyse bir çölleşmeye doğru yol almaya başlamıştı. Bundan böyle kentlerin, beldelerin ve köylerin su sorununu çok ucuz olarak sağlamanın yolu il sınırları içindeki akarsuların yüksek rakımlara enerji ile depo edilerek cazibe yolu ile yerleşim birimlerine eşit düzeyde ulaştırmak olmalıdır. Aksi halde enerji bedelleri ülkenin ekonomi sorununu daha da artıracaktır diyor saygılar sunuyorum

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 43

TAŞIMACILIK KENTLERDE NEDEN SAVSAKLANIYOR

Tarihin sayfalarına göz attığımızda taşımacılığın tekerleğin bulunmasından sonra biraz daha canlandığını, hayvanların sırtlarından ağırlığın boyunlarına kaydırıldığını görürüz. İnsanoğlunun ilk hayvan arkadaşı köpeği görürüz. Köpek sahibini kötülüklerden korumak için yaratılmış bir canlıdır. İnsanoğlunun kutupları keşif için taşımacı olarak köpekleri kullandığına tanık olmaktadır. Hemen bütün çağlarda hayvanların taşımacılıkta kullanıldığını, çağımızda da hayvanların kırsal kesimlerde taşımacılıktan kurtulamadıklarını görmekteyiz.

Tekerleğin icadından sonra arabalarla savaş için hayvanların kullanıldığını, ulaşımın ancak tek tırnaklılarla yapılabildiği dönemlerde günlük ulaşımın belirli bir uzaklıkta yapılabildiğini, insanların konaklama yerleri oluşturduğunu, bu tarihi konaklama yerlerinin ipek yolu üzerinde daha çok dikkate alındığını, sarp dağlardan aşarak ticaret yapmanın

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 44

insanoğlunu yıldırmadığını görüyoruz.

Taşımacılığın insanoğlu için kaçınılmaz olduğunu, bu sayede insanoğlunun yeni keşifleri gerçekleştirdiğini biliyoruz. Modern taşıt araçlarının icadı ile birlikte taşımacılığın daha önem kazandığını görüyoruz.

Anadolu insanının taşımacılıkta ne kadar sıkıntı çektiğini, imparatorluğun çöküşünden sonra yeni yönetimin taşımacılığı hızlandırmak için gerçekleştirdiği ulaşım ağlarını yirminci yüzyılda daha da modernleştirdiğini görüyoruz. Teknolojinin giderek geliştirildiği günümüzde hayvan gücü ile taşımacılık yok denecek bir düzeye gelmiştir. Bugün bir tarih olma yolundaki hayvanla taşımacılık turistik yörelerde bir ticari araç olarak yapılmaktadır. Bilhassa sahillerde yabancı uyruklu insanların tarihi yaşantılarını birkaç saatte yaşayabilme duyguları da çok önemlidir. Kentlerden kırsal alana bilhassa günümüz de çocukların gitmeyi arzuladıklarına tanık olmaktadır. Ata binme, harmanda döven sürme, tarladan kağnılarla sap taşıma, bilhassa kağnı sesini duyabilme arzuları büyüklere göre çocuklarda daha fazladır. Bugün gelişen

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 45

teknoloji ile insanlara, bilhassa çocuklara hayvan seslerini dinletebilmek için kasetler doldurulmaktadır.

Bugün taşımacılığın modern yollar ve araçlarla yapıldığına tanık olmaktadır. Geriye bir dönüş yaparsak bizlere bu ülkeyi bırakanların hangi koşullarla yaşamlarını sürdürdüklerini anımsamakta sanırım büyük faydalar sağlanabilir

Dün insan gücü ile ulaşım açılan karayolları bugün modern dev makinelerle gerçekleştirilmektedir. Karada, denizlerde ve havada yapılan taşımacılıkta bazı ülkelerin çağ atladığını görüyoruz. Dünyada taşıt araçlarının kullanımı belirli bir süre için gerçekleştirilirken, biz yaşlı araçları kullanmakta bir sakınca görmüyor bu nedenle meydana gelen trafik kazalarını da bir yazgı olarak kabul ediyoruz.

Son yıllarda bazı illerde olduğu gibi Çorum da 34 plakalı araçların belediye temizlik işlerinde kullanıldığına tanık oluyoruz. İnsanın aklına bu araçların belli bir nüfusa kadar olan yerleşim birimlerinde mi hizmet görmesi ön görülmektedir. Yoksa bu araçlar da neden 19 plaka numaraları kullanılmamaktadır. Yoksa büyük şehir belediyeleri [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 46

kullanımdan düşen bu araçların onarım masraflarını kim karşılamaktadır. Bu araçların akaryakıt bakımından bir hayli masraflı olduğu bilinmektedir. Büyük kent belediyelerinin araç parkının geniş olması nedeniyle bazı araçları taşrada kiraya verdikleri ve gelir sağladıkları biliniyor.

Taşımacılık derken konuyu çok çeşitlendirdik. Kentimize hangi koşullarda getirilmiş olursa olsun kamu da hizmet veren araçların tümüne zamanında günlük, aylık, yıllık bakımların yapılması kaçınılmazdır. Çalışan aracına iyi bakarsa o araç uzun süre hizmet verebilir. Araçların çıkış ve dönüş bakımlarının yapılması zorunlu hale getirilmelidir.

Bayram nedeniyle birinci gün belediye otobüslerinin ücretsiz olacağı duyurusu yapıldı. Kule yanında ki park yerinden otobüslerin yörelerine normal günlerde hangi saatlerde çıkacak ise birinci günde öyle yapılacağı vatandaşlara ulaştırılmış olmalı ki vatandaşlar bayramlaşmak için harekete geçen ilk otobüsleri kullanmayı uygun buldular. Ancak otobüsler bayram sabahı güzelce tazyikli su ile içi ve dışı yıkanmış, koltuklar kurulanmadan servise konulmuştur. Bayramlık elbiselerle otobüse binen çocuklar, anne bu

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 47

koltuk ıslak, elbisem ıslandı, oğlum, kızım koltuk değiştir. Değiştirdim anne diğer koltuklarda ıslak. Koltukların hepsi yaştı. Kurulama işlemini gerçekleştiren personel kim ise onu o personel bayram günü bu görevini yerine getirmemiştir. Sanırım belediye görevlileri böyle bir işlem yapıldığı konusunda vatandaştan gelen yakınmalardan haberdardır. Kimsenin bu konuda sorgulanmasını arzu etmem. Sanırım bu yıkama ve temizlik işi hemen her gün olmasa da haftada bir kez yapılır. Bu iş için görev alanların, görevlerini görev bilmeleri en sağlıklı yoldur diyor okurlarıma saygılar sunuyorum..

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MAHMUT TUNABOYLU'YU ANARKEN

Saygı değer meslektaşlarım; çok değerli konuklar!

Bayanlar baylar, Merhum Gazeteci-Yazar Mahmut Tunaboylu'yu ebediyete uğurlayışımızın sekizinci, d oğumunun 56 .yılında kabri başında birlikte anıyoruz. Merhum Mahmut Tunaboylu, babasının bir eğitimci olması nedeni ile sanıldığı gibi ekonomik durumu

Günlük ihtiyaçlarını kolayca karşılayabilen bir aile içersinde büyümemiş, çocukluğunda bir buçuk, gençliğinde ise askerlik dönemi boyunca baba ve aile hasreti çekmiştir. O babasının o dönem geçerli olan renkli kağıtlara yazarak gönderdiği mektup parçalarını ikinci bir mektup gelinceye dek cebinde saklamıştır. Soranlara da babamın mektubu değil mennu diyebilmiştir.

Mahmut, yine baba hasreti çektiği günlerden birinde kendir çöpleri ile oynarken, bir parçanın gözüne isabet etmesi sonucu birkaç gün sonra hastaneye ulaştırılabilmiş, yaşadığı sürece normal olarak olanları izleyememiş, bir süre gözlük kullanması arkadaşlarınca öğütlense de, gözlüklü yaşamı benimsememiş,

gazeteciliğe başlaması ile gözlüğün yardımcılığına evet diyebilmiştir.

Mahmut Tunaboylu, yerel basında olduğu gibi ulusal basında da Çorum sorumlusu olarak görev almış, çevresindeki sorunları yazılı ve görsel basında ,ulaşması gereken yerlere ulaştırmıştır. Bugüne dek dile getirilmeyen bir yanı da vatani görevi sırasında sakıncalı olarak birkaç yerleşim yerinde görev yaparken babasının çalıştığı yerel gazeteye el yazısı ile karaladığı makalelerini CEMİL adı ile okuyucularına sunmuştur.

Çocukluğunda, arkadaşlarının giydiği lastik ayakkabıları giyebilmek için ayağında ki potinleri çıkarıp bir kenara atan ve yalınayak onlarla günlük yaşamı paylaşmasını, dediğini yaptırıncaya dek eylemini sürdürmesini bilmiştir. Çocukluğunun bir bölümünün köylerde geçmiş olması sonucudur ki köy yaşantısını, orada ki doğayı, kırsal alandaki çocukların sorunlarını beyninde saklamayı bilmiş, yazılı yapıtlarını kaleme alırken, vurguladığı genellikle hep Anadolu insanının yaşamı olmuştur.

Gazetelerde yayınlanan sorunlarla ilgili [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 50

yazılarında kendini ve ailesini hiç düşünmemiş, toplumun sorunları çözümlenirse ailemin sorunları da onunla birlikte çözümlenir diye düşünmüştür. Mizah yolu ile yöre ve ülke sorunlarını yöneticilere yansıtmaya çalışmış, bu nedenle bir mizahi yazısı nedeniyle ağır cezada yargılanmış aldığı ceza sonucu okurları ile yemek tarifleri yazarak bağını sürdürmüştür.

Saygı değer huzurun!

Bugüne dek Merhum Gazeteci-Yazar Mahmut Tunaboğlu nun bilinmeyen yanlarının bir bölümünü yansıtmaya çalıştım. Çorum Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sn, Şevket Erzen in vurguladığı gibi, Mahmut Tunaboğlu Çorum'un sembolü olarak kabullenilmiş, bugüne dek yapılanlar sayesinde Çorum yurt ölçeğinde olduğu gibi yurt dışında da insanlarca tanınır hale gelmiştir. Sanırım Merhum Mahmut Tunaboğlu'nun sağlığında ki eylemlerinin bir katkısı olmuştur diye düşünüyorum.

Merhum Gazeteci-Yazar Mahmut Tunaboğlu birisi kız biri erkek olmak üzere lise mezunu iki evladını bırakarak ebediyete intikal etmiştir. Müslüm Tunaboğlu olarak bugüne dek isteğimin bir bölümü

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 51

Çorum Gazeteciler Cemiyeti olarak karşılanmış, bir bölümü ise kişisel olarak değil cemiyet olarak çözüme kavuşturulabilir düşüncesindeyim.

O da Şudur kısaca: Mahmut Tunaboğlu'nun uzun süre yaşadığı sokağa adının Belediye meclisi tarafından verilmesi düşünüdür. Bu konuda iki bin yılı Mayıs ayının ilk haftasında tarafımdan girişim yapılmış, ancak bugüne dek bir gelişme görülmemiştir.

Bir baba olarak sizden çok zor bir eylem istemiyorum. Cemiyetin bu konuda etkin girişimini beklediğimi, beni bundan mahrum etmeyeceğinizi biliyor, Tunaboğlu'nun geride kalanları adına hepinizi beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor sonsuz saygılarımı sunuyorum.

Siz varsanız bizde varız.

Sağlıcakla kalın .

18 Ocak 2010

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

SORUMLULUĞU YETKİ KADAR SEVELİM

Son günlerde yetki ve sorumluluklar konusunda medya da ,yerel basında, yazılı basında çok değişik görüşler öne sürülerek, yetkisi yok, yetkisi var, sorumlu değil ya da soruludur gibi sözcüklerden usandırıcı bir şekilde bahsedilir oldu. Hak, hukuk sözcüklerinden oluşan bir yazılı metni okuyucularına sunan değerli yazarlar, makalesini tamamladıktan sonra sayfanın al kısmına konduğu nokta ile gazetecilik görevini tamamladığını zanneder. Oysa okuyucu tarafından okunan yazılı metnin yazarı için kullandığı sözcükler çok önemlidir. Yazar, kamuoyunda düşün ve düşüncelerinin ne ölçüde kabul gördüğünü ya da, Yerildiğini bana göre bilmeli kısaca bir durum değerlendirmesi yapmalıdır. Ben görüş ve düşüncelerimi aktardım, bundan sonrası bana ait değildir diyemez basın mensubu, y ada görüşünü sunan yazılı metin yazarı, geleceği düşünmek zorundadır.

Birkaç sözcükle vatansever olmak ya da öyle görünmek yetmez.

Ülkede ki yöneticilerle iyi geçinmek varken neden hep olumsuzlukları bulup buluşturup kaleme almak daha güzel görünür. Bu tür bir davranışı sergilemek belki bir süre için geçerli olabilir. Gelişmeler sizi geçici olarak haklı çıkarabilir. İşin bir de diğer yanını bir değerlendirmeye, kısaca sorgulamaya alalım. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Urfa, Hakkâri, Edirne, Kırklareli, Zonguldak, Kocaeli, Erzincan gibi il merkezlerinde değil de küçük bir kentte, ya da kasabada gazetecilik mesleği ile uğraşıyorsanız, anılan kentlerde ki gibi sorunlara uzaktan bakamazsınız. Taşra gazeteciliği büyük kent gazeteciliğine hiç benzemez. Büyük kentte gazetecilik yapan meslektaşlarım, taşradan kendilerine ulaşan haberlerin ya da yorumların günler öncesinde gündeme düştüğünü, her zaman dikkate almalıdır. Meslektaşlarım, canım bugün artık zamanla yarış yapıyor, çok kısa sürede bırakalım ülkemizi, yurt dışına ulaşmak bir an meselesidir, denebilir.

Geçtiğimiz günlerde tüm ülkemizi etkisi altına
[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 54

alan olumsuz hava koşullarının yaşamı nasıl etkilediğini birlikte gördük ve yaşadık. İşte öyle bir olumsuz hava koşulları sürerken TRT Kurumu sabah saat 0.730 da yayınlaması gereken ilk ana haber bültenini yayınlamadı. Yönetici haber bülteninin olumsuz hava koşulları nedeniyle yayımlanamadığını söyleyerek, müzik yayınına sürdürdü. Canım ilk ana haber bülteni yayımlansa ne olur yayımlanmasa ne olur denebilir. Bu düşünce kolay bir yanıttır. İlk ana haber bültenini yayımlamak için kendisine yetki verilen kişi ya da görevlinin görevini yerine getirememesi nedeni üzerinde durulmuş mudur? Durulmuşsa, sorumluluk sözcüğünün bir değerlendirmesi yapılmalıdır. Yazıp-çizerken yetkileri öne çıkarırken, sorumlulukları da dile getirmek ön koşuldur bana göre. Yetkinin ya da, sorumluluğun azı –çoğu olmaz. Kendini yetki ile donatan yasa, kişiye sorumluluk yüklemiyorsa bu tür bir yasa yeniden ele alınmalı, yeni düzenlemeler için gecikme olumlu karşılanmamalıdır diye düşünüyorum. Bu tür oluşumlar için geçmişte ”SİNEK UFAK AMMA MİDE BULANDIRIR” deyimini kullanmışlardır. Olayları yaşamak ayrı olaydır, yaşamış gibi görünmek, ya

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 55

da düşünmek ayrı olaydır. Taşra gazeteciliğinin bu dönemde de geçmişte olduğu gibi olayları, yansız ve yalnız doğru ve dürüst olarak Kamuoyuna günün haberleşme olanaklarını kullanarak ulaştırmalıdır. Ulusal basında görevli meslektaşlarımız taşradan gelen haberleri değerlendirmeye tabi tutmadan çöp kutusunu kullanmamalıdır. Geçmişe göre bugünü bir değerlendirmeye tabi tuttuğumuzda ya da sorguladığımızda düşün ve düşüncelerimizi okuyucularımıza ulaştırırken, kullandığımız sözcüklerin ne kadar kavgacı yada barıştı olduğunu saptamak baş görevimiz değildir diyor okurlarımı saygı ile selamlıyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

TEKERLEĞİN GÜCÜ VE ÖZGÜRLÜKLER

İnsanoğlunun dünyayı tanıması öyle kolay olmamıştır. Yazımın başlığında belirttiğim tekerlek insanoğlunun en önde gelen yardımcısı olmuştur. Tekerlek konusunda, yani tekerleğin icadı ile ilgili değişik kaynaklardan bilgi edinmek kolay. Zaman tüneline çok eskilere uzattığımızda insanoğlunun bugün daha güzel bir yaşam biçimi ile karşı karşıya olduğunu görürüz. İnsanoğlu mağara Devrinin sürdüğü yıllarda tekerleği henüz bilmez iken ormanda bir ağaç gövdesinin yuvarlandığını görmesi ile tekerleği insanoğlunun gücünü kullanmada ona ihtiyaç duyduğunu görürüz. Taşımacılıkta tekerleğin görevlerini saymaya başlarsak sona varmak için çok güçlüklerle karşılaşabiliriz. Tek tekerlek le başlayan taşımacılık giderek çift tekerleğe geçiş yapmış, insanoğlu düşmanlarına karşı kendisini korumak için iki tekerlekli savaş arabaları icat etmiştir.

Bisikleti incelediğimizde önce tek tekerlekli olarak görürüz. Tek tekerlek üzerinde güç sağlamak ve

yol almak bir hayli güç olmuştur. İnsanoğlu bir süre sonra iki tekerlekli bisikletleri bulmuş ve yolculuğa öylece devam etmiştir. İnce tekerlek kalın tekerlek bunlar bir gücün değişimi için insanoğlunun dikkatini çekmiştir. Tarihi incelemelere göz ezdirdiğimizde güney batı Asya topraklarında insanın tekerleği bulduğunu görürüz. Yolculukta, taşımacılıkta, savaşta, barışta uzun süre kullanılan iki tekerlek daha sonra üç tekerleğe, sonra da dört tekerleğe ulaştırılmış araçları görürüz. Tek tekerlekte denge çok zor sağlanır. İnsanoğlu kolay denge sağlayacak araçları hizmete sürebilmek için inanılmaz modeller üretmiştir. Aradan yıllar geçmesine karşın dört tekerlek en uzun süre yürürlükte olan bir taşıt aracıdır insanoğlu için.

Günümüz dünyasında dört tekerlekli araçların cadde ve sokakları daralttığını, insanların ulaşımını güçleştirdiğine tanık oluyoruz. Dört tekerlekli araçlar için insanoğlunun yaptığı ekonomik tüketim azımsanmayacak derecede yükselmiştir. Tekerlek bir yerde rahatlık sağlarken öbür tarafta umulmayan tehlikeleri de birlikte getirir. Kabahatli olan tekerlekler değildir elbet, onu kullanan sürücülerin dikkatsizlikleri [**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 58

kazaları oluşturur ve her yıl çok sayıda insanımızı karayollarında kaybediyoruz. Bir yandan göze kulağa çok güzel gelen yapıtlar iyi kullanılmadığında insanın ömrünü azaltmaktadır.

Kentlerde nüfus artışı ile birlikte trafiğe çıkan araç sayıları da hızlı bir biçimde artış göstermekte, cadde ve sokaklar adeta hale gelmektedir. İnsan yaya gideceği bir mesafeye aracı ile ulaşamamaktadır. Geniş caddeler yetersiz hale gelmiştir. Her geçen güvenliği diğer güvenlik dallarını unutturur hale gelmiştir. Önümüzde ki yıllarda caddeleri iki katlı yapmak zorunda kalacağız. Trafik sorunu hemen her yerleşim biriminde birinci sorun haline geldiğini görmek yöneticileri zor durumda bırakmaktadır. Yazının başlığında değindiğim gibi tekerleğin gücü günümüz dünyasında öyle bir artış göstermiştir ki insanın özgürlüğünü tehdit eder hale gelmiştir. Yayalara adeta kentlerin sokaklarında ayrılan bölümler giderek küçülmektedir.

Cadde ve sokakları yaya olarak gezmek çok dikkatli adımları atmaya zorlamaktadır insanımızı. Cadde ve sokakları tümünden tekerleklerle bırakırsak özgürlüklerimizin bir bölümünü kullanamaz hale

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 59

geliriz. İnsanoğlu özgürlükleri yalnız kendisi için kullanmayı düşünmemeli, karşısındakileri de biraz düşünmelidir. Bu dünya yalnız güçlülerin dünyası olmamalı. Güçlü olanlar bugün ki güçlerine güçsüzlerin yardımlarıyla ulaştıklarını unutmamalıdır diyor, beni okuduğunuz için teşekkür ediyor Ramazan Bayramınızı kutluyor saygılar sunuyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KÖY ENSTİTÜLERİ NİN UNUTULMAZ EĞİTİM VE KÜLTÜR HİZMETLERİ

Altı yüz yıllık bir dönemin eğitim ve kültür hizmetlerine bir göz attığımızda karşımızda ülke insanının bir bölümü hemen tüm eğitim ve kültür olanaklarından uzak kalmıştır. Konuyu biraz daha açacak olursak kentlerde, kasabalarda yaşayan insanlar kırsal alanlarda yaşayan insanlardan daha şanslı daha önde tutulmuş görülmektedir. Bu arada kırsal alanda yaşayan bazı toprak ağaları varsıllığının bir sonucu olarak günün eğitim ve kültürünü almada kentlerdeki insanlar gibi alabilmiştir. Ama nüfusun yüzde sekseni çiftçi ve köyde yaşayan insanlar, eğitim ve öğretim kurumlarından yararlanma olanağı bir türlü bulamamışlar. Bir kısım aydınlar köyde yaşayanlar okusa ne olur okumasa ne olur diyebilmişler, kırsal alandaki yurttaşlarına bakış açıları kentlerdekiler gibi olmamıştır. Bir bakıma öz ve üvey evlat muamelesi uygulaması öne çıkarılmıştır. İstanbul da ki saraya

Çorum Koparandan kesilerek sunulan ağaçlar yıllar sonra Hemşehrimiz Prof.Hıfsı Veldet Velidedeoğlu nun Cumhuriyet Gazetesi ne yazdığı anılardan beynimize yerleşmiştir.

Kurtuluş Savaşı sonrasında Anadolu da Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarınca kurulan yeni yönetim, yani Türkiye Cumhuriyeti Devleti, asırlarca unutilan seksen bin köyü ve o kadarda mezrayı kasaba ve kentlerin ulaştığı eğitim ve öğrenim düzeyine getirebilmek için yeni bazı atılımları yapması gerekiyordu 1928 de yapılan Harf Devrimi sonrasında ülkenin en ücra köşelerine dek eğitim ve öğretim kurumlarını ulaştırma amaçlanmış, bu nedenle önce, askerliğini onbaşı ve çavuş olarak tamamlamış gençlerden yararlanma öne çıkarılmış, bazı il merkezleri yada yakınlarında eğitim kursları açılmıştır. Çorum açılan bu eğitim kurslarından öncelikle yararlandırılan illerin başında gelmiştir. Ama ne yazık ki bizim yöneticilerimiz Çorum a tanınan bu ayrıcalığın bir yanıtı olarak hiçbir eğitim kurumuna İlköğretim Genel Müdürü olan eğitimci İsmail Hakkı

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 62

Tonguç'un adını verememiştir. Öyle sanıyorum ki önümüzdeki aylar içinde bir eğitim kurumumuza rahmetli TONGUÇ un adı verilir.

Dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü 17 nisan 1940 da TBMM de kanunlaşan KÖY ENSTİTÜLERİ ile ilgili olarak: Önümüzdeki senelerde nüfusumuzun çoğunu teşkil eden köylümüzün, gerek tahsil gerek geçim hususunda seviyesini yükseltmeyi başlıca hedef tutacağız. Bu hususta elde edeceğimiz neticelere çok ehemmiyet ve kıymet veriyoruz.

Kat'i olarak inanıyoruz ki, köylümüzün tahsilini ve maişetini daha yüksek bir dereceye vardırdığımız gün, milletimizin her sahada kudretli, bugün güç tasavvur olunacak kadar yüksek ve heybetli olacaktır. İSMET İNÖNÜ

İlköğretim Genel Müdürü Tonguç, CANLANDIRILACAK KÖY adlı yazılı yapıtında kırsal alana, yada köylüye bakış açılarını açıklarken: Memleket işleri yalnız yazıp çizmekle, nutuklar vermekle yürütülemez. Köyün içine girmeli, orada ki yolsuzluklar giderilinceye kadar bizim gibi onlara katlanmalı, köylünün başına üşüşen dertleri elbirliği ile

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 63

ortadan kaldırmalı. Bizimle hem dert, hem de sevinç ortağı olmalı

Bizim işlerimizi düzeltebilmek için bizim bildiklerimizi bilmeli, bizim yaptıklarımızı yapabilmeli. Halkın yapamadığını hiç kimse yapamaz, hele sadece. okur-yazarlığına güvenen hiç yapamaz. Bu laflarımızı kitaplardan öğrenerek söylemiyoruz. Bize bunları içinde doğup büyüdüğümüz, kenarında dedelerimizle babalarımızın mezarları bulunan köy öğretiyor.

Tonguç, eğitim kursu döneminde Çorum a gelerek incelemelerde bulunmuş, Kastamonu Gölköy Enstitüsü nün ilk Çorumlu kadrosunu oluşturmuştur. Kastamonu ilk mezunlarından Mecitözü Kışlacık Köyünden Şakir Demir, yine Mecitözü nün Çıkrık Köyünden Hacı Uçak ilk aklıma gelen isimlerden dir. Şakir Demir üç yıl öğretmenlikten sonra Hasanoğlan da açılan Yüksek Köy Enstitüsü ne ayrılmış, Hacı Uçak ise yakalandığı hastalıktan kurtulamamış, Çıkrıkta hayata veda etmiştir. Köy Enstitülerine köy okullarından mezun olan köy çocukları alınırken, sonraları bu

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 64

kural delinmiş, köy okulundan diploma alan şehir çocukları da Köy Enstitülerine alınmıştır. Bu olay köy çocuklarının kotasına bir bakıma el koymak olmuştur.

1928 den sonra ülkemizde okuma-yazma seferberliği başlatılmış, seferberliğin ilk kahramanları da kurslarda yetiştirilen eğitimciler olmuştur. Eğitimcilerin hizmetlerini hatırlamamak en azından insafsızlık olur. Köy Enstitülerinin ilk mezunlarını vermesi ile seferberlik biraz daha canlanmış, çok zor koşullarda çalışan köy çocukları hiçbir zaman uygulamadan yakınmamış, görevini zorunlu olmadıkça aksatmamıştır. Çok kısa sürede köylerde tarımın, hayvancılığın, el sanatlarının unutulmaz bir şekilde geliştiğini, köylünün kente zorunlu olmadıkça gitmediğini, modern tarımın köylünün yüzünü güldürdüğüne tanık olmuşuzdur.

Beş yıllık bir eğitim ve öğretim sonrasında ya kendi köyüne ya da yakın bir köye öğretmen olarak atanan gençler kendilerinden istenen hizmeti aksaksız gerçekleştirmişlerdir. Onların sayesinde kırsal alandan çok sayıda kamu görevlisi yetiştiği gözlenmiştir.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 65

Köy Enstitülerinden mezun olan köy çocukları arasında yazarlar, ressamalar, parlamenterler, bakanlar görmek mümkün.

Kırsal alandaki bu uyanış ülkemizde bazı çıkarıcı guruplarını rahatsız etmiş, kısaca köylünün uyanması arzulanmamıştır.

1940 yılında açılan 20 dolayında Köy Enstitüsü 1950 de iktidara gelen siyasal parti tarafından kapatılmıştır.

Konuyu şöylece bağlamakta fayda görüyorum. Köyden çıkıp, gerekli eğitim ve öğrenimi aldıktan sonra köye hizmet için dönüş bugüne dek sürmüş olsaydı bugün TÜRKİYE NİN Avrupa birliğine girmek için çaba harcamasına gerek kalmayacaktı. Ama köy gerçeği ortaya çıkınca yalnız kendi gurubunu düşünen varsıllar, bu köy çocuklarının ne yapacakları belli olmaz diyerek güzelim eğitim ve öğretim kurumlarını kapatılmasına neden olmuşlardır.

Kırsal alandaki vatandaşların dünyanın gelişim ve değişim olgularından yararlanmalarına karşı çıkmak ne kadar bencil bir eylemdir. Bu gurupların bugün bile çıkarıcı eylemlerini zaman zaman sergiledikleri [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 66

konusunda duyumlar alındığı bir gerçektir. Şunun iyice bilinmesi gerekir Köy Enstitülerinin kapanmasına neden olan siyasal guruplar, o dönemde devamlı suçladıkları Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmenlerin yok yere yıpratıldığı konusunda yazılı ve görsel basında yorumlar yapmaktadırlar. Buda bizim kuşağı geçte olsa onurlandırmaktır.

Sözlerimi tamamlarken Köy Enstitülerinde görev alan ve ebediyete intikal eden tüm yönetici, öğretim görevlisi, uzman, teknik ,sağlık ekipleri ile tüm hizmetlilere minnet ve şükranlarımı sunar, hayatta olanlara nice sağlıklı yıllar dilerim.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 67

YALNIZLIĞIN SAATLERİNİ YOLCU EDERKEN

Yaşadığım sürece ramazan ayı bazen kış, bazen de yaz mevsimine denk geldi.Kışın oruç tutmak yazıya göre çok kolay.Yazın gündüz saatleri bir hayli yer tutuyor.Mide talepte bulunmasa da insan sıcaklığın etkisi ile susuyor.Vücut zaman zaman su çıkardığı için kilo da verebiliyorsunuz.

Ben ramazan ayının faziletlerini anlatmayacağım. Bugüne dek görevlilerden çok kez dinledim. Dinlemek yeterli değil asıl görev söylenenleri yerine getirmek. O nedense biraz zor oluyor. Hele yaş ilerledikçe hastalık belirtileri hemen her gün rahatsızlıkları birbirine devrediyor.

1940 lı Haziran ayı ramazana denk gelmişti. Mecitözü ilçesine 20 km uzaktaki bir köyde öğretemdim. Köy muhtarı. Bir ihtiyar heyeti üyesi ile tanıklık için Çorum Ağır Ceza Mahkemesi ne gelmemiz gerekti. Bir gün öncesinden öğle ile ikindi arasında ki bir zamanda yaya olarak [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 68

köyden Mecitözü ilçesine hareket ettik. İlçe ile bulunduğumuz köy arasındaki uzaklığı yarısı tamamen rampa çıkışı, yarısı da iniş rampası idi. Ben gençtim ancak yanımdakiler askerliklerini yapmışlardı. Yaşları bana göre çok farklıydı. O zaman şimdi ki gibi telefon edip bir taksi çağırma olanağı yok. Yanımıza içecek ve yiyecek almamıştık. Akşam ilçeye varacağımızı hesaplamıştık sanırım. Yaklaşık 10 km yi tırmanırken Haziran sıcaklığında bir hayli yorulmuş ve terlemiştik. Susuzluğumuz konusunda yapacağımız bir şey yoktu. Akşam ezanı okunacak bizde suya kavuşacaktık. İki merkezin tam ortasında zirvede bir çeşme sularını şırl şırl akıtıyorken çeşme başında bir uygun yere oturduk. Çok yorulmuştuk. Birkaç kez nefes alıp ciğerleri rahatlattıktan sonra sıra avucumuza aldığımız serin suları yüzümüze defalarca çarpmak oldu. Serinlemiştik, bundan sonra iniş rampa başlayacaktı. Adımlarımızı biraz uzattık sanırım. Akşam öncesi ilçede bulunan bir hana ulaştık. Açık lokanta yoktu. Fırından ekmek ve bakkaldan peynir, zeytin alarak iftarı zamanında yapabildik.

Çok yorulduğumuzu söylememe gerek yok sanırım. Açıklamalarımın durumumuzu anladınız

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 69

elbet. Erkence odamızda uykuya daldık dersem yanlışlık yapmış olmam. Sabah Çorum'a gidecek ilk otobüste yer almak gerekiyordu. Gecenin belli saatinde sahura kalktık ve gereğini yerine getirdik. Bir süre sonra ortalık aydınlanmış bizde otobüsün bulunduğu mahalle varmıştık. Kalkış saati öncesi biraz beklemiş olsak da ön sıralardan yer kapmıştık.

Tanıklık yapacağımız Adliyede erkenden bulunduk. Görevliler henüz gelmemişlerdi. Sabah güneşi altında duvarın dibine çöktük öylece duruşma saatini bir süre bekledik. Oturulacak bir yer yoktu diyebilirim.

Mübaşir adımızı seslice bağırdıktan sonra duruşma salonuna girdik. Görevli kolumuzdan tutarak duracağımız yere bizi sürükledi diyebilirim. Biz bir eşya gibiydik o görevliye göre. Hâlbuki biz yaşımız icabı oturulacak ya da ayakta beklenenecek yeri bilecek bilgi ve beceriye sahiptik. Görevlinin kolumdan tuttuğunu anımsadıkça bugün bile ne oluyoruz diyebiliyorum. Ben ilkokul sonrası beş yılda öğretmen olmak için okumuş bir insandım. Kısaca benim okuma-yazma öğrettiğim kişi bulunduğu yer icabı kolumdan [**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 70

tutup çekebiliyordu.

Yaklaşık 60 ya da 70 km lik bir yol almıştık birkaç saatte. Tanıklık için bir ücret almadık verende olmadı. Bu olayın yorumunu o dönemin ekonomisine göre bir değerlendirme yapmak gerekir kanısındayım. Tanıklık için ufak bir kâğıttan ibaret olan belgenin görevi yerine getirilecekti. Biz sade bir vatandaş olarak görevimizi yapmıştık. Verilen bu görevi severek yerine getirdikten sonra köyümüze döndük. Kısa bir tanıklık için 48 saat yuvamızdan ayrı kalmıştık. Yaşadığımız saatler için hiç mi hiç yakınmadık.

İnsanoğlu yaşadığı yıllara göre biçimlenebiliyor. Ana ve babadan oluşan bir aile giderek genişliyor, daha sonra eski yıllara dönüşüm başlıyor. Yalnız kaldığın gençlik yılları gibi ihtiyarlıkta da aynı yaşam biçimi ile biçimleniyorsun.

Çocukluğumu anımsıyorum da. Yurt Bilgisi kitabında insanlar yalnız yaşayamaz başlığı ile bir yazı kaleme alınmıştı. Aynı yazı uzun yıllar kendini o kitabın sayfalarında kalmayı başardı. Yerine benzeri yazılar yazıldı, ancak yenilerden ben pek değişik bir ifade bulamadım. Ya da bana öyle geldi

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 71

Yaşadığımız saatleri yalnızca yolcu ederken cepten bir vızıldı geldi kulağıma. Yaklaşık 41 yıl önce diploma vererek ilkokuldan mezun ettiğim bir öğrencim kendisini tanıtarak nasılsınız diye sorunca birkaç saniye yanıtsız beklemek zorunda kaldım. Ses aynı küçüklükteki sesti. Öğrencim bisikleti ile bayram tatilini değerlendirmek üzere Alacahöyük ile Hatusaş a gitmiş ve orada bir arkadaştan sağ olduğumu öğrenerek telefon açmış. Ben beklerim derken o bugün gelemem yarın gelebilirim dedi. Yirmi dört saat bekledim. Bisikleti ile geldi beni buldu. Yılların hasretliği vardı ikimiz dede. Ben konuları anlatırken öyle bir dinleyişi vardı ki. Bu çocuk okuyacak demiştim. Görünce ne kadar sevindim bilemezsiniz. Öğretmenliğin bu en güzel yanı böyle yaşantı anları!

Öğrencim TSK de görevli bir albay. Halen görevine devam ediyor. Araç alacak gücü var ama o aracı değil bisikleti tercih etmiş ziyaret için. Bu tür yaşantıyı belgelemek için elinde yeterince cihazlar mevcut. Ona birkaç anımı anlattıktan sonra yolcu ederken aynı yıl mezun ettiğim bir arkadaşında halen görevde bulunduğunu onunda albay rütbesinde [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 72

olduğunu söyleyince inanırsanız biraz daha dinçleştim.

Birkaç saat karşılıklı anlatımlarımız oldu gözlerimiz sulandı. Kalbimiz biraz hızlandı. Ama ne var ki mutluluk vardı diyebilirim. Ramazan Bayramının son gününde konutuma gelen mutluluğu unutmam mümkün değil. Yıllar gelip geçiyor. Ramazan boyunca çok güzel sözler sarf edildi görevlilerce. Hemen her bayram öncesi benzer sözleri dinledik. Bir kısmını uyguladık bir kısmını hiç ama hiç dikkate almadık

Ekonomi bizi bir birimizden öyle güzel uzaklaştırıyor ki. Kimimiz otobüsle, kimimiz özel otomuzla, kimimiz uçakla, kimimiz hızlı trenli yuvamızdan tatil yörelerine uzaklaşabiliyoruz. Benim gibi yaşlılarda evlerde eş ve dostlardan gelen telefonları yanıtlıyor. Ben bu konuda bir yorum yapmak istemem, her cepte ve her evde telefon bolluğu varken yine de eş ve dostlar nasılsın diyemiyoruz. İnanırsanız bu oluşum beni çok düşündürüyor.

Gençler, yaşlılarınızı sakın ola unutmayın. Telefon etmek bana göre yeterli bir olgu değil.

Saygı ve sevgi ziyaret muhakkak öne alınmalıdır diyor saygılar sunuyorum

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 73

KÖY ENSTİTÜLERİNİ TANIYALIM

Günümüzden 72 yıl önce 17 Nisan 1940 da TBMM 'nin kabul ettiği bir yasa ile ülkenin 21 yerinde kurulan, eğitim ve öğretime açılan Köy Enstitüleri,10 yıllık bir süreç içerisinde ülkesine 17 bin 431 erkek,1.390 kız,toplam18 bin 839 öğretmen, 8 bin 675 eğitimci 1.599 sağlık memuru yetiştirmişti.

Ülke nüfusunun % 80 köylü yani çiftçi idi. Lozan Barışı ile çizilen ülke sınırları içerisinde 40 bin köy bir o kadarda olduğu tahmin edilen mezralar bulunuyordu. Bu nüfusun 1928 de gerçekleştirilen Harf Devrimi ile okur-yazar olmayan insanımız kısa sürede oku,yazar hale getirilecekti. Bu bir zorunluluktu. Ülkede ki aydınlar nüfusun ancak kentsel alanda bulunan halka gördükleri eğitim ve öğrenimi ulaştırma olanağı bulmuş, kırsal alandaki insanlar kendi kaderleri ile baş başa bırakılmışlardı. Köylerde okur-yazar bulmak adeta bir mucize idi. Devlet atlı tahsildarları ile köylerden , arazi, hayvan, yol dolaylı olarak çeşitli ürünleri içeren [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 74

vergileri topluyordu. Köylünün devlete yaptığı maddi katkı yani vergilerin tümünü içeren vergi makbuzlarını evin bir köşesinde duvara çakılmış koca bir çivide takılı olarak görmek yada bulmak mümkündü. İnsanlar tekrar ödeme yapmamak için kendilerine verilen belgeleri çok iyi saklıyorlardı. Beyaz renkte olan bu vergi makbuzları her yılın yaz mevsiminde sineklerin konakladıkları yer yada lavaboları oluyordu.

Anadolu Bozkırındaki insanımızın çağlar boyu yaşam koşulları babadan oğula intikal eder şekilde süre gelmiştir. Önce nüfusça kalabalık olan yerleşim birimlerine okullar yapılmaya başlanmış, buralar da yöre köylerin çocuklarının da eğitim-öğretim yapmalarına olanak sağlanmıştı. Cumhuriyet dönemine kadar kırsal alandan orta ve yüksek öğretim gören çocukların ekonomik durumu yüksek düzeyde olan bölünmüş ailelerin çocukları olarak görülür. Bugün bazı yerleşim birimlerinde yükselen saat kuleleri, akarsular üzerine kurulmuş köprüler ile cami ve medreseleri görmek mümkündür. Kırsal alandan çıkıp ülkesine yararlı olabilen insanların kazanımlarının büyük bir bölümünü yine kırsal alana kaydırmış olmaları takdire şayandır. Onlara zaman ,zaman bakıp

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 75

yerli yada yabancı turizmin akar getirdiği yapıtlar olarak görürüz. Kısaca kırsal alan insanının arasından çıkardığı aydınlara zorunlu olarak gerek duyduklarını görmekteyiz.

Değerli Dostlar!

Cumhuriyet Dönemi ile birlikte kırsal alandaki okur, yazar ve okullaşma oranının nasıl artırılabilceği konusunda atılımlar gerekiyordu. İnsanların cahillikten kurtarılması en önde gelen görevlerden biriydi. Atatürk'ün direktifi ile ülke düzeyinde yeni yönetime destek verecek eğitim ve öğretim kurumlarına ihtiyaç vardı. Askerliğini çavuş ve onbaşı ile tamamlamış başarılı ve becerili insanlar 6 aylık kurslardan geçirilerek öğretmen olarak köylere gönderilmeye başlandı, Ankara ya ulaşan başarı raporları sonunda köy çocuklarından oluşan öğrencilerin KÖY ENSTİTÜLERİ'NİN de beş yıllık bir eğitim ve öğretimden sonra köylere öğretmen olarak gönderilmesi planlanır.

Köy Enstitüleri açılırken, ihtiyaç duyulan derslik, yatakhane, spor salonları, çeşitli ders araçları yoktu. İkinci Dünya Savaşı inanılmaz hızıyla sürerken, [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 76

yönetim tehlikeyi ustaca uzaklaştırmasını bilmiş, ancak silah altına aldığı gençleri ülkenin savunmasını sağlayacak bir düzeye getirilmesi için olanakların oldukça zorlandığı görülmektedir. Köy Enstitülerine köy okullarından diplomalı olanların alındığını, yönetmeliğin giderek delindiğini, köy çocuklarının kontenjanlarına şehir okullarından mezun olan çocuklarında eklendiğini görmek mümkün.

Size şimdi Köy Enstitüsüne ayak bastığım ikinci gün sabahın erken saatlerinde neleri yaşadım. Umarım sizde bir an benimle birlikte yaşamaya çalışsın.

Okul sahasına girmeden önce on kişilik öğrenci gurubu iki nöbetçi öğrenci tarafından durduruldu. Ellerimizde teneke ile kaplı bavullarla ikişer sıra haline getirildik. Önde nöbetçi arkada biz uygun adımlarla olmasa da bir süre yürüdükten sonra o zaman ki gözümüze göre büyükçe bir binanın kapısı önünde durduk. Orada bulunan birkaç görevli öğrenci tarafından elimize büyükçe torbalar verildi. Torbanın ipe sıkı sıkıya ağzının bağlandığını gördüm. Düğümler çözüldü içersinde pamuk dokumadan dikilmiş beyaz pantolon ve ceket ile birlikte iki kat iç çamaşırı. Üzerimizden çıkardıklarımızı torbaya koyup

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 77

bağladığımızı hatırlıyorum. Okuldaki tüm öğrenciler tek tip elbiseleri giymişlerdi. Yamalıklı pantolonumu torbaya yerleştirdiğim o anı inanın unutamıyorum.

Bizden önce okula gelen arkadaşlar sardı etrafımızı, Mevsim yaz ay Ağustos'tu. Gölgeleyen yapraklı ağaçların gölgesinde arkadaşlarla bavullardan çıkarılan yiyecekler tüketilirken, karşılıklı sohbet akşam yemeği saatine dek sürdü. Akşam yatakhanelere girdik, yatağımız nöbetçi öğrenciler tarafından gösterildi. Yatakhane karyola yoktu, tahtalardan yapılmış iki katlı ranzalar vardı. Yatağımız yumuşaktı acaba içersin de ne var diye söylendiğimizde pamuktur sözünü duydum. İlk gün yumuşak bir yatakta yatmanın mutluluğu vardı bizde. Sabah erkenden dan, dan /dan diye öten bir ses duydum. Arkadaşlara sordum bu nedir diye. O'nun adı kampana dediler. Cihaz kamyon kampanasından ibaretti. Yanında kocaman uzunca bir demir çubuk var. Bu çubuğu kampanaya vurdukça çok güçlü ses çıkıyor. Yaklaşık birkaç kilometreden kampananın sesi rahatlıkla duyuluyor. Acele giyindik elimizi yüzümüzü yıkamaya dışarı çıktık. Uzunca bir borunun iki tarafına katılmış su musluklarından sular [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 78

akıyor, el yüz yıkaması burada yapılıyordu. Yeni düzene alışacaktık. Gördüklerimiz çoğunlukla ilklerdi. Yemekhane önünde yaklaşık bin öğrenci sınıflara göre sıra olmuştu. Yemekhaneye önce büyük sınıflar alınıyordu. En sonra yemek yemeğe yemekhaneye biz on arkadaş girdik. Tüm masalar dolmuş biz on arkadaş son masanın etrafına dağıldık. Masa ortasında bulunan temiz on adet alüminyum bardaklara yine alüminyum demlik içersin de ki çaydan bize düşenini doldurduk. Çayın şekeri mutfakta kararlaştırılmıştı. Biz kahvaltımıza yeni başlamıştık ki büyük sınıflar çok tan çaylarını içmişler dışarı çıkıyorlardı. Sabah kahvaltısında bize 300 gramlık ekmeğin dörtte biri düşüyordu.

Yemekhane çıkışı topluca yapımına yeni başlanın bir inşaatın karşısında tek sıra saf dizildik. Üzerinde beyaz giysileri olan bir yönetici düdüğünü öttürerek ustalar öne çıksın dedi. Ustalar dediği kişiler öğrencilerdi. Daha sonra harççılar, gecgereciler, tuğlacılar sözcükleri kullanıldı. Benim gibi küçük olanlar tuğlacılar gurubundaydı. Tahta semerlere doldurduğumuz tuğlaları inşaata ki ustaların yanına taşıyorduk. Öğle tatiline dek tuğla taşıma işimiz sürdü.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 79

İlk gün bizi karşılayan tuğla taşıma eylemini yadırgadığımı söyleyemem. İnşaatta kullanılan tuğlalar, kireç, harç gibi malzemeler ham maddeden öğrencilerle kullanılır hale getiriliyordu. Tuğlalar okula birkaç kilometre uzaklıktaki tuğla ocaklarında imal ediliyordu. Burada öğrenciler çadırda bir hafta on beş gün sıra ile nöbet tutarak tuğla üretiyorlardı. Aramızda bulunan arkadaşların bazıları böyle çalışmaya alışık olmadıkları için okulu geri kaçarak köylerine dönmüşlerdi Benim köyde aile fertlerinden başka hiçbir gelir getirecek kaynağım yoktu. Birlikte kaçmayı istediler ancak ben onların görüşlerine katılmadım. Onlar bir hafta sonra ancak köye ulaşabilmişlerdi. Kaçak öğrenci arkadaşlarından birkaç tanesi bir yıl sonra yine okula gelmişlerdi. Tuğla çekim işlemi tamamlanmış, binanın tabanlarına mozaik dökülüyordu Mozaik işlemini gerçekleştirmek öyle kolay değildi. Boyumuz küçük olduğu için bu işe de bizi ayırdılar. Sabun büyüklüğündeki mozaik düzleme taşını saatlerce ıslatılmış beton üzerinde sürüp duruyorduk. Ellerimiz şişmiş tombullaşmıştı. Uzaktan görenler bizim kilo aldığımızı söyleyerek espriler yaparlardı. Mevsimin [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 80

yaz olduğunu söylemiştim. Enstitü arazisinde bazı sınıflar çalışıyor, çeşitli sebze yetiştiriyorlardı. Yetiştirilen sebzenin başında kabak geliyordu. Mutfakta iki öğün kabak pişiriliyordu. Kısaca biz kabak yemeğinden bıkmıştık. Sorunu kime açmalıydık. Acaba ters bir tepki alır mı idik gibi sözcükleri geçirdik kendi kendimize. Bir arkadaş sorunu müdür babaya götürelim dedi. Nasıl ? A4 dün dörtte biri büyüklüğündeki kağıda ÖĞLE KABAK AKŞAM KABAK MÜDÜR BEY BUNUN BİR ÇARESİNE BAK yazdık. Müdür sabah gelmezden önce kapısına bir iğne ile tutturduk. Sorunumuzu müdüre ulaştırdığımız için sevinçliydik. Ertesi gün sabah toplantısında okul müdürü olayı anlatarak önerinizi okudum çocuklar. Bundan böyle kabak yemeği devam edecek ancak günde bir kez dedi. Kendin yap kendin işlet sonra devret modeli gibi bizde kendimiz yetiştirip kendimiz tüketeceğiz fazlasını da satacağız dedi. Müdür esprimizi çok beğenmiş, hatta sizinle iftihar ediyorum demişti. Devletin o dönemdeki ekonomik durumunu da anlatan okul müdürü, sizler geleceğimizi aydınlatan mumlar olacaksınız, çok zor koşullarda da olsak bu tür bir gelişmeye mecburuz, kalkınma durup

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 81

dururken olmuyor şeklinde ekonomik durumumuzu açıklamaya çalışmıştı.

Beş yıllık bir dönemde birer kez olmak üzere Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'i ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'u yakından görerek görüşme olanağım oldu. Okulun Cumhuriyet meydanında toplu halde üçer kişiden oluşan saf bir şekilde dört yandan bir kare biçiminde dizilmiştik meydana. Yücel'i öğrencileri teftiş ederken görmüş oldum. Özel bir giysisi vardı üzerinde. Bizi müşfik bir davranış içersinde incelediğine tanık oldum.

Köy Enstitüsü'nde üçüncü yılımızdı. Kültür çalışmaları dışında tarım ve inşaat çalışmaları sürüyordu. Bizim sınıfa tek katlı kapladığı alan yüz metre kareden büyüktü. Okul yönetimi bu binayı bitirdiğinizde yıllık izine gideceksiniz dedi. Bir hafta içinde binanın yapımı tamamlandı. Gerekli sıva işlemi yapılırken okula İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç geldi. Öğretmenler Lokali bitişiğindeki ağaçların gölgesinde öğle sıcağında okul müdürü Ali Doğan Turan ile birlikte dinleniyorlardı. Mecitözü Kastamonu Gököy Enstitüsü ne öğrenci gönderiyordu. [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 82

Ben gurupta en küçük öğrencilerden birisiydim. Arkadaşları kırmadım. Bana zarar gelse de bu işi yapmalıydım diye geçirdim içimden. Elime aldığım dilekçeyi ceketimin düğmesini iliklemiş olarak uzattım. Tonguç dilekçeyi okurken okul müdürü sarardı, kızardı kendisini şikayet ettiğimi sandı Dilekçeyi Okul müdürüne uzatan Tonguç çocuklar çok haklı izine ayrılınsınlar, izin bittiğinde de Akpınar Köy Enstitüsü ne gitsinler. Ben dilekçe verdiğimizde 3.sınıfta idim.4.sınıfta olanlarda vardı. Benim gibi olanlar iki, dördüncü sınıfta olanlar Akpınar da bir yıl öğrenim göreceklerdi. Bizimle birlikte onlarda çok sevindiler

Dostlar!

Köy Enstitüleri'nin ikinci mimarı olan İsmail Hakkı Tonguç'un saptamasına göre bu kurumlar ülkenin nerelerinde kurulmuştu.Kepirtepe K.E.Lüleburgaz,Arifiye K.E.Adapazarında,Savaştepe K.E.Balıkesir de,Kızılçullu K.E.İzmir,Ortaklar K.E. Aydın da,Gönen K.E.İsparta da,Aksu.K.E.Antalya da,İvriz K.E.Konya,da Çifteler K.E.Eskişehir de,Gölköy K.E.Kastamonu da,Akpınar K.E.Ladik de,Pamukpınar K.E.Yıldızeli de,PazarörenK.E.Pınarbaşı nda, Hasanoğlan

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 83

K.E.Ankara da,Düziçi K.E.Adana Bahçe de,Akçadağ K.E.Malatya da,Beşikdüzü, K.E.Vakfıkebir Trabzon da,Cılavuz K.E.Kars da,Pulur K.E.Erzurum da,Dicle K.E.Ergani-Diyarbakır da.Anılan bu kurumlarda Tonguç'a göre 16 bindir.bunların15 bin 400 öğretmen geri kalanlar ise sağlık memuru olmuşlardır.

Saygı değer izleyenler!

Köy Enstitülerinin en büyük sıkıntısını çeken kişi olarak İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç,bu eğitim yuvalarında öğrencilerin hangi becerileri edindiklerini kendi saptamalarından birlikte izleyelim.

En çetin şartlar içinde Köy Enstitülerinden birini kurup işleten müdür,bin iki yüz den fazla öğrencisi bulunan bu kültür kurumunda yaratılan yeni hayatı şöyle anlatır ”kirizma yapanlar,at,davar.sığır,sürüleri güdenler,hayvanlara bakanlar, sirke, yoğurt, peynir yapanlar, makarna, tarhana, bulgur,turşu hazırlayanlar, araba sürenler,duvar örenler,bina kuranlar,taş yontanlar beton dökenler,sıva sıvayanlar,tuğla pişirenler,kerpiç dökenler,çatı kuranlar,plan çizenler,keşif name tanzim edenler,kooperatif işletenler,demir dövenler,kaynak [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 84

yapanlar, tahtayı ve çeşitli maddeleri esere çevirenler, bağ dikenler, orman ve bahçe kuranlar, ata, bisiklete binenler, motosiklet, traktör kullananlar, türkü söyleyenler, mandolin, saz çalanlar, okuyanlar, şiir yazanlar, kendi hazırladığı temsili sahneye koyanlar, milli oyunlar oynayanlar, kitap ciltleyenler, resim çekenler, sepet.kazak örenler, resim yapanlar, kazak örenler, resim yapanlar, makine ile çorap işleyenler, iplik bükenler, kumaş, bez, çarşaf, örtü dokuyanlar, çamaşır, elbise dikenler, nakış yapanlar ,milli nakışların örneğini alanlar, deri pişirenler, pulluk ve traktörle tarla sürenler, nadas yapanlar, tohum ekenler, orakla, elle, biçer döverle veya orak makinesiyle ekin biçenler, çeşitli aletlerle harman yapanlar ,mahsulü ambarlara taşıyanlar ,yüzlerce hayvanın kışlığını hazırlayanlar ,köprü kuranlar, yol yapanlar, kanal açanlar ,fizik-kimya-biyoloji, çocuk v iş psikolojisi, ekonomi, kooperatifçilik okuyanlar, ders okutanlar, köy etütleri yazanlar, motor, türbin, değirmen çalıştıranlar, hasta arkadaşlarına bakanlar , kütüphane açanlar, memleket mesele ve davalarını konuşanlar,, radyo dinleyenler, dünya olaylarına dair fikir söyleyenle, kuru toprakların derinliklerinde su arayanlar, kısa söylemek gerekirse

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 85

bir gaye, bir fikir ve bir duygu içinde toplanmış yüzlerce neşeli,kararlı,azimli, ve aydın delikanlı.

Köy Enstitüleri Cumhuriyet tarihimizin unutulmaz eğitim kurumları olarak beyinlerdeki yerini koruyacaktır. Her geçen gün genişleyen Köy Enstitüleri çemberinden rahatsız olanlar bulunacaktır. Köy Enstitüleri nin kuruluşundan kapanışlarına dek çeşitli kademelerde görev alan tüm çalışanlara şükran borçlu olduğumuzu belirtirken,ebediyete intikal edenlere Tanrıdan Rahmet dilerken,yaşamlarını sürdüren bozkırın nasırlı ellerin sahibi köy çocuklarına sevgi ve saygılarımı sunarım.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

HASTALARIMIZIN İLAÇ SORUNU

Zaman, zaman sağlık sorunlarımızla ilgili cümlecikler kurduğumu anımsıyorum. İnsan sağlığı en önde gelmektedir, Osmanlı İmparatorluğunun unutulmazlarından olan Kanuni Sultan Süleyman, ömrünün sonlarına yaklaştığı günlerde günümüze dek uzanan "HALK İÇİNDE MUTEBER BİR NESNE YOK DEVLET GİBİ,OLMAYA DEVLET CİHANDA BİR NEFES SIHHAT GİBİ ."tümceleri ile anılır. Bazı sağlıkla ilgilenen kurumlarda bu tümceleri görmem mümkün. Yıllar önce ilimizde bir eczacı dostum bu sözü yazmamı istemişti. Eczane faaliyetini durduruncaya dek o yazı asıldığı yerde insanlara seslenmişti adeta.

Ülkemizde, nüfus artışı sonunda insanlar kırsaldan kentlere zorunlu olarak göç etmek zorunda kalmışlardı. Kırsalda yaşam , yani sağlık sorunu biraz zor çözümleniyordu .Kentlere göç olayının nedenlerinden birisi sağlık sorun değildi elbet. Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizde ki sağlık sorunlarının başında SITMA, TRAHOM, VEREM, FİRENGİ geliyordu. Devlet belirtilen hastalıklarla

unutulmaz bir mücadeleye girişti. Hastalıkların başında SITMA geliyordu. Sıtmayı kökünden kurutmak için az mücadele edilmedi. Sağlık görevlileri kırsal alanda ev, ev dolaşarak KİNİN adındaki ilacı dağıtıyordu .O dönemin ekonomik, sosyal, kültürel durumunu göz önüne getirdiğimizde mücadelenin ciddiyetini biraz daha iyi anlama olanağı buluruz.

Kentlerde sağlık sorunlarının çözümünde yardımcı olabilecek DİSPANSERLER kuruldu. Halk bu kuruluşlara yardımcı oldu. Çorum un orta bölümünde VEREMLE SAVAŞ DİSPANSERİ yıllarca azımsanmayacak ölçüde yardımcı oldu. Bu kuruluşun şimdide görev başında olduğunu, bazı sağlık kontrollerini yataklı sağlık kuruluşlarına yakın bir yerde sürdürdüğünü biliyorum. Bu sağlık kuruluşunun neden kentin ortasından uzaklaştırıldığını bir türlü anlamış değilim. Dernek binası yıkıldı. Bu yerde şimdiye dek çok katlı bir yapıt yükseltilebilirdi.

Geçtiğimiz günlerde sağlık sorunlarının başında İLAÇ konusu ele alınarak ilgililere ve yetkililere uyarıda bulunuldu. Bazı ilaçların, sayıları çoğalmasına karşın eczanelerde bulunmadığına geçtiğimiz hafta [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 88

bendeniz de tanık oldum. İnsan sağlığının bozulmasına neden olarak en çok üzerinde durulan konu sağlıksız beslenme gelmektedir. Zaman, zaman bu sorunlarla ilgili haberlere yerel ve ulusal basın da yer verildiğini görüyoruz. Ama sağlığımızı olumsuz şekilde etkileyen besin maddelerinin satışı nedense SİĞARA gibi önlenememektedir?

Ülkemizde tedavisi uzun süren hastalıklarda belli ilaçların belirli zamanlarda alınmazı zorunlu olmaktadır. Benzeri bir tedavi gören yakınım için geçtiğimiz hafta içinde çalmadığımız kapı kalmadı. Eczaneler, bizde bu ilacı bulmanız mümkün değil, tedavinin yapıldığı sağlık kuruluşu yakınımın da bu ilaçların bulunabileceğini, ilaç depolarında bakın belki onlarda bulunur dendi. Tedavinin başlama saatine, yani sürdürülen tedavinin başlama saatine öyle yaklaşılmıştı ki uzakta bulunabilecek bu ilacın hastanın tedavisinin yapıldığı ile ,yada hastaneye ulaştırılması olanaksızdı.

Tanıdıkları, tanıdık olmayan insanları ilaç için rahatsız ediyor, sorunu çözmeye çalışıyorduk. Bir telefonlaşma trafiği başlattım. Yöre illerde ki arkadaşlarımı harekete geçirdim. Çorum da ki

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 89

eczanelerde ve ilaç depolarında adını daha sonra yazacağım ilaç yoktu. Yöre illerde koşuşturma sürerken, Samsun dan olumlu bir haber aldım. Eczanenin adını ve telefon numarasını Samsun da ki yakınıma ulaştırdım. İlacı bulunduran firma sabaha kadar ilacı bekletebilirim aksi halde yardımcı olamam der. Koşuşturmanın hangi koşullarda yapılabildiğini düşünebiliyor musunuz. Koşuşturma ilacın alınması ile son buldu. Kemoterapi alan hasta ikametinden 200 km. uzakta. Bu hastanın ve bu hasta yakınlarının çektiği sıkıntı ve geçirdikleri bunalımı bilmem anlayabildiniz mi?

Ekonominin her şeyin önüne geçtiği dünyamızda BLE0CİN 20 mg ilacın tedavi alınan hastane yakınındaki ilaç depolarında ve eczanelerde bulundurulması devletimiz için bir sorun olmamalıdır. Olağanüstü hallerde hastaların yani insanların yataklı sağlık kurumlarına ulaştırılması için ambulansların önemi kadar, o kurumda hastanın tedavi olabilmesi için de ilaca ihtiyaç vardır sanıyorum. Son zamanlarda ithal ilaçların depo ve eczanelerde bulunamaması sanırım insanlarımızı ve sağlık çalışanlarını olduğu kadar [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

yöneticilerimizi de olduğunca ilgilendirmektedir.

Sağlık Bakanımızın konu ile ilgileneceğine içtenlikle inanıyorum. Sizinle yeni yılın başında böyle bir yazı ile buluşmak istemezdim; ama ne var ki yaşanan olay düşündürücüdür diyor, okurlarımı ve sorunun gidericilerini saygı ile selamlıyorum.

24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜNÜ

24 Kasım Öğretmenler Günü nedeniyle geçmişimize, hele yakın tarihimizde bir gezinti yapmak istedim. Umarım benim bu gezi me sizde katılır davetime hayır demezsiniz.24 Kasım tarihinde ne olmuştur ki Öğretmenler Günü olarak kutlanmaktadır.

Konuyu izninizle biraz açalım. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan sonra ülkede bazı yeniliklerin yapılması bir kaçınılmazdı. Bugüne dek çok yazıldı çizildi amma yine de yazmak yine de çizmek gerekliliğini bir türlü yaşamımızdan uzaklaştıramıyoruz.

Okulların açılışı günlerinde eğitim ve öğretimle uğraşan yetkililerin ülkede hala okuma-yazmadan mahrum vatandaşlarımızın bulunduğundan söz edilmesi, bazı rakamlar öne çıkarılması doğal olarak görülmektedir. .Bu rakamlar hemen her yıl birbirine yakın şekilde öne çıkarılmakta, hala okur yazar oranından bahsedilmektedir. Yani sorun

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 92

çözümlememiş, yada çözülmemiştir.

Altı yüz yıllık bir Osmanlı İmparatorluğu döneminde sınırlarımız içersindeki insanlarımıza okuma-yazmayı yüzde elli oranında her nasılsa bir türlü öğretememiştir. Bu gerçeği öncelikle herkesin kabul etmesi gerekir. Okuma-yazmadan mahrum bırakılmış insanlar ülkeleri için he ölçüde yararlı olabilirler. Okur-yazar olmasa da insanımızın ülkeyi savunma da, yada kurtarma da ne ölçüde başarılı oldukları hepimiz tarafından bilinmektedir. Ancak barışta okuma-yazma yanında yenilikleri öğrenmek ve öğretmek sonsuza dek sürecektir.

Değerli okurlarım: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşu sırasında görev alan başta Mustafa Kemal Atatürk ile silah arkadaşlarının bu ulus için neleri göğüsledikleri unutulmaz birer gerçektir. Ulusun bağımsızlığa kavuşturulması sonunda genç cumhuriyetin bir yol haritası yapması kaçınılmaz olmuş, nüfusun büyük çoğunluğunun okuma-yazma becerisine öncelikle ulaştırılabilmesi için Arap Harfleriyle öğretimin yerine Latin Alfabesinin kabulü gerçekleştirilmiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk yeni

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 93

harflerin öğretilmesinde kendisi kara tahtanın başına geçerek uygulamayı başlatmıştır. Harf Devrimi dediğimiz bu eylem 1928 yılında gerçekleştirilmiştir. Yani cumhuriyetin kuruluşundan beş yıl sonra. O dönem koşullarını bir göz önüne getirelim. Harf Devrimi kiminle, yada kimlerle ulusun öğrenimine kazandırılacak.

16 Mart 1848 de kurulmuş bulunan Muallim Mektepleri sayı bakımından çok az.Öğretmen Okullarının Harf Devrimini Anadolu insanına kazandırması o günlerde mümkün değildi.Öğretmenler nüfusça kalabalık yerleşim birimlerinde görev alabiliyorlardı. Ülkenin en ücra köşelerine dek ulaşılması için yeni bazı atılımların yapılması gerekiyordu. Ülkenin birkaç yerinde askerliğini onbaşı yada çavuş olarak yapan başarılı askerler için altı aylık kurslar düzenlenmiş, çok sayıda ki bu gençler köylere, bilhassa kendi köylerine yakın yerleşim birimlerinde EĞİTMEN olarak görevlendirilmişler,1932 yılında kurulan HALKEVLERİ ile de geceleri öğrenim verebilecek HALK DERSANELERİ,17 NİSAN 1940

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 94

da kurulan KÖY ENSTİTÜLERİ ile kısa sürede ülkenin her yerinde bir okuma-yazma seferberliği gerçekleştirilmiştir. OKUMA-YAZMA SEFERBERLİĞİNDE görev alan o yüzlerce EĞİTMENİN ,binlerce KÖY ENSTİTÜSÜ mezunu köy çocuğu öğretmenlerin hizmetlerini unutmak mümkün mü?

12 Eylül Dönemi sonrasında ki yönetim Atatürk'ün 100.doğum yılı nedeniyle 24 kasım tarihini Öğretmenler Günü olarak kabul etmiştir.O tarihten bu yana kutlanmakta olan her 24 Kasım Öğretmenler Gününde,eğitimin önde gelen mensupları tarafından günün anlamı ile ilgili konuşmalar gerçekleştirilmektedir.

24 Kasım Öğretmenler Günü nedeniyle bazı kalemler nedense bir türlü Okuma-Yazma seferberliğinde görev almış EĞİTMENLERİ ve KÖY ENSTİTÜSÜ'NDEN mezun öğretmenleri unutuyoruz. Eğitimci ve köy enstitüsü mezunu öğretmenlerin bu eylemde ki başarılı hizmetleri zaman geçmiş olsa da, onlardan geride kalan neslin birkaç sözcükle olsun ONARE edilmesi gerekir diye düşünüyorum. 24 Kasım Öğretmenler Günü nedeniyle yılda bir kez olsun

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 95

hatırlanan elleri öpülesi öğretmenlerimizin
ÖĞRETMENLER GÜNÜNÜ kutluyor,ebediyete
intikal eden tüm eğitimcilerin manevi huzurlarında
saygı ile eğilir şükranlarımı sunarım!

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

YAŞADIKÇA YAŞANANLAR

Ladik Akpınar Köy Enstitüsü nde 64 yıldan beri ayakta kalan yapıtlar

Cumhuriyetin kuruluşu sonrasında neler yapabiliriz düşünüyü ile gerçekleştirilen en önemli eylem 1928 de yapılan HARF Devrimi'dir.

Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları Anadolu da yaşayan ve nüfusun yüzde 80. ni oluşturan insanların kısa yoldan aydınlanma sınıfının zorunlu olduğu bilinci ile girişimlerini çok yönlü olarak sürdürürken bazı yerleşim biriminde eğitim çalışmalarını başlatmışlardı. Köy Öğretmeni yetiştirme konusunda model arayışına geçilir bir yandan da yeni bir yasa oluşturma çabası geciktirilmeden 22 Mart 1926 da "Maarif Teşkilatına Dair Kanun"un olanaklarından yararlanarak Erkek Muallim Mektebi ile Köy Muallim Mektepleri açılmış bunlarla beş altı yıl kadar bir eğitim

öğretim uygulaması yapılmış, yeterli görülmediği için kapatılmışlardı.

Köy Öğretmeni ihtiyacını gerçekleştirebilmek için 1926 yılında yeni bir proje olan orduda çavuş ve onbaşı rütbesi ile terhis edilmiş köy Gençlerinden yararlanarak köye EĞİTMEN yetiştirme uygulamasına geçilmiş, pratik bir süre olan altı ay sonrasında bu gençler köylere eğitmen olarak atanmışlardır. Eğitmen yetiştiren yerleşim yerleri arasında Eskişehir, Kastamonu illerinin görev aldıkları görülür. Atatürk köy çocuklarının ilköğretimden geçirilmesinin başka yolları da bulunabilir düşünüyü ile "Köy Enstitüsü" adındaki eğitim ve öğretim kurumlarının deneme çalışmalarına Kızılçullu ve Gököy de başlatılır.

Deneme çalışmaları sonunda ilköğretmen okullarının yanında birde Köy Enstitülerinin açılması gerçekleştirilir. 17 Nisan 1940 da TBMM si 3803 Sayılı kanun ile resmen tescil edilmiş olur. Köy Enstitüsü ne beş yıllık öğrenimden geçmiş ilkokul öğrencileri kabul edilerek, beş yıllık bir öğrenim sonucu buralardan köylere öğretmen yetiştirilmeye başlanır. İlk kez 14 olan Köy Enstitüsü sayısı sonradan 21 e çıkarılmıştır.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 98

Köy Enstitülerini yurt ölçeğinde hemen her üç ilde bir görmek mümkündür. Çorum Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsü ne bağlanmış, ancak daha sonra Mecitözü ilçesi Ladik Akpınar a alınmıştır. Bu satırların yazarı da üç yılını Gölköy de iki yılını da Akpınar da tamamlayarak 20 yıl mecburi hizmeti onaylamış, öğretmenliğini Çorum ili sınırları içersinde sürdürmüştür. 1945 yılında Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsü'nden Samsun-Ladik Akpınar Köy Enstitüsü ne nakil işlemimiz Gölköy e bir inceleme gezisine gelen İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç un bir emri ile gerçekleşmiştir.

1944 yılı depreminden sonra okulun yatakhane ve benzeri gibi ihtiyaçlarını karşılamak için tahta barakalar inşa edilmiştir. Burada öğrenciler inşaat işleri dışında tarımın tüm dallarında çalışmışlar bilgi ve beceriler kazanmışlardır. Geçtiğimiz hafta sonunda gittiğim Samsun dan Çorum'a dönerken 64 yıl sonra Ladik Akpınar Köy Enstitüsü nün bugünkü halini görme isteğimi kırmayan gençlerime sonsuz sevgilerimi ve şükranlarımı sunarım. Hava koşulları hiçte iyi değildi. Yöreye giderken tipili-fırtınalı bölgelerden geçerek ulaştık.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 99

Ladik İlçesi 3 kilometre uzakta görünüyordu. Ladik ilçesine yolculuk yapanlar ilçeye 3 kilometre uzakta yolun sağında bir tabelaya rastlarlar. Bu tabelada AKPINAR 1940 ile Anadolu Öğretmen Lisesi ibarelerini görürler. Ladik e uzanan karayolundan ayrıldıktan birkaç metre sonra “AKPINAR KÖY ENSTİTÜSÜ” sınırlarına girmiş olursunuz. Burada göze hemen bir çeşme ilişmektedir. Bu çeşmeden yıllar önce sayamadığım kadar su içmişimdir. Çeşmenin önünde “BİRİZ” yazısı unutamadığım sözcüklerden birisi olmuştur bu uzun yaşımda.

Çeşmeye en yakın taş bina kütüphane idi. Halen bu bina dindik ayakta hizmet vermektedir. Girişte solda yeni binalar inşa edilmiş öğrenciler burada öğrenimlerini sürdürüyorlar. Bir gurup öğrenci kar fırtınası altında yürürken benimle karşılaştılar. Tanıtım yaptıktan sonra görüşlerini aldım. Çok sevindim onlarda çok sevindiler. Bizde bir gün böyle okulumuzu ziyaret eder miyiz diye birbirlerine sorular yönelttiler. İdare binası, dersliklerden bir bölümü; halen ayakta! Yatakhane olarak kullandığımız tahta barakalar sökülmüş. Hafta başı ve sonlarında tüm [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 100

öğrenci ve öğretim üyelerinin tören için katılım yaptıkları geniş paket taşlı yol yerinde duruyor. Spor sahası olarak kullandığımız arazinin ortasından karayolu geçirilmiş. Köy Enstitüsü biraz içerde kalmış. Okulun girişinde bulunan BİRİZ çeşmesi halen faal. Bu ad okulun ilk Müdürü Nurettin Biriz dir. Onun döneminde hizmete açıldığı için bu ad verilmiş, ondan sonra okula atanan Enver Kartekin ve Kemal Üstün ile Enver Metinel de çeşmenin yaşatılmasını sürdürmüşler. Kartekin,Üstün ile Metinel i tanıyorum.Onlara ve onlardan sonra Akpınar da görev alan tüm yöneticilere bu adı korudukları için teşekkür ediyorum.Biriz sözcüğü sevilmecek bir sözcük mü ki korunmasın.Bugün hep birlik ve beraberlikten yana değilmiyiz. Çabalarımız onun için değil mi?

Köy Enstitülerinden mezun olan köy çocukları yurdun çeşitli yörelerinde öğretmen olarak çalıştılar. Onların diplomalarında 20 yıl mecburi hizmet sözcükleri yer alır. Ülkede 20 yıl mecburi hizmetli kaç kişi bulunmaktadır? Köy Enstitüsü döneminde Akpınar Köy Enstitüsünden 917 köy çocuğu öğretmen olarak mezun olmuştur.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 101

24 Kasım Öğretmenler Günü dolayısı ile ülkemizde Cumhuriyetin unutulmayan Kuruluşları Köy Enstitüleri ni bir kez daha içtenlikle, bu kuruluşlarda ilk günden son gününe dek görev alan tüm yurtseverleri saygı ile anıyor, ebediyete intikal edenlere Tanrıdan Rahmet diliyorum. Nur içinde yatsınlar.

Saygılarımla.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ANAYASA ÇALIŞMALARI SÜRERKEN

27 Mayıs 1960 da gerçekleştirilen askeri darbe döneminde ilimizin bir köyünde ilkokul öğretmeni olarak görevli idim.

O yıllarda köylerde beş yıllık bir eğitim öğretim gerçekleştiriliyordu. Çoğu yerleşim biriminde öğretmen beş sınıfın eğitim öğretiminden sorumlu idi.

Yalnız bir sınıfın eğitimi o yıllarda ancak okul yeni açılmışsa bulunuyordu.

Çoğu kez öğretmen birden çok sınıfla uğraşmak ve onları yetiştirmekle sorumlu idi. yalnız tek sınıf okutan öğretmen o döneme göre çok şanslı idi. O dönemde köyde görev alan bir eğitimci olarak tek sınıfla uğraşmak bana nasip olmadı. Kısaca öyle bir şans beni bir türlü bulmadı.

Kırsal alanda görev yüklenmek için yetiştirilen köy çocukları köylerde o yıllarda yeni, yeni görev alıyorlardı. Köyde görev alan öğretmen için okulun hemen bitişiğinde birde lojman bulunuyordu. Öğretmen o günün şartlarına göre modern bir yapıda ikame etmeliydi. Okulların çoğu köylü tarafından yapılmıştı.

Nüfusun %80 'i köylerde yaşıyordu. Köyde ikame eden halk tüketim için ne gerekli ise kendisi üretmek zorunda idi. Kısaca insanlara toprak çok yakındı. Her ürün doğalın sağladığı koşullarda olgunlaşıyordu. Kırsal alanda yaşayan insanımız toprakla uğraşmak zorunda idi. Kırsalda çok toprak sahibi olanlara ağa adı verilmişti. Ağalar köyün genellikle söz sahibi olan kişisi idi. Köyde devletin bir kolu olan muhtar ile öğretmen yasaları uygulamada güçlüklerle karşılaşılıyordu. Çoğu yerde muhtar, öğretmen ,imam birlikteliği çok iyi sonuçlar veriyor, o yerleşim biriminde yaşayanlar sorunsuz bir yaşam sürdürüyordu.

Askeri müdahale sonrası köylere gönderilen bir yazı ile “Köyü Kalkındırma ve Güzelleştirme Dernekleri” oluşturulması istendi. Sanırım bu olay kırsal alanın dernekleştirilmesinde atılmış ilk adımlardan birisiydi.

Köy sokakları değişik dönemlere göre kişilerce yapılan müdahale ile daraltılmış, kağnı ve araba köy içerisine giremez hale gelmişti. Motorlu taşıtların köylere dek ulaşmasından sonra dar sokaklar [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 104

kendiliğinden sorun oluyordu. Köylü motorlu taşıtını evinin önüne kadar gelmesini arzuluyor, ancak yolların dar oluşu bu eylemi engelliyordu. Oluşturulan dernekler sanırım ilk hamle olarak köy içi yollarını düzene koymada görev almışlardır.

Müdahale sonrası köylerin çoğunda muhtarlıklar öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Derneklerin kuruluşunda ve işleyişinde öğretmenin en önde görev aldığını görüyoruz. Muhtar, öğretmen, imam üçlüsü deyimi 27 Mayıs Devrimi ile ülke çapında uygulamaya konulmuştur. Muhtarın tek başına yapamadığı çoğu eylem bu birlik sayesinde gerçekleştirilmiştir

Ben müdahale sonrası muhtarlık yapmadım. Yöneticilere muhtarın olumlu çaba içerisinde bulunduğunu bildirdiğimden herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Muhtarla işbirliği içerisinde oluşumuzu köylü günlük hayatında yaşıyordu.

O dönemde gerçekleştirdiğim dernek sayesinde köyde mera, otlak, sulama sorunu gibi bir sorun yaşanmadı, Meralar eylemlerle genişletildi. Hayvancılığın önü açılmış oldu bir bakıma.

Kalkınma ve güzelleşme Dernekleri sayesinde

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 105

köy mezarlıkları bir düzene kondu, mezarlığın etrafı taş duvar yada dikenli tellerle çevrilerek koruma altına alındı. Mezarlıklarda hayvanların görülmesi olayına son verildi, bu arada mezarlıklar köyün yanı başında birer küçük ormana dönüştürüldü.

27 Mayıs 1960 ile 9 temmuz 1961 arasında ülkenin akıl insanlarından bazıları Milli Birlik Komitesi tarafından görevlendirildi. Anayasa Hazırlama Komisyonunda hemşerimiz Hıfzı Veldet Velidedeoğlu da görev aldı.

Anayasa oylaması öncesi Çorum'a gelen Hıfzı Veldet Velidedeoğlu saat kulesi etrafında ki meydana düzenlenen tanıtım mitinginde uzun bir konuşma yaparak "HALK OYLAMASINA SUNULACAK BU ANAYASA ÇOK MODERN VE ÖZGÜRLÜKLERİN SUNULDUĞU BİR ANAYASA'DIR. BU ANAYAYA'NIN HENÜZ DÜNYADA BİR BENZERİ YOKTUR. BİRAZ MÜREKKEP YALAMIŞ BİR HEMŞERİNİZ OLARAK BU ANAYASA YA BEYAZ OY VERMENİZİ İSTİYORUM" DEMİŞTİ.

VELİDEDEOĞLU, kendisinin parlamenterlikte [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 106

gözü bulunmadığını, bir gün öyle bir arzum olursa bana bu meydanı hatırlatmanızı diliyorum dedi.

Velidedeoğlu zaman, zaman Çorum'a uğradı.

Kendisine senatörlük önerisi götürüldüğünde saat kulesini anımsatmıştı.

9 Temmuz 1961 de yapılan anayasa oylamasında Çorum 61 anayasasına hayır dedi. Sanırım kırmızı oyların çoğunlukta olmasına en çok Velidedeoğlu üzülmüştü.

Çorumlu Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'na hizmetlerine karşılık şehir parkına adını vermişti. Genç kuşak parka Yunus Emre adının verilmesini bir gün gündeme getirirse sonuç ne olur diye bir düşünmemiz gerekmez mi.?

İsim değişikliği çok değişik tepkileri yaratır.1950 ile 1960 yılları arasında dünyaya gelen çocukların adı Menderes iken 60 sonrası değiştirilmiştir. Bu çeşit eylemler insanlara hiçbir zaman puan kazandırmaz. Yaptığımız bir eylem ömür boyu yakınlarımızı olumsuz etkilememeli diyor, okurlarımı saygılarımla selamlıyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 107

ZİRVE KÖYE 53 YIL SONRA YAPILAN BİR GEZİ

Bugün sizinle yine zaman tüneline bir yolculuk yapacağız. Bir zamanlar sağlığımız el verdikçe ,ya da görev gereği ilimizin doğal güzelliklerini görme fırsatı buldum.1950 li yılları ilk yarısını tamamlayıp ikinci yarıya başladığımız yıllarda kutsal görevimiz olan askerliğimizi yaptık. Kutsal görevimizin ilk altı ayını Ege Bölgesinde, ikinci altı aylık kısmını da Marmara Bölgesinde tamamladık.

Yaş gurubumuz arkadaşlarla bir araya geldiğimizde genellikle askerlik anıları, ya da hastane anıları anlatılır. İlginç olanları uzun yıllar hafızlarımızdan silinmez.

Geçtiğimiz kış aylarında bir öğrencim ev ziyaretinde bulundu. Eşi ve bir yavrusu ile , yıllar sonra hocasını hatırlayan karı-koca,bu akşam hocamıza gidelim derler. Geç sayılmayan bir saatte kapı zili çaldı. Rahatsızım, bacaklarım çok rahatsız çabuk açamadım için çok üzüldüm. Genç olsaydım hemen birkaç saniyede kapı açılırdı muhakkak. Yalnız olduğumu biliyorlardı. Hocamızla bir kış gecesi [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 108

değerlendirmesi yapar, anılarımızı tazeleriz demişler ve ziyareti gerçekleştirmişler. Böyle bir ziyarete bir değer biçmek hiçbir zaman mümkün olmaz. Kısaca ziyaretin getirdiği huzur ve güven insan için çok önemli.

Öğrencilerimin ikisi de ihtiyarlamışlar, saçları ağarmış her ikisinin de Söz dolaştı durdu benim 1956 Aralık ayından 1957 Mayıs ayına kadar öğretmenlik yaptığım zirvede ki köy Devletöğlan ageldi.öğrencim seninle o zirvede ki köy olan Devletöğlan a önümüzdeki yaz birlikte bir gezinti yapar anılarımızı tazeleriz dediler.Kısaca belirtmek gerekirse ben böyle bir öneriyi hemen olumlu yanıtladım.Sağlığım izin verirse gideriz birlikte Dedim.Öğrencim Ömer Yüksel,öğretmeni ile yıllar sonra zirvedeki köye gitmeyi bekler oldu.Kısaca ikimizde bekler olduk dersem yanılmış olmam.

Kış mevsiminin öncüsü olan soğukların hemen sonrasında bir Pazar günü kapının zili saat 12.00 sıralarında çalındı. Gelen öğrencimin oğlu idi. Yukarı çık dediysem de,bekliyorlar dedi. Arkasından da hocam hazırlanın köye gidiyoruz. Kışlık giysilerle donattık kendimizi kısa süre.de aşağıya inerek araca bindik. Yerleşmemiz bir iki dakika gibi bir zamanımızı aldı. Eskiden araca çabucak biner yolumuza devam ederdik.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 109

Vücutta kan azalır, kaslar yorgun olursa böyle oluyor .Beklettiğim için üzgün olduğumu birkaç kelime ile belirttikten sonra aracımız zirveye doğru yol almaya başladı.Kaymakçı yokuşu kısa sürede geçildi.Çorum-Merzifon-Amasya yada Çorum –Amasya yolu da diyebiliriz.Uzun yıllardır trafik kazalarının meydana geldiği Çorum-Mecitözü-Amasya,yada Çorum-Merzifon-Amasya Kavşağı da diyebiliriz.

Gazeteci olunca insan biraz kavşakları başka türlü de yorumlayabiliyor. Kavşaklar bazen yolcularını yanıltabiliyor. Yanılanlar arsında komşu illerin valili de oluyor.

Bakanlarımız genellikle Karadeniz Bölgesi illerine giderken bu kavşağı kullanırlardı. Tarihini hatırlamam mümkün değil amma, olay henüz bugün ki gibi beynimde saklı diyebilirim: Bakan Ankara'dan Amasya'ya gidecek Yukarda belirttiğim iki güzergahın hangisini kullanacak?

Güvenlik açısından her iki güzergahta da tedbir alınması gerekiyor. Amasya Valisi, Bakanın Merzifon üzerinden Amasya ya geleceğini tahmin ediyor ve Merzifon a doğru yola çıkıyor. Merzifon a bir ki [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 110

kilometre kala, yapılan bir anonsla bakanın Mecitözü üzerinden Amasya ya gideceği belirtiliyor. Sayın Vali hemen dönüş yapıyor. Geri döndükten sonra Amasya-Mecitözü karayoluna hızla devam ediyor. Bunu neden anlatma hissettiğimi belki vurgulamayı istediğim nedeni kolay bulasınız düşünüyorum ile kaleme alınmıştır. Bakan Amasya ya çok yakın bir yerde karşılanabiliyor. Bir yurttaş olarak oluşan görüntüleri bir kere değerlendirmeye tabi tuttuğunuzda bir zaman kaybına uğrandığınızı, ekonomik kayıp, karşılamaya yetişememe heyecanı. Olay giden içinde , karşılayan içinde bir sorun haline geliyor. Kavşakta ki düzenleme çok güzel olmuş, artık, sanırım alt ve üst geçişler oldukça burada trafik kazası olmaz, canlar yitirilmez diye düşünüyorum. Kavşağın tüm güzergah yolcularına hayırlı olsun diyorum. Kavşağın Çorum a uzaklığı 14 ya da 15 km kadar. Trafik bu yörede çok rahatlamış bir durumda.

Kavşaktan Mecitözü ne doğru alırken Elvançelebi Beldesinden geçtik. Beldenin yol güzergahı tarafındaki konutların bakımı iç açıcı değildi. Evlerin önünde traktörler,binek araçları bulunuyordu. Konutlara biraz onarım için harcama yapılabilir, görüntü güzelleştiri-

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 111

lebilirdi diye düşünüyorum. Elbette o konutların sahipleri de güzel bir binada oturmak isterler amma, ekonomi onları ancak bu kadar ayakta tutabiliyor sanırım.

Ana yoldan Söğütyolu köy yoluna sapıyoruz. Burada da traktörlerle, binek araçları var.Duvarlar beyaz.Eldeki olanaklarla konutlar güzelleştirilmeye çalışılmış.Köyün pek göç vermediği izlenimini verdi bize.Traktörlerle bazı köylünün yol boyundaki tarlalarda ekim yapışları bizi sevindirmede değil.Fırsatı iyi değerlendirmesini biliyorlardı.Köy içersinden geçerken öğrencime burada Talat Doğan diye bir öğretmen bulunduğunu bu öğretmenin Harf Devrimi sonrasında okuma-yazma seferberliğinde büyük yükleri omuzladığını.halkında onu unutmadıklarını seziyorum dedim. Öğrencimde benden daha çok övgü dolu sözler kullanması beni olduğunca memnun etti.

Her yıl 24 kasımda kutlanan Öğretmenler Gününde öğretmenlerin de öğretmenler gibi Harf Devriminde görev aldıklarını dikkate alınmaması konusu beni olduğunca etkilemektedir dedim.Onlarında bugüne ulaşılmasında büyük görevleri olmuştur.Vefa [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 112

borçlu olduğumuzu unutmamamız gerekir diye düşünüyorum. Harf Devrimi ile Eğitimcilerin yükümledikleri görevleri konuşurken aracımız Devletöğlan Köyüne girmişti bile.Öğrencim Yüksel,eski okulun yerini gösterdi.Yeni okul biraz daha uzak bir yerde yapılmış.

Köy meydanı gibi bir yerde aracımız durdu.Etrafımızı alan yurttaşlar hoş geldiniz sözcüğünden sonra birbirlerine bunlar kim,köye neden gelmişler,ne istiyorlar gibi sözlerle birbirlerinin sezintilerini belirtiyorlardı.Küçük yerleşim birimlerinde köye gelip gidenler geriden yada uzaktan sorgulanmaktan kurtulmazlar.Köye giden kendi kimliğini önce tanıtacak,daha sonra onlardan yaşantıları ile ilgili bilgi alabilecek..Sana güvenmez ise köylü sorununu hiç dile getirmez.Köylüler.sözünde durmayan insanları hiç sevmez dersem sanırım yanlışmış olmam.

53 yıl önce bu köyde beş ay öğretmenlik yaptığımı, beni buraya bir öğrencimin getirdiğini, onunda benim gibi emekli olduğunu, anılarımızı tazelemek için geldiğimizi anlattım. Benim öğretmenlik dönemimde buraya çok kar yağıyordu.Şimdi öyle

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 113

yağış oluyor mu diye sorduğumda yurttaşın “eskisi gibi buralara kar yağmıyor.Obruk Barajı tamamlandıktan sonra yörede iklimlerin değişime uğramaya başladığını yağın karın çok kısa zamanda eridiğini görüyoruz” dedi. Devletöğlan Köyünün de çok göç vermediğini,Çorum ve yöresine göçenlerin köyle olan bağlarını koparmadıklarını köye gelerek tarıma devam ettiklerini söylediler.Yol kenarlarında modern tarım araçlarını görünce Devletöğlan Köyü halkının bundan sonra daha çok gelir sağlayacak türde tarıma önem vereceklerini öğrenince sevincim biraz daha arttı.

Aracımızın etrafındaki yurttaşlardan izin isteyerek orman kenarında ki bir çeşme yada pınar diyelim.O na yakın yerde bulunan fındık ağacı gölgesinde çayımızı yudumlarken.piknikçilerin bu güzel yerleşim birimine uğramalarının kesilmeyeceğini,köy kenarındaki çam ve meşe ormanının köye ayrı bir güzellik verdiğini söylemeden geçemeyeceğimi anımsatmak isterim. Zirvenin hemen yamacında yapılan pikniğin başka bir yanının bulunduğunu hissetmemenin mümkün olmayacağını anımsatmak gerekir diye düşünüyorum. Devletöğlan Köyü Çorum un en yüksek yerleşim [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 114

birimlerinden birisi. Kırklar Tepesinin hemen yamacında.Çam ve meşe ormanları insana öyle bir ferahlık veriyor ki anlatması çok zor.Hafif bir rüzgarın çıkardığı hışırtı kulaklara öyle bir güzellikle kıvrılarak uzanıyor ki ,kulak zarı sanki insana bu değişik sesi devamlı duymak isterim diyor gibi kendi kendine mırıldanıyor.

Çam ve Meşe ormanlarının güzel korunduğunu görmek beni ayrıca sevindirdi.Sakın Kesme “SAKIN KESME YAŞ AĞACA BALTA VURAN EL ONMAZ” sözü burada önemli bir etki göstermiş, Ormanın içersinde rahat yürüyüş yapamazsı-nız. Her yanı irili ufaklı ağaçlarla donanmış bir orman. Yöre köylerini ve Devletoglanlıları kutlamak gerekir diye düşünüyorum. Kırklar Tepesinin yamacından ayrılıyoruz. Dönüş yolculuğunu Fakıahmet köyünden geçerek yapmak istedim. Burada AB projelerinden birinin uygulandığını duymuştum. Buraya kadar gelmişken birde yeni Fakıahmet Köyünü görelim dedim.Köye yaklaşırken konutların yükseldiğini gördüm. Gerçekten Fakıahmet liler çok akıllı davranmışlar. Onları kutlamak lazım. Yolculuğumuz sürüyor, çam ormanları,meşe ormanları öyle bir güzellik vermiş ki güzergaha.Aracı olanların bu

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 115

güzergahta bir yolculuk yapmalarını salık veririm. Fakıahmet Köyünden araçtan inmeden ilerliyoruz.Bu köyü Devletoglan da öğretmenken bir kez 1957 mayıs ayında görmüştüm.Evler tek katlı.Yıpranmış kerpiç duvarlardan ibaret olan bir yerleşim yeri idi.Şimdiki çehresi çok değişik. Aracımız her iki yanı ormanla kaplı yolda ilerlerken, Hıdırlık Köyü Göletinin yanından geçiyoruz.Piknik için gölet kenarında çadırlar kurulmuştu.İnsanlar göletin ve etrafındaki temiz orman havasını almak için nelere katlanıyorlar demekten kendimizi alamadık. Mecitözü üzerinden Çorum'a döndük. Yolculuğumuz bir saat sürdü. Güzellikleri görmek unutulur cinsinden değil.

Yıllar önce bir şairimiz şöyle demişti.

ORDA BİR KÖY VAR UZAKTA

O KÖY BİZİM KÖYÜMÜDÜR.

GİTMESEKTE;GÖRMESEKTE

O KÖY BİZİM KÖYÜMÜZDÜR.

Çok güzel bir dörtlük. Sanırım bu dörtlük bize çok şey anlatıyor. Okurlarımın bu dörtlüğü kendilerine göre yorumlayacaklarını umuyor beni sabırla dinledikleri için onlara saygılar sunuyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

BİRDE SEÇİM BARAJIMIZ VAR

Yazılı ve görsel yayın organlarının son yıllarda kutup bölgesinde bulunan buz dağlarının inanılmaz bir şekilde erimeye başladığı, bu olgunun yer kürede hava koşullarının değişimine neden olacağı belirtiliyordu. Bilim dalı ile ilgilenen insanların düşün ve görüşleri her nedense insanımızın pek ilgisini çekmiyor. Biz yer küredeki meteorolojik değişimleri ancak yaşadıkça öğrenmeyi tercih ediyoruz.

Üç çeyrek yüzyılı geçen bir ömür içerisinde dünyanın yağmur yağışını görmemiş ya da yaşamamış bölgelerinde geçtiğimiz yıl felaketle sonuçlanan yağışların oluşması yöre insanlarını ve dünyayı şaşkınlığa çevirdi. Orta Anadolu Bölgesinde Ocak ayında gök gürültüsü sesinin şimdiye dek duyulmamış olmasının verdiği bir alışkanlığın, yağmur yağışı öncesi duyulan gök gürültüsü sesleri duyanları olduğunca etkilemiştir.

Geçtiğimiz yılın son aylarında Çorum'un zirve köylerinden birisine 53 yıl aradan sonra yaptığım bir

geziyi ve anılarımı aktarmıştım. Bu zirve köy halkı meteorolojik olayların her yıl değişime uğrama nedenlerini çok kısa olarak il sınırları içerisinde ve yörede yapılan barajların su toplamamasından kaynaklandığını, önümüzdeki yıllarda değişimi daha çok görebileceklerini belirtmişlerdi.

Geçmişten günümüze taşınan çok güzel öğütler vardır. Baba, ihtiyarlamış hatta ölümcül bir yatağa düştüğünü görünce tek oğluna seslenerek “Bak oğlum ben yakında bu dünyadan göç edeceğe benziyorum. Sen daha çok küçüksün geçimini sağlamada acemisin. Ben dünyamı değiştirdince yapacağın ilk iş komşu amcana her sabah bir göz atacaksın. O tarlaya gidiyorsa sende gideceksin, evden ellerinde çapa ile çıkarlarca sende çapayı alıp bahçeye gidip ekilenleri çapalayacaksın”.

Babanın çok kısa ve öz örnek öğüdü bana göre yurdumuzun çoğu yerleşim biriminde uygulanmakta, teknolojiye değişim ve gelişmelerden bir türlü yararlanmaya ayak uyduramayışımız sonucudur ki bir felaket sonrası suçu hemen bir başkasına yükleriz. Asıl suçlu biziz başkası değil. Bu topraklar üzerinde

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 118

yaşayanların bir vatandaşlığı, bir yurttaşlığı bulunduğunu, yirmi birinci yüzyıla gelmişiz hala okur-yazarlıkla uğraşıyoruz. Şu okur-yazarlık konusunu ne zaman bitireceğiz? Bana göre, asıl sorunumuz eğitimde insanımıza biraz ilgisiz oluşumuzdan kaynaklanıyor. Bencillik bizi bazı gelişmelerde olduğunca etkiliyor. Bilim adamlarının uyarılarına artık uymamız gerektiğini bilmeliyiz. Hava raporları hemen her gün en çok üzerinde durulan bültenleri oluşturuyor. Radyo ve televizyon yayınlarında oluşacak durumlarla ilgili bilgiler yüzde olarak ellinin üzerinde doğruluk kazanmış durumdadır.

1970 li yılların ikinci yarısında o dönemde adı Yeşilköy Meteoroloji istasyonuna Milliyet Gazetesi muhabiri olarak gitmiş, hava durumlarını gösteren haritalar üzerinde verilen bilgilere tanık olmuştum. O zaman uzayda Londra ile Hindistan arasında ki mesafedeki hava oluşumunu bir kareden büyütülerek hareket edildiğini görünce çok etkilenmişim. Bir karelik fotoğraf için devletin ödediği ücreti de öğrenmek istemiştik, ancak ilgili bunu ilerde öğrenmeniz mümkün diyerek sorumuzu yanıtlamıştı.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 119

Geçen gün bir yerel gazetede çayımı yudumlarken, konuşurken kulağıma Çorum da ki barajların hava değişimine neden olduğu, artık çok soğuk bir iklimin geçmişte kaldığı belirtilirken ikinci bir espri kulağımı tırmaladı. Nedir o diye sorduğumda “BİRDE SEÇİM BARAJIMIZ VAR” dendi. Doğrusunu isterseniz bu espriye şapka çıkarılır.

Anadolu ya ve Anadolu insanına bakışımız artık değişmelidir diye düşünüyor okurlarımı saygılarla selamlıyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

HALK İLE KENTLİLER ARASINDAKİ BOZUK DENGİYİ EŞİTLEMELİK İÇİN “KÖY ENSTİTÜLERİ”

Bugün 17 Nisan 2010.günümüzden tam yetmiş yıl önce TBMM de kabul edilen bir kanunla halk ile kentliler arasındaki bozuk dengiyi eşitlemek için Köy Enstitüleri adı altında yeni bir Eğitim ve Öğretim Kurumu kurulmuştur.

Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan döneminde yani 1936 yılında köy halkına pratik bilgi vermek amacı ile köy eğitmeni projesinin uygulanmasına başlanır.Askerliğini onbaşı yada çavuş olarak yapan gençler,Tarım Bakanlığı”nın işbirliği le ,modern tarım tekniklerini uygulayan Mahmudiye Devlet Üretim Çiftliği “nde bir süre eğitildikten sonra köylere gönderilir.Amaç,köye hem bir öğretmen hemde modern tarım araçları ve yöntemlerini sağlamak.Uygulama umulanın üzerinde başarılı olmuştur.Uygulama için gerekli olan bütçe olanakları yeterli olmasa da,projenin sağladığı üretim olanakları uygulamayı olumlu yönde sürüklemektedir.

İsmail Hakkı TONGUÇ yönetiminde başlatılan uygulama olumlu gelişme gösterince 1937 ve 1939 yıllarında çıkarılan yasalarla köy eğitmeni yetiştirme deneyimi geliştirildi. Kırsal kesime uygulanan bu eğitim projesi daha sonra KÖY ENSTİTÜLERİ için uygun koşullar yaratmıştır.

Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel TBMM de yaptığı konuşmada, Köy Enstitülerinin özelliğini, diğerlerinden bazı farklılıklarının bulunduğunu vurgulayarak “Biz bu müesseselere köy öğretmen okulu demedik. Çünkü evvelce bu isimde müesseseler vardı. Bunları yani Köy Enstitüleri ni onlara bağlamak istemedik. ”Yasa karşıtları Köy Enstitüleri ni kentten uzak kalmış yeni bir sınıf yaratacağı konusunda kuşkularını belirtmişlerdir. Bakan Yücel iddiaların hayalden ibaret olduğunu, enstitülerin genellikle kent yakınlarında kurulacağını ,uygulamanın sonunda karşıt görüş sahipleri yanıldıklarını anlayacaklardır.” Demiştir. Bir iş okulu olması nedeniyle köylünün emeğinin uygulama ile sömürüleceğini belirten karşıtlarla mücadelede başarı gösteren Yücel,15 yıl gibi bir süre içersinde Türkiye de ki öğretmen açığının kapatılacak-
[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 122

ğını ,eğitim ve öğretimde yeni bir hamlenin yapılması gerektiğini ısrarla vurgulamış ve 17 Nisan 1940 da tasarı yasalaşmıştır.

Köy Enstitüleri geniş arazi üzerinde kurulmaya başlamış, köye öğretmen yetiştiren bu müesseselerin kuruluşunda köy çocukları çok büyük görevler üstlenmişlerdir. Devletin bu eğitim ve öğretim yuvalarını kendi olanakları ile tamamlaması mümkün değildir. Öğrenciler çeşitli iş dallarında fiziki gelişimine göre görev almışlardır. Yeni yapılacak olan bir yatakhane yada derslik için gerekli olan, kireç, tuğla, kiremit, kapı, pencere üretimi usta öğreticilerle birlikte öğrencilerce üretilmiştir. Enstitüye yakın bir yerde kiralanın yeterli bir alanda tuğla üretimi gerçekleştirilmiştir.

Kireç yapımı için önce taş ocaklarından taş sökme, sökülen taşların fırınlarda yakılması daha sonra söndürülmesi olayı kimya dersi için en güzel bir deney olmuştur. Köy Enstitüleri n de öğretmen adayları kültür derleri yanında çeşitli iş dallarında görev alarak okulda kullanacakları barınakları kendileri yaparak, devlete önemli ölçüde mali destek sağlamıştır.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 123

Yurdun çeşitli yörelerinde kurularak sayıları artan köy enstitüleri çevresinde ki köylerde ufakta olsa derslikler inşa etmişlerdir. Bazı yerleşim birimlerinde öğretmen lojmanları yapılmıştır. Enstitüler yalnız kendi sahası içinde değil yörede de sosyal yardım çalışmalarını üstlenmiştir. Meydana gelen depremlerde ise acilen yöreye yardım ekipleri gönderilerek tahta barakalar yaparak deprem zedeleri barınaklara kavuşturmuşlardır. Yardımlaşma Köy Enstitüleri arasında da gerçekleştirilmiş, köye dönecek öğretmenin karşılaşacağı sorunları kendi kendine çözümlemesi becerisine ulaşması sağlanmıştır.

1942-1943 Öğretim Yılında Köy Enstitülerine öğretmen, bölge okullarına yönetici, gezici başöğretmen ,İlköğretim Müfettişi yetiştirmek için Hasanoğlan Köy Enstitüsünde Yüksek Köy Enstitüsü kurulmuştur. Zamanla sayıları 21 e yükselen Köy Enstitülerinden 1944 den itibaren yılda 2000 öğretmen mezun etmeye başlamıştır.. . Köylere gönderilen öğretmene tarım araç ve gereçleri ile üretimden yararlanmak üzere, bağ, bahçe ve bir miktar tarla verilmiş, okulların bitişğinde uygulama bahçeleri oluşturulmuştur.

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 124

Öğretmenin okuldaki iş bölümüne göre mezun olduktan sonra kullanması için marangoz yada demirci için gerekli körük, örs gibi araçlar sağlanmıştır. Kültür derslerinde yararlanması için öğretmene, mezun olurken belli oranda kitap, ansiklopedi de sağlanmıştır. Bunan yanında beşinci yıl tamamlanmadan öğrenciler trenle diğer bölgelere düzenlenen gezilerle komşu yöreler hakkında bilgi sahibi yapıyorlardı.

Köy Enstitüleri modeli daha başında iken ülkeye bu kurumlar 16400 kadın ve erkek öğretmen ile 7300 sağlık memuru ve 8756 eğitimci yetiştirmiş olmasına karşın Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ,karşıtları tarafından mecliste zaman ,zaman topa tutulmuştur.

1928 de ki Harf Devrimi, Köy Enstitülerinin verdiği mezunlarla kırsal alanda başlatılan okuma-yazma seferberliği kısa sürede ülkede okur-yazar insan sayısının artmasını sağlamıştır. Bu alanda köy eğitimci ile köyden yetişen öğretmenlerin kırsal alanda açtıkları halk dershaneleri ile yeni yönetime umulandan çok katkı sağlamıştır.

Köy çocuklarının beş yıl gibi bir süre içinde öğretmen olmaları kentlerde yaşayanların ilgisini çekmiş, önce yalnız köy ilkokulundan mezun olan

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 125

çocukların alındığı okullara, sonradan köy ilkokulundan diploma alanların yararlanması sağlanmış, böylece köy çocuklarının kontenjanlarına ortak olunmuştur.

Ülkede çok partili hayata geçiş, Köy Enstitülerini karalama ile başlamış, adeta karşı tarafta etkili olabilmek için bu eğitim yuvaları akıl almaz suçlamalarla karşı karşıya kalmış, dönemin yazılı basını ise kentsel alandaki vatandaşları Köy Enstitüleri gerçeği konusunda yeterince bilgilendirememiştir.

14 Mayıs 1950 de yapılan milletvekili seçimleri sonucu Demokrat Parti iktidar olmuş, ilk meclis toplantısında Atatürk Devrimlerinin yara aldığı gözlenmiş,. Okulları kapatacağız propagandasının sağladığı başarı sonrasında Köy Enstitüleri dönemi kapanmıştır. Birkaç dakikalık bir zaman tüketimi sonrasında sanırım Köy Enstitüleri nin başarıları konusunda azda olsa bir bilgi sahibi oldunuz.

Kırsal alanda yaşayan biri olarak bende Köy Enstitüsünde beş yıllık bir Eğitim ve Öğretime tabi tutularak 1947 yılında kırsal alanda öğretmenliğe başladım. Köy Enstitüleri olmasa idi benimde bir [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

eğitimci olmam mümkün değildi.20 bin dolayındaki köy çocuğunun Köy Enstitüleri sayesinde Türk Eğitim emekçileri ordusuna katılması bir başarıdır.

Sözlerimi bağlamadan bir konuya değinmek istiyorum .Köy Enstitülerinin kuruluş döneminde Çorum'a gelerek incelemelerde bulunan İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı TONGUÇ, Kastamonu Gököy Köy Enstitüsünde ilk Çorumlu öğrenciler kadrosunu oluşturmuştur. Enstitünün ilk mezunlarından olan Şakir Demir Mecitözü'nün Kışlacık Köyünde üç yıl öğretmenlik yaptıktan sonra Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsüne alınmış, Hacı Uçak yine Mecitözü'nün Çıkrık Köyünde görev almış, yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak çok genç yaşta yaşamını yitirmiştir.

İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un Çorumdaki bir eğitim kurumuna adının verilmesi geçte olsa bir vefa borcudur diye düşünüyorum Okurlarıma saygılar sunuyorum.

TEKNOLOJİYE NEDEN AYAK UYDURAMIYORUZ?

Günümüzün kuşağı her nedense gelişen teknolojiye rağmen bürokrasiden vatandaş kurtaramıyor yada kurtarmak istemiyor. Bu sorumuza bürokrasinin her kademesinde görev alanlar yanıt verebilirler. Belki ufak gibi gözükse de banım. yaşımdaykiler için büyük bir sorundur.

Hemen her konutta sabit başta olmak üzere çoğunlukla cep telefonu bulunmaktadır. Cep telefonlar için düşünmüyorum amma sabit telefonlara değinmeden edemeyeceğim. Hemen her ay muntazam elimize ulaşan sabit telefon faturaları şimdi bizi terk ettiler. Biz ,yani sabit telefon aboneleri bundan böyle sabit telefon faturasın-dan mahrum bırakıldık. Hani eskilerin bir deyimi he-men buracıkta aklıma geldi. Nedir diye belki merak edersiniz. "İPİN UCU KİMİN ELİNDE İSE" deyimi çok geniş bir açılımı gerektirir. Ben açılım için okurlarımı kendi düşünleri ile baş başa bırakmayı yeğliyorum.

Abone olurken yani bir sabit telefona kavuşurken [**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 128

39 yıl önce PTT ile bir sözleşme yaparak sözleşmenin altına bir imza attık. Tabi bu sözleşme şimdi kurumun elinde olmalı, eğer yok ise kurum kendine göre yorumladığı bir sözleşmeyi imzalaması için abonmanına imzalatması gerekmez mi. Hani eskiler yazılı sözleşmeleri değerlendirirken “SÖZÜM SENET EFENDİ” deyimini kullanırlardı. Belki o dönemde böyle bir deyim etkili yada tepkili olabiliyordu amma günümüzde geçmişte ki uygulamalara bir sünger çekildiğine tanık oluyoruz. Aklımda kaldığına göre sözleşmede kiminle yada nere ile görüşme yaptığım, görüşmenin kaç dakika yada saniye sürdüğünü belirten açıklamalar vardı. Bunların tümü yok olmuş, sözleşmelerde sorumluluk yalnızca abonmana yüklenmiş, kurumun sorumluluğu ortadan kaldırılmış. İşte onun için diyorum ki :İpi ve teli elinde bulunduran kişi yada kuruluş istediği gibi abonmanın-dan yazılı bir belge almadan onun haklarını eylemi ile ortadan kaldırabilir mi? Kurum bu yetkiyi nereden ve nasıl alabiliyor diye bir soru yönelmek gerekiyor .Hani biz bir hukuk devleti idik. Kişinin hukuku nerede kaldı. Aklımıza geldiği gibi işlem yapmaya başlarsak yolculuğu birlikte ne kadar sürdürebiliriz.?

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 129

Koyu biraz dağıtmaya başladık, ininizle tekrar başa dönmek istiyorum. Eski adı ile PTT'nin dağıtım bölümünde çalışan bir görevli zarfı bana uzatırken, hocam kapı numaranı değiştir, yoksa zarflar yada yazılar eline zamanında gelmez mağdur olursun dedi. Görevlinin uyarısına uyarak ilgili kuruma giderek ilgi memura kapı numaram değişti, onu düzeltmek için sizi rahatsız ediyorum dedim. Görevli kişi bana senin söylemenle kapı numarasını düzeltemeyiz. Düzeltmemiz için sizin BELEDİYEDEN kapı numaralarının değiştirildiğini gösteren bir belgeyi bize ulaştırman gerekiyor dedi. Bakın bana bu yaşta ne gibi görevler yükleniyor.38 yıl bana ikamet görevi yapan konutumun numarası bulunduğum sokakta bir arsanın hala arsa olarak kalması ve buraya bir numara vermek için bulunduğum sokaktaki tüm kapı numaraları değişti. Bu konutlarda oturan yurttaşlar hemen her gün aynı sorunu yaşıyorlar. Bir gurup görevli konutlara yeni numara verirken kendilerine çok sayıda yurttaşın mağdur olacağını, halbuki halen arsa olan yere bir BİNA NO verilmesiyle sorunun çözümleneceğini 38 yıllık

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 130

haberleşmeye yeniden başlamanın zor olacağını anlattım ancak verilen emri yerine getirdiklerini söylediler. Bence yapacak bir eylem kalmamıştı Saygı değer okurlarım,

Açılım yaptığımız iki konu kişisel gibi görünse de aslında toplumsal bir konudur.. Yetkililer, bürokrasiyi azalttıklarını iddia ederken görevliler yapılan açıklamaları ya duymazdan geliyorlar, yada vatandaşa biraz asfaltta yürü diyorlar. Ben kısaca böyle bir yorum yapabiliyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 131

KENTLER GİDEREK YAŞANMAZ HALE GELİYOR

Kentler giderek yaşanmaz hale geliyor başlığı ile moralinizi etkilemek istemem. Şimdi kendi kendimizi bazı soruların yanıtlarını vermek için zorlamayalım. çok uzağa gitmemize gerek yok. Dünyaya olarak gittiğimiz iş yerimize bugün ne ile gidiyoruz? Elbette kendimize ait olan bir oto ile. Kentin iki ana caddesinden geçip iş yerimize gidecek isek kaç dakikamızı almaktadır. Konutumuz ile iş yerimiz arasında ki uzaklığı sanırım saptamışsınız. Eğer bugüne dek saptamamış isek, saptamanızı öneririm. İkametten iş yerine olan uzaklığı kaç dakikada aldığımızı hesaplamamız gerekir en azından. Bizi bekleyen müşterilerimizin olacağını aklımızdan hiç çıkarmamalıyız. Mademki bir iş yerimiz vardır, öyleyse bizim belli saatlerden belirlenmiş bir saate kadar iş yerimizde bulunmamız gerekmektedir. Eğer zamanında ikametden çıkıp iş yerimize ulaşırsak kendimize ve karşımızdakilere saygınlığımız artar. Ama bunun tersini düşünür ve uygularsak bir gün [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 132

kapımızı açan insanların sayısında önemli bir azalma olduğunu ister istemez fark ederiz. Sanırım bu değişikliği hiç birimiz arzu etmeyiz.

İş yeri bizim ekmek kapımızdır. O kapıyı her zamankinden daha çok korumalıyız, yada kollamalıyız diye düşünüyorum. Bugün bir iş yerine sahip olamayan binlerce hatta milyonlarca insan vardır. O insanlarda bizim gibi kutsal görevimiz olan askerliklerini ifa etmiş kişilerdir. Devlete karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmektedirler. Ama ne var ki bu ülkede yaşayan büyük bir bölüm insan işsizdir. Sabahın erken saatinden akşamın geç saatine dek gücüne göre bir şeyler yapmaya çalışan insanların gayreti hepimiz de neden olamamaktadır. Neden bu ülkenin nimetlerinden paylaşım yaparken yalnız kendimizi düşünürüz? Paylaşımı arzu etsek de bir türlü eyleme geçemeyişimizin bin değerlendirmesini yapamıyoruz belki.

Acılar, tatlı günler neden hepimizi etkilememektedir. Tatlı günleri paylaşımında gösterdiğimiz birlikteliği acıları paylaşmada neden gösteremiyoruz? Biraz olsun kendimizi sorgulayamıyoruz. Her nedense bize öyle bir duygu ve düşünce beynimizde yer almamıştır. Acıları

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 133

paylaşmada biraz uzaktan bakmayı tercih etmiyor muyuz?

Bana dokunmayan yılan bin yaşasın demiyor muyuz? Tehlike bize doğru yaklaştığında ise sesimizi duyurmak istemiyor muyuz? Güzellikleri yaşamak için nelere katlandığımızı bir hatırlayalım. Hatırlayalım ki geleceğimize bir çeki düzen verelim. Gelecekte rahat bir düzen içersin de yaşayabilmek biraz da bizim elimizde değil mi? Eğer bugün bir şeylerden mahrum bırakılmış isek, bunda bizim eylemimizi sorgulamamız gerekmez mi?

Kutsal askerlik görevimiz dışında bazı kutsal görevlerimizin de olduğunu, onları kullanmada neden yeterince eylemde bulunamıyoruz. Paylaşım derken iyileri kötüler, güzellikleri çirkinlikleri birlikte paylaşamıyoruz. Neden güzelliklerin yalnız ve yalnız bizim için olmasını arzuluyoruz. Bu eylemimizi sorgulamak hiç içimizden geçmiyor mu?

Karşılaştığımız bir zorluğu yalnız yok edemediğimiz zaman birlikteliği hemen aklımıza getiriyoruz? Aynı havayı teneffüs ettiğimiz ülkemizde nimetlerin paylaşımında neden yalnız kendimizi

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 134

düşünüyoruz.

Her yanı ayrı bir güzelliklerle donatılmış ülkemizin üzerinde geçmişte çok kara günlerin yaşandığını neden unutuyoruz. Bu günlere gelirken verdiğimiz ölüm-kalım savaşını neden unutuyoruz. Bugün ki sınırlarımızı çizebilmek için hainlere verdiğimiz dersleri gelecek kuşağa da yansıtmamız gerekmez mi? Gelecek için atacağımız her kişisel adımımızda kendimizi sorgulamamız gerekmez mi?

Bugün iş yerimize giderken kendimizde bir öz güven duyabiliyor muyuz. Böyle bir ortamın oluşmasında bizim bir katkımız olup olmadığını değerlendirmeye ,sorgulamaya alıyor muyuz. Kısaca kendimizi geleceğimiz için bazı eylemler için hazırlıyor muyuz. Yoksa kapı aralığından izlemeyi mi tercih ediyoruz. Sanırım beğenmediğimiz eylemlerin bizim hal ve hareketlerimizden kaynaklandığının bilincine varmak gerekir diye düşünüyorum. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın demiyor muyuz? Tehlike bize doğru yaklaştığında ise sesimizi duyurmak istemiyor muyuz? Güzellikleri yaşamak için nelere katlandığımızı bir hatırlayalım. Hatırlayalım ki geleceğimize bir çeki düzen verelim. Gelecekte rahat bir düzen içersinde

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 135

yaşayabilmek biraz da bizim elimizde değil mi? Eğer bugün bir şeylerden mahrum bırakılmış isek, bunda bizim eylemimizi sorgulamamız gerekmez mi?

Kutsal askerlik görevimiz dışında bazı kutsal görevlerimizin de olduğunu, onları kullanmada neden yeterince eylemde bulunamıyoruz. Paylaşım derken iyileri kötüler, güzellikleri çirkinlikleri birlikte paylaşamıyoruz. Neden güzelliklerin yalnız ve yalnız bizim için olmasını arzuluyoruz. Bu eylemimizi sorgulamak hiç içimizden geçmiyor mu? Karşılaştığımız bir zorluğu yalnız yok edemediğimiz zaman birlikteliği hemen aklımıza getiriyoruz? Aynı havayı teneffüs ettiğimiz ülkemizde nimetlerin paylaşımında neden yalnız kendimizi düşünüyoruz.

Her yanı ayrı bir güzelliklerle donatılmış ülkemizin üzerinde geçmişte çok kara günlerin yaşandığını neden unutuyoruz. Bu günlere gelirken verdiğimiz ölüm-kalım savaşını neden unutuyoruz. Bugün ki sınırlarımızı çizebilmek için hainlere verdiğimiz dersleri gelecek kuşağa da yansıtmamız gerekmez mi? Gelecek için atacağımız her kişisel adımımızda kendimizi sorgulamamız [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 136

gerekmez mi. Bugün iş yerimize giderken kendimizde bir öz güven duyabiliyor muyuz? Böyle bir ortamın oluşmasında bizim bir katkımız olup olmadığını değerlendirmeye, sorgulamaya alıyor muyuz? Kısaca kendimizi geleceğimiz için bazı eylemler için hazırlıyor muyuz? Y oksa kapı aralığından izlemeyi mi tercih ediyoruz. Sanırım beğenmediğimiz eylemlerin bizim hal ve hareketlerimizden kaynaklandığının bilincine varmak gerekir diye düşünüyorum Kırsal alanda yaşamakla kentlerde yaşamı sürdürmenin aynı değerde ya da aynı güz ellikte olduğunu düşünemeyiz. Kırsal alandan güzelliklerin bulunduğunu umduğumuz kentlerimiz gerçekten insanların yaşamlarında bir güzellik bir kolaylık sağlayabiliyor mu? Kırsal alanda ki nimetlerle, külfetlerin kentsel alanlarda değişim gösterdiğini, onlara ayak uydurmanın pek kolay olmadığını peşinen kabullenmemiz gerektiği düşünündeyim. Bazı nimetlerin paylaşımında belki beraberlik sağlanıyor, ancak kişisel nimetlerin paylaşımında birlikteliği gözetemiyoruz. O nedenle Kentlerde çeşitli sorunların çözümlenmesi için insanların uzun kuyruklarda beklediklerine tanık oluyoruz. Tabana kuvvet deyip

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 137

kuyruklar sizin olsun dostlar diyemiyoruz. Bir gün muhakkak onlarla birlikte olmak, aynı zorluğa göğüs germek zorunda kalıyoruz.

Geçen bir bankaya bir işlem için gittim. Hava soğuktu banka müşterilerinin rahat etmesi için yeterince bekleme koltukları koymuştu. Bende bir yer buldum oturdum. Elimdeki numaranın ne zaman sayaçta gözükeceğini beklemeye başladım. Oturanlar kadar da ayakta kalanlar vardı. Ayakta kalanlar kendilerine sıranın ne zaman geleceği konusunda yavaş, yavaş seslenmeye başladılar. Bir tanesi daralmış olacak ki ben ne zaman işimi bitirip köye gideceğim demeye başladı.

Kentler büyüdükçe sorunlarda ister istemez büyüyor. Hizmet alanları yoğunluğa göre verilmeye çalışılıyor. Ama nedense bazen kentlerin belli hareketli olan bölümleri diğer yerlere göre hizmet için öne geçiyor.

Geçtiğimiz yıllarda bir arkadaşım bulunduğu yörede ki hizmetlerin kendilerine ulaşmaması sonucu “ÇAMUR İÇERSİNDEYİZ” dercesine ayağına çizme giymiş, eylemi kent yöneticilerince dikkate alınmıştı. [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 138

Politikacılar eskiden kırsal alana ayrı bir değer verirlerdi. Şimdi kırsal alanda yaşayanların azınlıklar haline gelmesi sonucu hizmetlerin akışını da ister istemez etkilemektedir

Kentlerde ki yaşantıları ve çok değişik insanlık manzaralarını ister istemez izlemekteyiz. Kentlerin çözümlenmeyen sorunları arttıkça, insanların hareketleri de elbette artacaktır. Bazı eylemlerin görülmesi, ya da dikkate alınması için gösterilen tepkilere ve etkilere kulak asmak gerekir diye düşünüyorum.

İnsanımıza güzel bir hizmet için yola çıkan her bireye önemli görevler düştüğü kanısındayım. Hizmet için söz veren yöneticilerimiz neden hizmetleri veremediklerini insanımıza açıkça söylerlerse kentlerde ki yaşamın bugün kinden daha rahat olabileceği inancımı yineliyor, okurlarıma saygılar sunuyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 139

NEDEN 10 KASIMLAR

Bugün 10 Kasım 2009, günlerden Salı. Ulusumuzun kurtarıcısı, Cumhuriyetimizin kurtarıcısı Mustafa Kemal Atatürk'ü 10 kasım 1938 Perşembe günü saatler 9'u beş gece kaybettik. Hayatı boyunca rahat bir gün yada saat yaşamayan, hep ulusu için düşünen, onu dünyanın olumsuz koşullarından kurtararak mutluluğa kavuşturabilme çabasını gösteren o yüce insan elbette unutulmamalı.

Onu kaybettiğimiz gün daha sekiz ya da dokuz yaşlarındaydım. Yağmurlu bir gündü, okullar açılalı çok olmamıştı, mevsimi önce yaşayan ağaçların sarı yaprakları okulumuzun yolunu süslediği günlerde onları eze, eze yeni bir şeyler öğrenmek için koşarak gittiğimiz okulumuza, o irfan dolu yuvamıza öğle yemeğini yedikten sonra döndüğümüzde okul bahçesinde değil okulun girişindeki büyük salon da toplanmıştık. Hemen tüm arkadaşlarımızın giysileri ıslanmıştı, ama bu ıslaklık bizim hiç ama hiç umurumuzda değildi. Biz okulumuza gelmiştik ve tören sonrası da derslere girmek için sınıflara koşar [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 140

adımlarla dolarak öğretmenimizi bekleyecektik. Hemen her gün aynı yaşamın içinde olduğumuzdan bugün salonda ki toplantıya bir anlam verememiştik. Beynimiz henüz küçüktü her olup biteni henüz anlayamıyor değerlendiremiyorduk. Öğretmenlerimizin neşesi her gün ki gibi yoktu. Onların bu durgunluğuna bir anlam veremiyorduk. Gözlerimiz henüz kapısı kapalı olan öğretmenler odasından okul müdürümüz çıkmamış, onu bekliyorduk. Koca salon iki yüz ya da daha fazla bir öğrenci gurubu ile dolmuştu. Yere iğne düşmeyecek bir kalabalıkta, öğretmenlerimizin bir kısmı salonda henüz yerlerini almışlardı ki, müdür kapıda göründü. O da çok durgun bir ortam içersinde önce salona ve bize bir göz gezdirdi. Üşümüştünüzdür çocuklar sizi fazla bekletmek istemem bu ıslak elbiselerinizle dedikten sonra gözlerinin yaşlandığını, sesinin titrediğini algılayarak, olanları kendisinden öğrenmek istiyorduk. Müdürümüz öğretmenlerimize göre biraz kıdemli yani yaşlıydı.

Çocuklar size bir üzücü haberi vermek zorundayım. Dedi ve gözlerinden yaşlar akmaya başlamıştı. Titrek bir sesle, "ULUSUMUZUN KURTARICISI; DEVLETİMİZİN KURUCUSU GAZİ MUSTAFA

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 141

KEMAL ATATÜRK'Ü " bugün sabah saat dokusu beş geçe kaybettik. Ulusumuzun başı sağ olsun diyebildi. Müdürümüzden sonra öğretmenlerimizden birisi Atatürk hakkında dilinin döndüğü kadar yüreğinin el verdiği süreç içinde o büyük insanı bize birkaç satır sözcüklerle anlatmaya çalıştı. Saygı duruşu ile sonuçlanan tören sonrasında dersliklere sıra ile girerek sıralarımızda ki yerimizi aldık. Salonda söylenenlerden olduğunca etkilenmiştik. Öğretmenimiz kapıda görünür görünmez ayağa kalkarak onu tüm sınıf olarak selamlamıştı. Oturun çocuklar, masasının bulunduğu yerde yerini alan öğretmenimiz bize o büyük insanın hayat hikâyesini bizim anlayabileceğimiz sözcüklerle süsleyerek anlattı ders boyunca. Derslikte sobalar yanmıştı. Dışarısı yağmurlu olduğu için okul müdürü hizmetlilere sobaları biz evden okula dönmezden önce yaktırmış, dersliklerin ısınmasını sağlamıştı. Dördüncü ders sonuna kadar giysilerimizdeki ıslaklıklar kalmamış, derslikte buharlaşmıştı.

O günleri hatırlayalım hep birlikte. Bugün ulaştığımız teknoloji ile hayal edemediğimiz haberleşme olanaklarına sahip olduk.10 Kasım 1938 de [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 142

Atatürk'ün ölüm haberi çok kısa bir süre içinde tüm yurda iletilmişti. Anımsadığım kadarı ile köyler o günlerde birbirine paralel bağlanmış telefonlara sahipti. Bakır devreler o dönem mevcut değildi. Ama devlet her yerleşim biriminde bir telefon bulundurmayı o yokluğa rağmen sağlamıştı. İşte onun için “ DEVLETİN ELİ KOLU UZUN “ sözü o dönemlerden günümüze ulaşmıştır.

10 Kasım 1938 de okur-yazar sayımız çok azdı, bugün ise okumamış-yazmamışlarımız azdır. Genç cumhuriyetin kısa dönemde ülkemizde neleri gerçekleştirdiğini Atatürk'ün 10.yıl nutkunu kendi sesinden dinledikten sonra O'nun izinden gitmeye bir kez daha karar vermek zorundayız diyor okurlarımı selamlıyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 143

TEKNOLOJİ VE HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ

Teknoloji geliştikçe insanlar biraz daha rahat birbirlerini tanıma olanağı bulmaya başladı. Geçmişe bir göz atacak olursak büyüklerimiz bayram yada yılbaşı tebriklerini günler öncesinden hazırlar, sayıları bir düzineden fazla olunca da ya bir lastik yada bir iple zarflar bağlanır postaya verilecek günü beklerdi. Haberleşme merkezleri olan PTT anılan günler arifesinde dolar taşardı.

Son birkaç yıldan bu yana sayıları ya da firma adları sıralanamayacak kadar çok olan üretme merkezlerinde üretilen çok değişik modellerle cep telefonları, yalnız konuşmak için değil fotoğrafçılık da yapmaya elverişli duruma getirilince çekiciliği biraz daha dikkat çeker oldu.

Şehir içersinde ki taşıt araçlarında yolculuk yaparken çoğu kez ellerden birinin direksiyonda meşgul iken diğeri telefonla haberleşmeye yardımcı oluyor. Çoğu kez uyarılara rağmen araçlarda hareket halinde iken telefonla görüşme bir türlü son bulmuyor.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 144

Yasalar can kaybını önlemek için yapıyor ancak çok az sürücü duyarlı oluyor. Bu sorunun giderilmesi için yasak yasalarından ziyade üretici firmalar yenilikler getirmeli belli bir orandaki kapalı yerlerde görüşme kısıtlanmalı ancak o zaman hareket halinde görüşmenin önüne geçilebilir. Teknoloji uzmanlarına, bilim adamlarına bu konuda çok önemli görevler düştüğünü vurgularsak yanılmış olmayız.

Haberleşmek elbette önemli bir konudur. Vatandaşın bu önemli kişisel eyleminin önüne geçilmesi düşünmeyi bırak akla bile getirilmemeli. Haberleşme özgürlüğü en önde gelen özgürlüklerdendir diye düşünüyorum. Uzun yılları haberleşme ile uğraşan bir basın duayeni olarak bugün getirilen kolaylıklar biraz dikkatimizi çekmiyor değil. Ulusal basınla muhabirliğimiz dönemlerinde saatlerce öncelik tanınmasına rağmen haber yazdırabilmek için telefonun ahizesini ne zaman kaldırayabileceğiz diye beklerdik. Bazen bu birkaç saatimizi alırdı.

1979 yılının 30 Ağustos unu 31 Ağustos a bağlayan gece saat 22.45 sıralarında batıdan gelen ani bir yağış Çorum ve yöresinde çok sayıda can ve mal kaybına neden olmuştu. O tarihte telefon görüşmesi

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 145

yapabilmek için biz önce Merzifon ilçesinin kuzeyindeki tavşan dağı tepesinde bulunan radyo linklere ulaşmamız gerekiyordu. Telefon hatları koptuğu için ne batıya nede doğu yönlerine çıkış yapılamıyordu.

Çorum'daki can kaybına neden olan yağışı Ankara ya ulaşarak TRT yardımını ile ülkenin yöneticilerine, kamuya, kısaca tüm insanlığa duyurmak gerekiyordu. Kentte telefonla haberleşme tümünden durmuştu. Yalnız itfaiyenin telefonu çalışıyor. Onlarda nereye yardıma koşabileceklerini kestiremiyorlardı. Sabahın aydınlığında ilk olarak valimiz rahmetli Sayın Nevzat Şensoy'u aradım. Can ve mal kaybının büyük olduğunu tahmin ettiklerini Samsun ve Ankara yolunun otuzuncu kilometresine dek kontrollerin yapıldığını, haberleşme yapılamadığını, durumu Ankara ya bile ulaştıramadıklarını söyledi. PTT de 03 ü arayarak ilgili memureye Ankara ya ulaşmak için bütün yönleri denemesini istedim. Biraz sonra karşıma Tosya'daki memur arkadaş çıktı. Haberleri önce aktardım oda TRT ye aktardı. Bunları neden anımsatıyorum sizlere. Haberin büyüğü, küçüğü olmaz. Haber bize küçük ve [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 146

değersiz gözükebilir ancak karşımızdaki için öyle olmayabilir. Geçtiğimiz Salı günü siyasi partilerin parlamentoda ki gurup toplantılarını tv 3 den izlerken saat tam 14.00 de televizyonun görüntüsü kayboldu yalnız bir iki saniye sesler geldi daha sonra görüntüde giderek CANLI YAYIN yerine REKLAMLAR girdi. Yaklaş 3 yada 5 dakika sonra tekrar Canlı yayına geçti. Alışık olmadığım bir olayı FLAŞ-FLAŞ-FLAŞ mesajı ile yerel yazılı basına ilettim.

Gurup konuşmasını CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu yapıyordu. Konuşmanın son günlerin en önde gelen konusu konuşulurken yayının gitmesi ve araya reklam girmesi şahsen benim dikkatimi çekti.Yardımcı olabilmek için kısa bir bilgiyi ulaştırmayı görev bildim.Konu üzerine de durulması gereken bir konudur. Her canlı yayın arasına böyle habersiz reklam girebiliyor mu? Yoksa Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun en önemli notlarını. Engellemek için yapılan bir girişim mi idi. Orası beni ilgilendirmez.Eğer bir televizyon istediği anda istediğini konuşturmazsa ona bir çözüm bulmak gerekir diye düşünüyorum. Yalnız vatandaş değil yayım organları da duyarlı olmak zorundadır. RTÜK bu

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 147

konuda ne diyecek ya da ne türlü bir uyarıda bulunacak. Özgürlükler, hele haberleşme özgürlükleri olur olmaz böyle kısıtlanırsa yöneticilerimizin işi biraz zorlaşıyor demektir.

Tekrar etmekte yarar görüyorum, özgürlüğün de bir noktaya kadar olabileceğini, o noktanın korunması gerektiğine inananlardan olduğumu belirtiyor, okurlarıma saygılar sunuyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

YALNIZLIĞIN SAATLERİNİ YOLCU EDERKEN

Yaşadığım sürece ramazan ayı bazen kış, bazen de yaz mevsimine denk geldi. Kışın oruç tutmak yazıya göre çok kolay. Yazın gündüz saatleri bir hayli yer tutuyor. Mide talepte bulunmasa da insan sıcaklığın etkisi ile susuyor. Vücut zaman zaman su çıkardığı için kilo da verebiliyorsunuz.

Ben ramazan ayının faziletlerini anlatmayacağım. Bugüne dek görevlilerden çok kez dinledim. Dinlemek yeterli değil asıl görev söylenenleri yerine getirmek. O nedense biraz zor oluyor. Hele yaş ilerledikçe hastalık belirtileri hemen her gün rahatsızlıkları birbirine devrediyor.

1940 lı Haziran ayı ramazana denk gelmişti. Mecitözü ilçesine 20 km uzaktaki bir köyde öğretemdim. Köy muhtarı. Bir ihtiyar heyeti üyesi ile tanıklık için Çorum Ağır Ceza Mahkemesi ne gelmemiz gerekti. Bir gün öncesinden öğle ile ikindi arasında ki bir zamanda yaya olarak köyden Mecitözü ilçesine hareket ettik. İlçe ile bulundığımız köy

arasındaki uzaklığı yarısı tamamen rampa çıkışı, yarısı da iniş rampası idi. Ben gençtim ancak yanımdakiler askerliklerini yapmışlardı. Yaşları bana göre çok farklıydı. O zaman şimdi ki gibi telefon edip bir taksi çağırma olanağı yok. Yanımıza içecek ve yiyecek almamıştık. Akşam ilçeye varacağımızı hesaplamıştık sanırım. Yaklaşık 10 km yi tırmanırken Haziran sıcaklığında bir hayli yorulmuş ve terlemiştik. Susuzluğumuz konusunda yapacağımız bir şey yoktu. Akşam ezanı okunacak bizde suya kavuşacaktık. İki merkezin tam ortasında zirvede bir çeşme sularını şırıl şırıl akıtıyorken çeşme başında bir uygun yere oturduk. Çok yorulmuştuk. Birkaç kez nefes alıp ciğerleri rahatlattıktan sonra sıra avucumuza aldığımız serin suları yüzümüze defalarca çarpmak oldu. Serinlemiştik, bundan sonra iniş rampa başlayacaktı. Adımlarımızı biraz uzattık sanırım. Akşam öncesi ilçede bulunan bir hana ulaştık. Açık lokanta yoktu. Fırından ekmek ve bakkaldan peynir, zeytin alarak iftarı zamanında yapabildik.

Çok yorulduğumuzu söylememe gerek yok sanırım. Açıklamalarımın durumumuzu anladınız [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 150

elbet. Erkence odamızda uykuya daldık dersem yanlışlık yapmış olmam. Sabah Çorum'a gidecek ilk otobüste yer almak gerekiyordu. Gecenin belli saatinde sahura kalktık ve gereğini yerine getirdik. Bir süre sonra ortalık aydınlanmış bizde otobüsün bulunduğu mahalle varmıştık. Kalkış saati öncesi biraz beklemiş olsak da ön sıralardan yer kapmıştık.

Tanıklık yapacağımız Adliyede erkenden bulunduk. Görevliler henüz gelmemişlerdi. Sabah güneşi altında duvarın dibine çöktük öylece duruşma saatini bir süre bekledik. Oturulacak bir yer yoktu diyebilirim.

Mübaşir adımızı seslice bağırdıktan sonra duruşma salonuna girdik. Görevli kolumuzdan tutarak duracağımız yere bizi sürükledi diyebilirim. Biz bir eşya gibiydik o görevliye göre. Hâlbuki biz yaşımız icabı oturulacak ya da ayakta beklenecek yeri bilecek bilgi ve beceriye sahiptik. Görevlinin kolumdan tuttuğunu anımsadıkça bugün bile ne oluyoruz diyebiliyorum. Ben ilkokul sonrası beş yılda öğretmen olmak için okumuş bir insandım. Kısaca benim okuma-yazma öğrettiğim kişi bulunduğu yer icabı kolumdan tutup çekebiliyordu.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 151

Yaklaşık 60 ya da 70 km lik bir yol almıştık birkaç saatte. Tanıklık için bir ücret almadık verende olmadı. Bu olayın yorumunu o dönemin ekonomisine göre bir değerlendirme yapmak gerekir kanısındayım. Tanıklık için ufak bir kâğıttan ibaret olan belgenin görevi yerine getirilecekti. Biz sade bir vatandaş olarak görevimizi yapmıştık. Verilen bu görevi severek yerine getirdikten sonra köyümüze döndük. Kısa bir tanıklık için 48 saat yuvamızdan ayrı kalmıştık. Yaşadığımız saatler için hiç mi hiç yakınmadık.

İnsanoğlu yaşadığı yıllara göre biçimlenebiliyor. Ana ve babadan oluşan bir aile giderek genişliyor, daha sonra eski yıllara dönüşüm başlıyor. Yalnız kaldığın gençlik yılları gibi ihtiyarlıkta da aynı yaşam biçimi ile biçimleniyorsun.

Çocukluğumu anımsıyorum da. Yurt Bilgisi kitabında insanlar yalnız yaşayamaz başlığı ile bir yazı kaleme alınmıştı. Aynı yazı uzun yıllar kendini o kitabın sayfalarında kalmayı başardı. Yerine benzeri yazılar yazıldı, ancak yenilerden ben pek değişik bir ifade bulamadım. Ya da bana öyle geldi.

Yaşadığımız saatleri yalnızca yolcu ederken [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 152

cepten bir vızıldı geldi kulağıma. Yaklaşık 41 yıl önce diploma vererek ilkokuldan mezun ettiğim bir öğrencim kendisini tanıtarak nasılsınız diye sorunca birkaç saniye yanıtsız beklemek zorunda kaldım. Ses aynı küçüklükteki sesti. Öğrencim bisikleti ile bayram tatilini değerlendirmek üzere Alacahöyük ile Hatusaş a gitmiş ve orada bir arkadaştan sağ olduğumu öğrenerek telefon açmış. Ben beklerim derken o bugün gelemem yarın gelebilirim dedi. Yirmi dört saat bekledim. Bisikleti ile geldi beni buldu. Yılların hasretliği vardı ikimiz dede. Ben konuları anlatırken öyle bir dinleyişi vardı ki. Bu çocuk okuyacak demiştim. Görünce ne kadar sevindim bilemezsiniz. Öğretmenliğin bu en güzel yanı böyle yaşantı anları! Öğrencim TSK de görevli bir albay. Halen görevine devam ediyor. Araç alacak gücü var ama o aracı değil bisikleti tercih etmiş ziyaret için. Bu tür yaşantıyı belgelemek için elinde yeterince cihazlar mevcut. Ona birkaç anımı anlattıktan sonra yolcu ederken aynı yıl mezun ettiğim bir arkadaşında halen görevde bulunduğunu onunda albay rütbesinde olduğunu söyleyince inanırsanız biraz daha dinçleştim.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 153

Birkaç saat karşılıklı anlatımlarımız oldu gözlerimiz sulandı. Kalbimiz biraz hızlandı. Ama ne var ki mutluluk vardı diyebilirim. Ramazan Bayramının son gününde konutuma gelen mutluluğu unutmam mümkün değil. Yıllar gelip geçiyor. Ramazan boyunca çok güzel sözler sarf edildi görevlilerce. Hemen her bayram öncesi benzer sözleri dinledik. Bir kısmını uyguladık bir kısmını hiç ama hiç dikkate almadık

Ekonomi bizi bir birimizden öyle güzel uzaklaştırıyor ki. Kimimiz otobüsle, kimimiz özel otomuzla, kimimiz uçakla, kimimiz hızlı trenli yuvamızdan tatil yörelerine uzaklaşabiliyoruz. Benim gibi yaşlılarda evlerde eş ve dostlardan gelen telefonları yanıtlıyor. Ben bu konuda bir yorum yapmak istemem, her cepte ve her evde telefon bolluğu varken yine de eş ve dostlar nasılsın diyemiyoruz. İnanırsanız bu oluşum beni çok düşündürüyor.

Gençler, yaşlılarınızı sakın ola unutmayın. Telefon etmek bana göre yeterli bir olgu değil.

Saygı ve sevgi ziyaret muhakkak öne alınmalıdır diyor saygılar sunuyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

GÜNEYDEN İZLENİMLER

Bakmak mı yoksa görmek mi ?

İlk bakışta ikisinin de aynı şeyleri bize hatırlattığını sanırız. Aslında beraberlik yok benzerlik vardır. Bu cümlelerin açılımını yapmayı okurlarıma bırakıyorum.

Beni tanıyanlar kendilerine böyle bir görev verişimi pek yadırgamazlar. Onlarla ara sıra buna benzer tartışmalara girişimiz olmuştur.

Nereden nereye geldik demek için henüz erken sayılabilir. Ancak biraz mürekkep tüketmiş bir kuşağın kırıntısı olarak sizleri birkaç dakika güzel ülkemizin güney sahillerine götürmeyi arzuladım. Görebildiğim kadarı ile size güzel dakikalar sunabilirsem ne mutlu bana. Sizinle Çorum'da 71 yıllık bir beraberliğimiz var. Bu uzun sürede acılı ve tatlı günlerimiz oldu. Onlara birlikte göğüs gerdik. İz bırakmayanları değil de bırakanları yansıtmayı yeğlemiştir. Sanırım konuyu biraz dağıtacak gibiyiz. Bırakalım geçmişi de geleceğe bir bakalım mı diyeceğiz yoksa yaşadığımız dönemle

birlikte geleceğe de bir göz atmakta yarar vardır diye düşünüyorum.

Klavyenin tuşlarına vururken hep Çorum'u öne çıkarmayı amaçlamışım. Sorunlarını kişisel sorunum gibi görmüşümdür. Çorum'u yurt içinde ve yurt dışında tanıtabilmeyi yeğlemiştir. Benim duygularımı paylaşan ve karınca kaderince diyen ve sorunları göğüsleyen tüm Çorum severleri kutluyorum.

Yıllardan buyana aynı adı kullanarak hizmetini sürdürmekte olan seyahat firmasını sanırım sizde anımsadınız. Ben siz okurlarım için bu firmayı kutluyorum. Biz, böyle Çorum'u tanıtmaya çaba gösteren bir kuruluştan daha fazla tanıtım için yararlanabiliriz. Nasıl ve ne zaman yararlanılmalı onu kent yöneticilerine bırakıyorum. Onlarında bir bildiği vardır sanırım.

Çok önceleri Çorum ile Çorlu karıştırılırdı. PTT bile Çorum yerine bazı mektupları Çorlu ya gönderirdi. Askerde ki Mehmet, para havalesinin yanlış gönderilmesi sonucu zaman ,zaman mağdur olabiliyordu. Benim bir mektubum Kastamonu Gököy yerine Ordu'un Gököy'üne gitmiş günler sonra beni bulabilmişti.

[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 156

Nereden nereye geldik. Artık Çorum , Çorum olarak anılıyor. İlimizin geçmişte tanıtımı için çaba gösteren kişi ve kuruluşlara okurlarım adına teşekkür etmek istiyorum. Yaşlandıkça, yolculuk çekilmez oluyor. Uçakla ulaşmak olanağı olmayınca otobüsle yolculuk etmek bir zorunluluk oluyor. Bizde öyle yaptık Akşam saatlerinde kaptanımız kornasını öttürdü. Ayrılık saati geldi eller sallandı, güle güle git de gel dercesine Duygulanmadım dersem inanmayın. Beni uğurlayanlara sezdirmemeğe çalıştım. Bir gece yolda olacaktık. Çorum-Ankara arasında bir dinlenme tesisinde yarım saat mola verildi. Otobüs de yolcu çok az. Şehirlerarası otobüslerde yer bulmak için günler öncesinden girişim yapılıyordu. Ben bu tür bir olayı çok yadırgadım doğrusu. Otobüs kilometrelerce gitmek zorunda, gideceği yerde bekleyenleri var, dönüş yapacak. Turizm mevsimi olmasına rağmen, insanlar yaşadıkları mekânı birkaç günlüğüne bırakamıyorlar.

Gece yarısı Başkent Ankara ya ulaştık. Kaptanımız burada da yarım saatlik bir istirahat verdi. Peronların bulunduğu sahada yok denecek sayıda yurttaş geziniyordu. Nedeni konusunda gerekli değerlendirmeyi okurlarıma bırakıyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 157

Nihayet sabahın ilk dakikalarında aracımız Toros Dağlarının yamaçlarında Ak Denize doğru hızla yol alıyor. Her kilometre geçişte ılık bir hava akımının yüzümüze değin uzandığını hissediyoruz. Kıvrımlarda dolaşırken bazen doğuyu, batıyı şaşırtıyor insan, Güneşin batıdan doğmuş gibi gözükmesi insanı şaşırtıyor. Nihayet güneşi doğudan görme olanağı buluyoruz. Böyle durumlara bir yön sapması da yaşanabiliyor denilebilir. Çam ormanlarını geride bırakırken karşımızda Antalya'yı görüyoruz. İlk bakışta kentin doğu ve batıdan sonra Kuzeye yani Toros Dağları yamaçlarına doğru uzandığını fark ediyoruz. Birkaç yıl sonra Antalya'nın bir bölümünü çam ormanları arasında görürsek şaşırmayalım. Yaklaşık 12 saatlik bir yolculuk sonrası aracımız şehirlerarası terminaline giriyor. Terminal de birkaç otobüsün Alanya ya hareket için terminalde yolcu arayışında olduğunu görüyoruz. Firma yetkililerinin yolcu sayısını artırma çabaları olumlu bir sonuç vermiyor. Onlarda diğerleri gibi yeni umutlara doğru diyerek kontağı çeviriyor. Hayırlı yolculuklar. Gidip de gelmemek, gelip de görmemek var düşünüyü ile içtenlikle [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

sallanan elle ve gözyaşları. Anılara yeni, yeni görüntüler eklendi, bir başka görüntüye girebilmek umudu ile gideceğimiz yerin terminaline ulaşıyoruz. Torunlarımı özlemişim birkaç gün ayrılık olsa da. Sabahın erken saatinde dedelerini bekler buldum kapı arkasında. Hasret gidermek öyle birkaç saniye ile tamamlanamıyor. Yolculuk konusunda bilgiler aldılar, bizde dilimizin döndüğü kadarı ile anlattık gördüklerimizi. Siz olsaydınız başka bir sonuçla mı karşılaşırdınız? Hayır! Benim gördüklerimi ve hissettiklerimi hissederdiniz. Çünkü biz Anadolu insanının bugüne taşıdığı duygulara birlikte sahibiz. İşte onun içindir ki biz doğu ile batıyı, kuzey ile güneyi bir bütün olarak görüyoruz. Elbette duygu ve düşünlerimiz benzer olacaktır.

TARİHİ MEKÂNLAR

Yurdumuzun çoğu yerinde tarihi mekânlara rastlamak mümkün, giderek yeni mekanlarla buluşmuş olmak ise insana ayrı bir güç veriyor. Gezerken bacaklarınız biraz daha dinçleşiyor. Genç insanlar için anlattıklarım belki abartılmış olarak kabul edilebilir. Değerlendirmeyi okurlarıma bırakıyorum.

Akdeniz kıyılarının tarihi mekânlarında diğerlerine göre başkalıklar var. Akdeniz kıyılarında ticari mekânlara ulaşmak için ipek yolunun Anadolu'daki başlangıcı Antalya olarak kabul edilirse ikinci durak olarak Antalya'ya bağlı Alara yerleşim birimini görmek mümkün. Burada konaklayan ipek yolu tacirleri burada ki ALARAHAN da birkaç gün dinlendikten sonra yollarına devam edebiliyorlarmış. ALARAHAN da yolcuların kalacakları, hayvanların sırtındaki ticari metanın konulacağı ve hayvanların [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 160

kalacağı mekanlar bir çatı altında. İnsanların kaldıkları odalardan hem eşyalarını hem de hayvanlarını kontrol edebilmek için ufak fakat duvar içinde uzanan uzun pencereler yapılmış. Handaki güvenliğin dışında hanın korunabilmesi güvenlik altına alınması için hana birkaç yüz metre uzakta ki tepeye birde kale inşa edilmiş, askerler buradan hem ALARAHAN'I hem de hana uzanan ulaşım mekânlarını sürekli gözetim altında tutarlarmış. Akdeniz kıyılarına inip de ALARAHAN ve ALARA KALESİ'Nİ görmeden gelmek biraz kaybedilmiş bir zenginliktir denilebilir.

ALARAHAN'IN yöresine bir güzellik ve sağlıklı bir hava sağlayan buz gibi serinliğe sahip akarsuyun katkılarını hissetmemek mümkün değil. ALARA KALESİ, ALARAHAN, Toros yamaçlarından güneye uzanarak Ak Denize dökülen Alara Akarsuyu. Bu üçlü öyle güzel seçilmiş ki.

Tarihi mekânın seçilişi ve yapılışı o dönemin hükümdarı Alaaddin Keykubat' a ait olduğu yapıtların girişindeki yazıtlardan anlaşılmaktadır. Çeşitli dillerde kaleme alınan yazıtlar yöreyi gezen bir komisyon ya da kurul tarafından kaleme alındığı sanılıyor. Ufak onarımlar geçiren ALARAHAN kapalı

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 161

mekanında çeşitli türde eğlencelerin yapılabilmesi için düzenlemeler yapıldığı rahatlıkla gözlenebiliyor. Kısaca ALARAHAN ve çevresi önemli bir turizm bölgesidir.

Anlatımları uzatmamak için size ALARAHAN ve yöresinde yapılan çekimlerden birkaç kareyi görüşünüze sunmak istiyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ALARA KALESİ,

OYMAPINAR BARAJI

Yine size, Toros Dağlarından çıkarak Manavgat'ta denize dökülen akarsu görülmeye değer, Bu akarsu üzerine DSİ tarafından yapılan OYMAPINAR BARAJI'ndan birkaç kare görüntü sunmak istiyorum. OYMAPINAR BARAJI öncelikle enerji üretmek için inşa edilmiştir. Baraja Manavgat Çayından başka ufak sayılacak türden akarsularda katkıda bulunmaktadır. Barajın oturduğu alan çok geniş, ben size ne kadar geniş bir alanda gölün oluştuğu üzerinde değil de barajın yapımında görev alan teknik elemanlarla işçilerin unutulmaması gerektiği üzerinde durmak istiyorum. Yapım sonrasında yöreye giden yerli ve yabancı turistler emeği geçenleri hayırla anarlar.

Yapım çok zor koşullarda gerçekleştirilmiş, ancak ortaya eser çıkınca gücü bir kat daha artmıştır. Masmavi bir gölü görüyorsunuz. Etrafı kayalar ve ormanlarla çevrili. Yöreye apayrı bir güzellik veriyor. İnsan yörede kaldığı birkaç dakikanın adeta

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 164

tükenmesini istemiyor. Aşağıda ki yani sahildeki ısı ile baraj yöresindeki ısı farkı bir hayli fazla. İnsan rahat bir nefes alma olanağı buluyor. Kısaca ciğerler bayram ediyor yörede. Ciğerlerin bayramına gözler önceden başlıyor. İnsanın gözleri yöredeki doğal yapıya, insanın da meydana getirdiği eserle bir başka güzellik olgusu unutulmazlığı getiriyor.

Oymapınar Barajını yerli ve yabancı turistler öğle sonu izlemeyi yeğliyorlar. Çok sayıda araç baraj yöresine akın ediyor. İnsan yöreden ayrılmak istemiyor.

Baraja gitmek için giriş kapısında kimlik bırakılır, dönüşte alınırdı. Şimdi uygulama değişmiş yöre belediyesi girişlerde bir miktar bağış alıyor ve kişinin eline bir fiş veriyor. Çoğun sanacak bir miktar değil. Barajı birkaç bölümden izleme olanağı var. Bir yandan baraj gölünü izlerken bir yandan da barajdan bırakılan Manavgat Çayı'nın köpüren sularını görmemiz mümkün. Baraj gölü planlandığı oranda etrafındaki varlıkları izliyor ve kendine özgü bir güzellik katıyor.

Oymapınar Barajı'nın enerji üreten bölümü kayalar arasında yani altında. Güvenliği yapılırken düşünülmüş, kısaca her şey dört dörtlük diyebiliriz.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 165

Barajın açılışını yapan dönemin başbakanı Demirel'in barajla ilgili sözlerini unutmak mümkün değil. Demirel'e durup dururken barajlar kıralı denmemiştir. Tüm emeği geçenleri kutlamamak bencillik olur diye düşünüyorum.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

DEĞİRMEN DERE PİNİK YERİ

Ak Denizin serin suları kıyılardaki ısıyı azaltmaya yetmiyor. Bilhassa tatil günleri sahilden Toros Dağlarının yamaçlarındaki serinlikleri arıyor insan. Serin bir yer bulabilmek için aracın gaz pedalına uzun süre basmaktan kaçınmıyor sürücüsü. Manavgat'dan yaklaşık otuz kilometre uzaklıkta bulunan Değirmen Dere piknik yeri Manavgat-Seydişehir Karayolu'nda iken aracınızı sola sapan sanki patika gibi olan stabilize yolda yeşillikler arasında ilerledikten sonra ufak bir akarsuyun üzerine zamanında kurulmuş bir su değirmenini göreceksiniz. Güneşi çok az görebilirsiniz. Ağaçların yaprakları güneşin ışınlarını toprağa bırakmıyor. Akarsu boyu insanı o kadar rahatlatıyor ki insanlar araçları ile burayı tercih ediyorlar. Çorumlu olarak biz oksijeni bol olan su boylarındaki piknik yerlerini durup dururken tercih etmiyoruz.

Değirmen Piknik yerini biraz açmakta fayda var. Neden değirmen dere denmiş? Dere bir değirmeni çalıştıracak oranda olduğu dönemlerde buğdayı un

yapmaya uygun. Bunun dışında yalnız çevreye su serinlik sağlıyor.

Zamanla deredeki değirmen çalışmaz olmuş, ancak yöreye gelen insanlara bir su değirmeninin nasıl çalıştığı konusunda bilgi verecek kadar önemli bölümler devamlı çalışır halde. İnsanlar faal olmasa bile bir zamanların en önemli icatlarından olan su değirmenlerini görmek istiyor. Bilhassa çocuklar büyükleri soru yağmuruna tutuyorlar. Dere sakın bir şekilde akış ta bulunduğundan su içindeki balıkları çocuklar izlemeyi bırakamıyorlar. Derenin bazı bölümlerine yapılan gölcüklerden istenildiği zaman ziyaretçilere taze balık sunulabiliyor.

Piknik yerinde suyun öbür kıyısına geçebilmek için çok ilginç köprüler yapılmış, çocuklar dereden değil de defalarca köprülerden karşıya geçmeyi tercih ediyorlar. Yöreyi çocukların sevdiği kadar büyüklerinde sevdikleri belli ki kilometrelerce yol alınarak burası bulunabiliyor. İnsan burada zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyor. Yolunuz bu yöreye düşer ise Değirmen Dere Piknik yerini görmeyi sakın kaçırmayın derim.

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

UNUTULMAYAN İFTAR SOFRALARI

İnsan yaşamında unutulmayan ne kadar da çok anılar vardır. İnsan hayatı bir bakıma anıların bir birini kovalaması değil midir? Acılar, tatlılar, gurbetlerde geçen zamanlar, okul çağındaki arkadaşlıklar, mahallede birlikte merhaba dediğimiz yaşlılarımızla çocukluk günlerimiz. Kısaca bir ömür diyebiliriz. Unutulanlar yanında birde unutulmayanlar vardır yaşamımız da. Unutulmayanlar herhalde hangi yaşta olursak olalım bizi iyiden iyiye etkilemiştir. İki mahalle arkadaşı yıllar sonra birbirlerini gördüklerinde nasıl bir duygu içinde bulurlar kendilerini. Bu bir anlık duygusal anılar arzu edildiğinde tekrarlanır ve geçmişe bir merhaba denir sanki. Unutulmayan anılar yaşamımızın sürecini gösterir bir bakıma. Her insanın unutulmayan anıları vardır, ancak bazılarının ki değişik olduğu içindir ki değerlidir. Unutulması mümkün değildir.

Yazımızın başlığını nerde ise unutacaktık. Sizi sıkmamak için bazen değişik konuları da almayı ve [KİTAP BASINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 170

birlikte yorumlamayı arzu edişimdendir.

Çocukluk günlerimize doğru bir gezinti yapalım isterseniz. Mahallede ki arkadaşlarımız bayramlarda güzel elbiseler, ayakkabılar giyerler bunları komşulara ve yaşlılarına göstermeyi, kendi giysilerinin yaşlılarındakinden bir ayrı görmeleri ne kadar güzel bir duygudur. Bazen güzel duyguların hiç umulmadık anlarda bizi yakalaması, ya da bizim onu yakalamamız unutulması mümkün olmayan anılardır. Bunların bir ekonomik yorumunu yapmak öyle kolay olacak cinsten değildir. Biz ekonomik yönünü bırakalım da işin duygusal yanına bakarak konumuza dönelim diyorum.

Bir acı kahvenin hatırının kırk yıl sürdüğü söylenir, ne derece doğrudur pek bilemiyorum. Bu deyimin yorumunu siz okurlarıma bırakıyorum. Birazda siz bu tür konulara girerek arkadaşlar arasında tatlı dakikalar geçirin. Benim unutamadığım öyle anılar var ki, bunların çoğu çocukluğumda ki dönemlerle ilgilidir.

Sizinle birlikte bin dokuz yüz otuzlu yıllara doğru bir gezinti yapalım. Ben o tarihlerde bir Avrupa ülkesinin küçücük vatandaşı idim. Çok sevdiğim amcam iki kez yakalandıktan sonra anavatana kaçarak

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 171

ulaşabilmişti. O devamlı hayalimde idi. Acaba nasıl kaçtı, uzun bir yolculuğu yalnız yürüyerek nasıl yaptı, kurttan, kuştan, düşmandan kendini nasıl korudu? İşte böyle sorulara kendimce yanıt bulmaya çalıştığım bir dönemde On bir ayın sultanı dediğimiz ramazan ayında babam hadi oğlum bugün seninle birlikte camiye gideceğiz, orada belki arkadaşların ve babaları ile birlikte bir iftar yemeği yiyeceğiz. Annen iftarlıklarımızı hazırlıyor. Sende akşam için kendine bir çeki düzen ver, temiz elbiselerini giy, annenin hazırladığı yemekleri ve tatlıları birlikte camiye giderken götüreceğiz. İftar kandili yandığında iftarı oradaki komşular ve senin arkadaşlarınla birlikte bozacağız! Dedi. Babadan gelen böyle bir buyruk sonucu nasıl olurda insan etkilenmez. O saatten sonra akşamı zor ettim diyebilirim. Bulunduğuz yerleşim biriminde biz Türkler azınlıkta idik. Ramazan ayında iftar yemeğini Türkler cami avlusundaki son cemaatte birlikte yerdik. Çocuklar ayrı sofralarda değil, her çocuk babası yanında yer alır; koca çınar ağacı tepesindeki fenerin ışıklarının gözükmesi ile birlikte gelen yemeklerin sıra ile tepsiler içinde sofraya [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 172

konulması ayrı bir güzellikle duygusal anlar birbirini kovalıyordu.

Büyüklerden bazıları aile bireylerini yanlarında göremedikleri için kendilerini mutsuz, gurbetçisi bulunmayan ailelerin mutluluklarına katılmak onları da mutlu ediyordu. Benim amcamda anavatanda olduğu için ben hep onu gözümün önüne getirip, ne var yani o da bizimle olsaydı derdim. İçimi çekerdim. Her halde iç çekmenin ne olduğunu sizler çok iyi biliyorsunuz. Konuyu biraz daha açmak gerektiğine inanıyorum. Avrupa ülkesinde azınlıkta bulunduğumuz bir yerleşim biriminde olduğumuzu anımsatmıştım. Türklerin birbirlerini koruyup kollaması en önde gelen kurallardan biriydi. Yalnız hissettikleri bir Türkü ele geçirdiklerinde akla gelmeyen işkencelere tabi tutuyorlar, insanlar koca karı ilaçları ile aylar sonra ancak işlerine bakabiliyorlardı. Ekonomik güç birliği gerekliydi ve bu en güzel Ramazan aylarında iftar sofrasın da gerçekleştiriliyordu. Herkes durumuna göre yemek hazırlar bir iki tepsi içinde iftardan önce cami avlusunda yerini alırdı. Çocuklar kandil fenerinin çınarın tepesine çıkmasını dört gözle bekliyordu. En

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 173

çok hoşumuza giden yapılan tatlı çeşitlerini yerken çenemize doğru akan tatlı parçası sularıydı. Arada bir kolumuzla çenemizi silmeyi de ihmal etmiyorduk. Eve döndüğümüzde annemiz götürdüğümüz kapların gelip gelmediğini kontrol eder birde aferin çekerdi. Bu bir ay Ramazanda aynı şekilde sürdürülürdü. Yabancılar bizim bu tür hareketlerimizi kendileri yapamadıkları için mutsuz görünüyorlardı.

Anadolu'ya göç edişimiz bin dokuz yüz otuz sekiz de Ağustos ayında oldu. Anadolu da geçirdiğimiz ilk bayramda evimize yakın bir köy odası bulunuyordu bizde babamla o odaya giderek bayram yemeğine katıldık. Annem bizi elimiz boş göndermedi bayram yemeğine. Geldiğimde bana anlattırdı. Bende Avrupa da olanlara benzediğini, insanların mutlu olduklarını bize gösterilmesi gereken ilgiyi gösterdiklerini; bizi mutlu ettiklerini anlattım.

Sevgili okurlarım, Anadolu'nun en güzel köşelerinden birinde yaşıyorsunuz. Bende sizin gibi aynı havayı teneffüs ettim bugüne dek. İnsanoğlu ufak tefek yanılgılı anlar yaşayabilir, onu yanılgılardan en yakınları ve komşuları kurtarabilirler. Anadolu [KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 174

insanının misafirperverliğini başka ülkelerde bulamazsınız. Birlik ve beraberlik, ekonomik dayanışma, sevgi ve saygıya yer verme insanları mutlu eder diye düşünüyorum.

Bir yabancı düşünürün “DİL” konusunda söyledikleri yıllar sonra da olsa tazeliğini korumaktadır. Onun için izninizle diyorum ki arı dilli değil bal dilli olunuz. Size ömür boyu sağlıklı, başarılı bir yaşam diliyorum.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 175

ÇİLE BÜLBÜLÜM, ÇİLE DİRDİM VAR FAX İLEMAHMUT TUNABOYLU

Bir kaç gündür bilgisayarımın faksı ile başım beladaydı.

Gelen faksları ya da öteki iletileri alıyordum ama ben dışarı bi şey gönderemiyordum.

Bu yüzden de iki günlüğüne yazılarımdan mahrum kaldınız.

Sağ olsun -bilisayarla ilgili hemen her derdime koşan- Ö. F. Ç. -ki kendisi memleketin en yakışıklı TV spikeridir ve genç kızlar onun sayesinde TV haberlerini izlemektedir- dün eve geldi de beş dakikada beşiktaş -ki kendisi aynı zamanda azılı bir Beşiktaşlıdır- yapıp gitti...

Yoksa iki gündür bilgisayarın başında güya arızayı gidermek için çabalamaktan kurdeşen olacaktım...

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 176

İnsanın seveni olması ve o kişinin bilgisayardan anlaması ne iyi bi şey.

Şunu anladım ki insanın hayatta üç tane dostu olsun sırtı yere gelmez.

Bunlardan biri doktor olmalı...(Ne olur, ne olmaz. İnsanın her an kendisine ihtiyacı olabilir)

İkincisi teknolojiden anlamalı...(Çağımız artık bunu gerektiriyor)

Üçüncüsü de şöyle iyi bir lokanta işletmeli...(İnsan parasız kalınca bedava yiyip içebilmeli. Bir dostuna hesabı düşünmeden ziyafet çekebilmeli)

Gerisi boş!

S. Ö. beyin dediği gibi:

"Kuru kuru kurban olayım. ben ne anladım bu işten!" devri geçti!

Şimdi devir iş bilip, ona göre kılıç kuşanma devri.

Mesela bakınız değirmenciliğe soyunan acemi Don Kişot'a!

Kendisi nasıl kiralıyor tükenmez kalemni doktor kısmına!

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 177

Maalesef alışmadık popoda - ki siz kış da diyebilirsiniz, çünkü malum yerin Türkçe adı öyle. Ben entellektüel olduğum için gavurcasını söyledim- don durmuyor!

Bunu şundan söylüyorum;

Biz, yani alışmadığı için poposunda don durmayan takımı bilgisayarı 30'undan sonra keşfettik. Ve fena halde korktuk!

Çünkü bize küçükken aletlerle oynamanın sakıncalı olduğu öğretilmiş;

"Lan oolum, oynama onunla, sakat olacak!" denilmiş; bir de üstüne sırf uyarı olsun diye -ve Nasrettin Hoca'nın testiği kırmadan önce çocuklarınızı mutlaka şamarlayın- öğüdüne uyularak bi güzel şamarlanmışsınız. O bakımdan, bizim kuşak teknolojiden hep korkmuştur.

Fakat maşallah bakıyorum da şimdiki veletlere - yani çoluk çocuk- teknoloji filan vız gelmekte, tırıs gitmekte.

Bilgisayarlar, cep telefonları, televizyonlar - onlarla ilgili aletler-, falanlar, filanlar sanki

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 178

vücutlarının bir parçası gibi.

Korkmadan, çekinmeden ellerine alıyorlar, içini açıp bakıyorlar, altından girip üstünden çıkıyorlar. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, bir de o aletler için programlar üretip, dizayn ediyorlar. Kimse ne ellerine vuruyor, ne de "Oynama oolum şununla, sakat olacak!.." diye enselerini şamarlıyor.

Tam tersine:

"Oğlum, yavrum, aslan evladım, çükünü yediğim, gel şu numarayı cep telefonumun hafızasına yazıver. Ben şeyedemiyorum.Deden kurban olsun sana" filan gibi laflar dolanıyor ortalıkta.

Yani demem o ki, hakketen şimdiki çocuklar harika.

O bakımdan, zamanında bu lafı söylediği için çok haklı Aziz Nesin Usta!

Yazımı noktalamadan önce bi şey daha:

Yahu bu DSP'lilere benim aklım ermiyor.

Sizin eriyor mu?

Zırt-pırt kongre yapıyorlar ve tüm kongreler olaylı geçiyor.

Birbirini suçlayan suçlayana.

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 179

İşin tuhafı, herkesin birbirini 'Sosyal demokrat ya da demokratik solcu olmamakla' suçlaması!

Yahu erenler, nedir bu sosyal demokratlık?

Demokratik Solculuk?

Kim icad etti bunları?

Az çok felsefe bilen biri bu söylemlerin gerçekte sağcılık olduğunu bilir!

Ee?

Bu vatandaşların sağcılıkta yarıştığını sanmıyorum.

Peki nedir mesele?

Paylaşılamayan şey sosyal demokratlık mı? Yoksa iktidar postu mu?

Kimsenin kimseye kızmaya hakkı yok.

DSP'de oyunun kuralı bu.

Kim Genel Merkeze yakınsa koltuğa o oturur.

Bu kadar basit.

Yok seçimler demokratik değilmiş, yok bilmem neymiş!..

Geçin bunları gözüm, geçin!

Sanki başka partilerde durum farklı mı?

Uyanın artık yahu!..

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Bu memekette her alanda dikey bir örgütlenme vardır.

İşlerin düzelmesi için, bu rezilliklerin yaşanmaması için mutlaka yatay örgütlenmeye ihtiyaç vardır.

Bu da ancak sürü psikozundan kurtulmakla, Lider takımını 'Baba' yerine koymamakla gerçekleşir.

Onları baba, başbuğ, değişmez lider, karaoğlan, yağızdoğan, ana...yerine koymayı sürdürürseniz, başınıza gelenlere de katlanmak zorundasınız!

Son Söz:

Köse dağına kar yağdı,
Bu yazı beni fena baydı!..

İLETİŞİMDE RADYOYU İHMAL ETMEYELİM

İnsanoğlunun haberleşmeye verdiği önemi, tarihin hiçbir döneminde bugün ki gibi kolayca bulduğu söylenemez. Haberleşme de postacıların geçmişte sağladığı hızlı iletişimle ilgili çok

Fıkralar anlatılır. Önce yaya yapılan haberleşmeler, tepelere yakılan ateşler, haber çantasına çıkışta konulan taşların bir süre atılarak hızın ve çabukluğun sağlanması unutulacak cinsinden değildir. Yaya postacılık daha sonra atlı postacılığa dönüşmüş, devlet vatandaşına gere duyduğunda onlarla ulaşmıştır. Yörelere göre postacılığı, haberleşme türlerini görme olasılığına ulaşabiliriz.

Radyo yayıncılığı önce İstanbul'da daha sonra Ankara da daha sonrada batıda ki büyük yerleşim birimlerinde görmekteyiz. Bu gelişime tarihsel olarak bakarsak, değişim batıdan doğuya doğru gelişme göstermiştir. Her ne kadar beğenmesek de medeniyet deni-
[**KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 182

len olguda öyle gelişme göstermiştir. Onun için biz gözümüzü hep batıya çevirmişiz. Olguyu yakalama çabası ve hızını düne göre bugün de hızını sürdürmekteyiz.

Sizinle birkaç dakika şöyle bir geçmişe yolculuk yapalım. Umarım bu yolculuk sonrası oluşan yorgunluğu üzerinizden tabi öyle oldu diye atabileceksiniz. Konumuz radyo yayıncılığı, Cumhuriyet sonrasına bir göz atarsak, radyo yayıncılığı batıdan doğuya hızla ulaşmıştır. Gün ışığında ulaşılamayan yörelere ORTA DALGA İSTASYONLARIYLA ulaşılmaya çalışılmış, Özellikle doğu bölgelerimizde gün ışığında dinlenemeyen bölgeler için 1960 sonrasında Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in emir ve direktifleriyle Erzurum'a UZUN DALGA.RADYO İSTASYONU kurulmuş,böylece batıdan doğuya tüm yurttaki başkent Ankara'dan yapılan radyo yayınları dinlenir olmuş,vatandaş güçlü radyo aramaktan kurtarılmıştır .Bugün yerleşim birimlerinin küçüğünde büyüğünde kurulmuş radyo istasyonlarını görmekteyiz.Müzik ruhun gıdası deyip akla hayale gelmeyen müzik türlerini insanımıza monte etmeye çalışıyoruz.Öncelikle eğitime yer vereceğimiz yerde

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 183

onu en altlara çekmişiz.Bu radyo yayınlarını yapan yöneticilere biraz ,eğitimi öne çıkaralım dendiğinde vatandaş öyle yada böyle istiyor denmektedir. Aslında vatandaşın eğitim yozlaşmasını istediği yok.

Bu satırların yazarı, henüz radyonun ancak büyük yerleşim birimlerinde bulunduğu dönemlerde iki aylık maaşını bir kulaklığa vererek Ankara'dan yapılan UZUN DALGA RADYO YAYINLARINI dinliyor, yurttaki ve dünya da olup biteni öğrenme olanağı buluyordu. Radyo yayıncılığının giderek geliştiği dünyada ve ülkemizde her nedense uzun ve kısa dalga radyo yayınlarının yerini FM yayınları almıştır. Kuveyt Savaşı sırasında Amerikalılar yörede olup bitenleri öğrenmek için kullanımdan kaldırılan kısa dalga üretimine geçmişlerdi. Sıkıntılı ve olumsuzluklar sonucu pille çalışan radyoların imdada yetiştiğine tanık olmuşuzdur. Geçtiğimiz kış ülkemizde meydana gelen bir helikopter kazasında hayatta kalan tek basın mensubu elindeki cihazın bataryası bitinceye kadar bağırarak yardım istemiş ve yardımına koşamamıştır. Benzeri olayları

[KİTAP BAŞINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 184

gelecekte. yaşamayacağız güvencesini verebilecek bir güç yada kuvvet bulunmamaktadır. Teknolojiyi iyi dönemler için değil kütü ve zor dönemlerde cevap verebilecek duruma getirmeliyiz diye düşünüyorum.

Uzun Dalga radyo yayıncılığından vazgeçmiş olmayı bir türlü kabullenemiyorum dersem beni kınamayın.Doğa koşullarının olumsuzluklarını yaşayan bir kişi olarak,bazı konularda elimizin kolumuzun bağlı kalmasını arzulamadığımdandır.

Radyo televizyon gibi değil,herkesin son model teknolojik cihazlarla donatılması imkansız.Toplumun bir bölümünü değil tümünü düşünmek zorundayız.

TRT nin FM yayınları nın bir bölümü Çorum'da bir türlü rayına oturmamıştır.TRD nin Radyo 1 haber bültenlerini sağlıklı dinlemek mümkün değil.Haber bülteninin başında yada birkaç saniye sonra yayın birden gitmekte,bir süre sonra tekrar gelmektedir.Sanki birisi haber bültenini okuyan spikerin elinden haber kağıdını çekip almasına benziyor..TRT radyo 1 ÇORUM'DA sağlıklı bir şekilde dinlenmiyor diyebiliriz.İlgililer yada yetkililerin bu konunun bir süre izlenmesini ve gereğinin yapılması için

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI 185

girişimlerini bekliyoruz Televizyon yada telefon henüz her çocuğun elinde yok.Çocukların rahatça TRT Radyo 1 den yapılan yayınları dinleyebilmesi geleceğimiz bakımından çok önemli olduğuna inanıyor,okurlarıma saygılar sunuyorum..

[KİTAP BASINA DÖNMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI

YAZDIKLARIMIZ: 26

Müslüm
TUNABOYLU
ÇORUMLU
2000'DE
YAZDIKLARI

Mahmut Selim GÜRSEL
2017